

Serie nouă
OCTOMBRIE 2018

ACTUALITATEA

MUZICALĂ

10

(CCVII)

48 pagini

ISSN

1220-742X

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

D i n s u m a r :

- ✓ Concursul Internațional "George Enescu", ediția a XVI-a
- ✓ Interviu cu regizorul Giancarlo del Monaco
- ✓ Festivaluri - Majura Duo; 3Sound
- ✓ Portret componistic - Roman Vlad
- ✓ "Trofeul Tinereții" Amara 51
- ✓ Sanremo - Istoria unui festival (VI)

În imagine:
Daria PARKHOMENKO, câștigătoarea secțiunii de pian
din cadrul Concursul Internațional "George Enescu"
(foto: Marius Văjoaica)

Cale scurtă, cale lungă

După ce-i trimisesem o compoziție proprie, un amic (instrumentist) șarja: „Ei, în sfârșit, ai scris ceva splendid, dar până la *compus* e cale luuuungăăă ...”

Stimulat de posibilitatea unui joc reflexiv, m-am prefăcut a nu-i fi perceput gluma și i-am răspuns ca și cum aș fi fost contrariat.

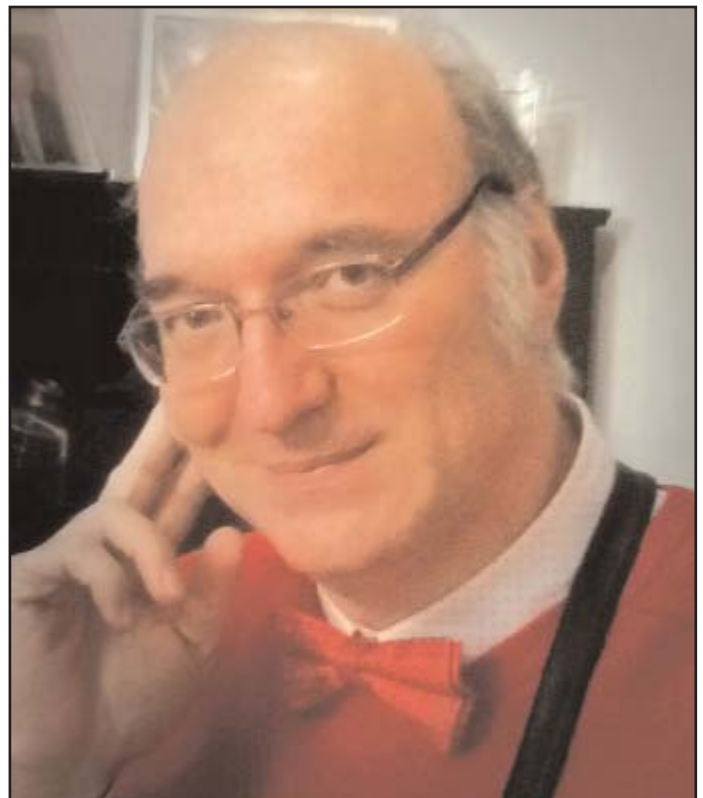
„Pe cale lucrativă, alcătuim utilități de moment. Pe cale reflexivă, ne imaginăm forme în devenire. Incluzând aspectul de finalitate, prima cale, de ordin practic, e definibilă ca metodă și delimitată (*scurtă*) în fapt. Cealaltă cale, referită intenției de desfășurare, de ordin ideatic, e incommensurabilă și nelimitată (*lungă*) în transformare.

Când scriu, așadar, mă aflu pe calea practică, lucrativă, tinzând cadențial în finalitate. Când compun (concep muzical), mă orientez pe calea ideatică, reflexivă, orientată cursiv în neconținere. Inefabilă fiind, compoziția nu are chip și, prin urmare, nici *splendoare*. Prin analogie, calea scrisului corespunde fundamentării armonice, în vreme ce compoziția tinde în profilarea melodicității. Ca să preiau termenii tăi, splendide pot fi cele „scrise” ca *fapte de armonizare*, cele „compuse” ca *idei de melodizare* sugerând doar frumusețea ascunderii. Compozitorul își tănuiește ideile sub/prin inveșmântări sonore (timbrurile/caracterele instrumentale). Dar, fără doar și poate, își scrie partiturile în evidențe grafice (notele/codurile muzicale). Scrisul acoperă brut (opac) coala (exterioră) ca dat (în lumină, de văzut/citit pe față) *lăsat maculării* (prin instrumentare). Sunetul acoperă subtil (transparent) compusul (interior), ca dat (în umbră, de aflat/înțeles subsidiar/pe spate) *oferit în-personării* (prin interpretare).

Altfel zis: **scriu pe scurt** – *dorind să termin*, spre a transmite și altora un anume *cum*; **compun pe lung** – *intenționând să nu termin*, spre a permite și altora să se exprime autentic în Actul (neconținut curpinzător al) Operei (în continuă deschidere). Căci, în vreme ce scrisul, odată făcut (obiectual), *îmi* aparține (cel puțin atât cât să-l pot preda/desprinde modelator), Operei, ce tocmai se acțează (procesiv), *îi* aparținem (cel puțin pe durata în care să-i putem fi cuprinși/prezenți creator).

Așa că sunt de acord cu cele ce mi-ai spus. Scriu mai mult sau mai puțin frumos, cât să te poți opri într-o scurtă *admirare* (obiectul estetic), dar caut să compun suficient de misterios, cât să te poți adânci într-o lungă *contemplare* (opera de artă).”

Pe de altă parte, scriind aceste rânduri, mă gândeam la ce am putea înțelege prin ascultare creatoare, ca deosebindu-se de audiția memoratoare. Cotidian, exersăm perpetuu acest al doilea fel de relaționare cu lucrarea muzicală. Reținem cel puțin melodii, ritmuri sau timbruri și, cel mult, idei sau modele de structurare pe care le admirăm. Desigur, pe măsura propriei competențe de accepțiune. În ascultarea creatoare însă, trebuie să dezvoltăm o strategie a desprinderii, un anume fel de uitare, tocmai ca să ne putem situa în perspectiva unui fapt inedit. Nu e vorba de o reinterpretare a aceleiași lucrări, ci, dimpotrivă, de o desfacere a ei într-un mod aparte, generând o cu totul altă lucrare, în raport cu care cea desfăcută sau dememorată nu mai poate fi întrezărită nici măcar stilistic. De fapt, într-un atare proces poate intra oricare tip de lucrare artistică, vizuală sau literară, de acum sau de oricând. Ca s-o putem uita perfect, lucrarea sursă trebuie adusă pe un plan optim, pe care l-aș numi metaforic tăcere. Nu mă refer naiv la tăcerea fizică, ca neuzire, ci la una metafizică, rezultând din

ascultarea a ceea ce opera deschide în noi și dincolo de conretitudinea noastră de ordin palpabil și practic. Este, dacă vreți, un sinonim al ascultării spirituale, o întrezărire. Or, acest mod de sublimare a operei prime (din ascendent) nu are relevanță și nici vreo utilitate anume, tocmai pentru că nu tinde în finalitate (descendență), lipsindu-i orice scop valorificabil (vandabil). Este, însă, singura cale spre a putea accede creator, chiar dacă într-un mod nevăzut și într-o deplină tăcere, în spiritul propriei opere. A te afla (sublimativ) întru spirit este totuna cu a fi (nelimitat) în creație.

George BALINT

DIN SUMAR

**Concursul internațional
“George Enescu”, ediția a XVI-a.....2-7**

Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino....8-13

Interviu cu Giancarlo del Monaco.....14

Deschiderea stagiunii la ONB - Otello....15-17

Recitaluri: Juan D. Flórez, D. Garrett.....17-18

Festivaluri: Majura DUO; 3Sound.....19-22

Despărțiri.....26-27

Punctul pe j... azz.....28-29

Portret componistic - Roman Vlad.....30-31

“Trofeul Tinereții” Amara 51.....38-41

Lansare triplă Jolt Kerestely.....42-43

Discuri.....46-48

Concursul Internațional George Enescu, ediția a XVI-a

Concertul de deschidere

Concertul inaugural al celei de a XVI-a ediție a Concursului de Interpretare *George Enescu* s-a deschis cu lucrarea în primă audiție semnată de tânărul Tian Tian din China, care a câștigat premiul I la secția compoziție a ediției din anul 2016 a acestei competiții. *Concertul pentru orchestră* de Tian Tian s-a prezentat ca o unitate sonoră alcătuită din câteva secvențe evolutive de la un minimum dinamic spre o culminație grandioasă, stinsă apoi treptat către tăcerea din care s-a născut. Marele ansamblu simfonic al filarmonicii bucureștene a dat viață acestui parcurs care s-a conturat ca o adevărată boltă sonoră maiestuoasă, construită din valuri succesive. Am admirat, odată cu discursul impunător, intervențiile de o frumoasă expresivitate ale unor instrumente soliste, care au emis semnale, chemări, ecouri,

Finalul serii a fost apoteotic. Cu emoție de o intensitate maximă am participat la interpretarea *Poemei române op. 1*, compusă de adolescentul elev al conservatorului parizian, ca o reacție sufletească la acțiunea exercitată asupra sa de cultura occidentală, pe care, la cei 16 ani împliniți, adolescentul George Enescu și-o însușise deja, în mod miraculos. Wagnerian, brahmsian, tumultuos, idilic, dar, mai cu seamă ancorat în straturile profunde ale folclorului românesc, acest opus 1, compus în anul 1897, încuviințat după o analiză severă de compozitorul Camille Saint Saens și prezentat în primă audiție în anul următor de către orchestra pariziană dirijată de maestrul Eduard Colonne, cunoaște de îndată un succes răsunător. Ascultată astăzi, după 120 de ani de la cea dintâi ieșire în lume, *Poema română* ni s-a înfățișat în toată splendoarea cu care tânărul geniu pătrundea cu forță în lumea muzicală europeană a începutului de veac XX. Impresia zguduitoare pe care ne-a produs-o este legată și de împrejurările politice defavorabile survenite în istoria noastră, împrejurări din cauza cărora, în timpul celor de 45 de ani de comunism, ar fi fost de neimaginat să se admită intonarea imnului regal din finalul piesei. Iar după anul 1989, cerințele excepționale ale partiturii, de participare a corurilor și ale efectelor acustice spațiale, au făcut foarte rar posibilă performanța ei publică. Iată de ce ne-am bucurat de eveniment fiind stăpâniți de o emoție coplesitoare. Varianta pe care am ascultat-o acum a fost o redare vie, pasionată, spectaculoasă, în care marea orchestră, cele patru grupe corale bărbătești distribuite antifonic, toate aceste mase de interpreți, coordonate cu măiestrie de către dirijorul Gabriel Bebeșelea au creat un eveniment epocal, măreț și regenerativ.

Gabriel Bebeșelea

contopite până la urmă organic în procesul viu, ardent, de o intensă mobilitate a trăirilor sufletești.

Triplul concert de Paul Constantinescu pentru vioară, violoncel, pian și orchestră este o lucrare clasică a muzicii românești din secolul XX. Inaugurat în anul 1950 de către tineri corifei ai solisticii românești de atunci Valentin Gheorghiu, Ștefan Gheorghiu și Radu Aldulescu, împreună cu filarmonica *George Enescu*, dirijor fiind maestrul George Georgescu, acest concert s-a înscris în repertoriul simfonic național. Varianta prezentă s-a bucurat de participarea violonistului Ștefan Tarara, a violoncelistei Eun-Sun Hong și a pianistului Josu de Solaun, sub bagheta dirijorală a lui Gabriel Bebeșelea. În compania primei noastre filarmonici compusă din actualii instrumentiști, cei trei soliști, cu toții laureați ai competiției internaționale enesciene, ne-au oferit o variantă însuflețită, dinamică, plină de avânt tineresc a concertului de Paul Constantinescu, un corifeu al școlii românești de compoziție, întemeiată și proiectată în universal de maestrul Enescu însuși.

Cele nouă trofee ale Concursului Internațional George Enescu 2018 realizate de Daniela Făiniș

Concursul de interpretare – secțiunea pian

Desfășurată în perioada 14-23 septembrie sub cupola generoasă a Ateneului Român, ediția 2018 a prestigiosului concurs internațional *George Enescu* a avut ca membri ai juriului, la pian, personalități marcante ale concertisticii internaționale precum Philippe Entremont – președinte, Hyoung-Joon Chang, Dan Atanasiu, Dana Borșan, Andrei Pisarev, Pascal Rogé, Peter Jablonski și Philippe Dinkel. În competiție au fost audiați 45 de tineri proveniți din România, Moldova, Rusia, Germania, Coreea de Sud, Japonia, Letonia, China, Suedia, Serbia, Ucraina, Marea Britanie, S. U. A. Ca o remarcă de principiu, se impune constatarea că toți pianiiștii

reprezentând Kazahstanul, a realizat o variantă reușită, autentică a Sonatei op. 31 nr. 3 de Beethoven și a dat strălucirea cuvenită fragmentelor din *Suita „Petrușca”* de Strawinski. Cu mici scăpări de acuratețe în debutul sonatei beethoveniene op. 31 nr. 2, Cristian Sandrin a conferit acestei opere dramatism vibrant, iar creația sonoră a Sonatei nr. 1 op. 22 de Ginastera a impus prin vitalitate și strălucire, prin contraste viguroase și pregnanță stilistică, un spectacol pianistic care rămâne în memoria ascultătorilor ca un moment de referință. Demnă de reținut a fost și prezentarea amplă, avântată a *Sonatei* de Samuel Barber de către letonozul Daumants Liepinš.

În preziua finalei, Peter Jablonski, membru al juriului de la secția pian, a oferit un recital deosebit de atractiv. Atât din alcătuirea programului, cât și din stilul de interpretare, s-a degajat competența sa exhaustivă asupra artei sale de interpret. Autor de înregistrări integrale cu creația marilor compozitori pianiști din romantism până în contemporaneitate, dirijor, percuționist clasic și de jazz, Peter Jablonski are privilegiul acestei cuprinderi globale, al unei experiențe pluristilistice de excepție. Acest fapt se răsfrânge benefic asupra creării sonore a baladelor de Grieg și Samuel Barber, a sonatelor de Alexei Stanchinsky, precum și a *Sonatei a 9-a* de Scriabin. De un ales rafinement stilistic a fost și gestul de a alege trei mazurci de Scriabin și trei mazurci de Chopin, pe care le-a prezentat oarecum în oglindă, ca un omagiu tandru adus celor doi mari novatori ai artei clavierului. Tânăr, frumos, îndrăzneț, sigur pe adevărurile muzicale pe care le susține, Peter Jablonski a reconfirmat, prin recitalul său, coexistența armonioasă a modernismului cu clasicitatea perenă a marilor valori, farmecul irezistibil al vocației cu multiple fațete de manifestare. Iar florilegiul postmodern cu care și-a încheiat programul, prelucrarea *El Salon Mexico* de Copland/ Bernstein, a întărit această imagine de multiculturalism democratic, o idee atât de intens vehiculată în spațiul intelectual internațional.

Și a venit seara finalei. Ateneul în sărbătoare a primit aflulul de spectatori curioși să urmărească deznodământul concursului. Filarmonica „George Enescu” din București și-a onorat renumele prin colaborarea strălucită la un concert

Daria Parkhomenko

foto: Marius Văjoiacă

s-au prezentat la un nivel foarte ridicat. Fiind o spectatoare activă la toate edițiile acestui concurs, pot afirma, fără teama de a greși, că ediția de față a stabilit un standard nou, fără precedent. Cu alte cuvinte, toți candidații au meritat calificativul de la foarte bine în sus. A fost demnă de apreciat calitatea bogată și diversă, personalizată a sunetului, care a caracterizat toate evoluțiile scenice. Candidații au demonstrat înțelegerea superioară a fiecărei lucrări prezentate, cu specificul de stil, tehnică, expresivitate individuală.

Prima etapă, în ansamblu, a ocazionat auditoriului trei zile pline cu muzică pentru pian de cea mai aleasă factură și onorată cu interpretări admirabile. Autenticitatea stilistică și sinceritatea interpretărilor au fost calități nelipsite ce au satisfăcut pe deplin năzuința noastră de frumusețe sonoră. În această conjunctură, consider că juriul a avut misiunea dificilă de a alege 16 din cele 45 de prezentări de o ținută artistică aleasă. Fiind de acord cu selecția operată, am așteptat spectacolul minunat oferit în cea de a doua etapă. Dintre evoluțiile celor 16 rămași în competiție, am reținut cu deosebire programul lui Alexander Panfilov din Rusia, un exponent al prestigioasei școli moscovite, care a demonstrat siguranță, stăpânire suverană a instrumentului, o nobilă simplitate, liniște lăuntrică. I-am admirat arta subtilă în *Stampele* de Debussy și deopotrivă în talmăcirea Sonatei op. 111 de Beethoven. Cu aceeași pregătire superioară la conservatorul moscovit, Ana Șevcenko,

Daumants Liepinš

foto: Marius Văjoiacă

foarte special, constând din trei variante ale celebrului *Concert nr. 3 în re minor op. 30 pentru pian și orchestră* de Serghei Rachmaninov. Coincidența a făcut ca toți trei finaliștii să propună în repertoriu această bijuterie a repertoriului concertant. Sub conducerea eficientă a dirijorului Vasili Sinaisky, soliștii au colaborat fructuos cu marele ansamblu simfonic, care și-a dat, la rândul său, măsura excelenței. Cel dintâi finalist, Alexander Panfilov, a demonstrat maturitate, anvergură, siguranță, cuprinderea cu autoritate a partiturii. Daria Parkhomenko a cântat cu patos, făcând dovada unui temperament de foc. A avut o viziune generoasă, multă vigoare, capacitate de convingere. Pianistul leton Daumants Liepinš ne-a oferit o versiune ce s-a caracterizat prin coeziunea lucrării în ansamblul ei, prin patosul autentic care a reverberat și s-a amplificat prin transmiterea către auditori. Am primit astfel mesajul unei muzici înaripate, profund convingătoare, marcată în același timp de o notă de puritate ingenuă, adolescentină. Melancolie, răzvrătire, tumult, jubilație pe culmile pasiunii, un romantism întârziat și totuși anistoric, ca trăsătură eternă a ființei umane. Iată câteva stări prin care am trecut toți cei prezenți, recunoscători la final acestor tineri competitori, marelui ansamblu și dirijorului său. Juriul a ales-o câștigătoare pe Daria Parkhomenko, la fel de merituosă, după opinia mea, ca și ceilalți doi colegi ai săi. Seara de gală s-a încheiat cu ceremonia de decernare a premiului, care a fost înmănat protagonistei pe scenă, în prezența juriului, de către președintele acestuia, Philippe Entremont. În sală a fost prezent ministrul culturii și cultelor din guvernul României, George Ivașcu. După ceremonia decernării, a fost anunțat și premiul pentru cel mai bine clasat candidat român din această ediție, premiu oferit de *Fundația Erbiceanu*. Premiul, în valoare de 2500 Euro, a fost atribuit pianistului Florian Mîtreă.

La capătul a zece zile încărcate de emoții la cea mai înaltă intensitate, participanții și spectatorii concursului de pian pot trage concluzia că am fost martorii unei ediții dense, de mare anvergură și spectaculozitate, cu momente ce vor rămâne mereu în tezaurul cu amintiri de preț. Astfel, putem avea satisfacția că mesajul de comuniune prin artă susținut cu pasiune de maestrul George Enescu rămâne prezent în actualitate și acționează în perspectivă.

Un cuvânt de laudă și prețuire se cuvine organizatorilor, în frunte cu echipa ARTEXIM, condusă de neobositul său director, Mihai Constantinescu, pentru a fi realizat cea de a 16-a ediție a concursului internațional de interpretare la nivelul cel mai bun de reprezentativitate și eficiență.

Lavinia COMAN

Concursul de interpretare - secțiunea vioară Viva Italia!

Re-lansată cu două decenii în urmă, această prestigioasă competiție are marea calitate ca, pe lângă faptul că oferă șansa unor generații de artiști să-și valorifice talentul - pus în valoare de imensul volum de muncă, ambele

necesare în definirea unei asemenea profesiuni - , să fiină la curent lumea artistică, „pe viu”, cum se spune, cu toate informațiile privitoare la tendințele spre care evoluează școlile artistice de pe întreaga planetă. Natural, cei interesați în general de acest fenomen se pot pune la curent cu ajutorul mijloacelor de comunicare în masă, dar contactul nemijlocit oferă o experiență unică. Așa după cum bine se știe, de la reluarea competiției în anii '90, interesul a înregistrat un crescendo continuu, astfel încât la această ediție, a XVI-a, s-au înscris peste 400 de candidați la toate secțiile, dintre care la vioară 121. Bineînțeles că într-o primă fază s-a procedat la o triere, la start aliniindu-se 80 de concurenți din 22 de țări.

Raportul dintre dorință și posibil fiind unul extrem de important, în cele din urmă la tragerea la sorți pentru ordinea intrării în competiție a fost înregistrat un număr rezonabil (48) pentru un juriu alcătuit din mari maestri ai lumii violonistice, pe care i-am urmărit de-a lungul anilor pe scenele capitalei: Salvatore Accardo, Viktor Tretiakov, Pierre Amoyal (președinte), Silvia Marcovici, Pavel Vernikov, Augustin Léon Lara, Krzysztof Wegrzyn, Eduard Schmieder și nu în ultimul rând mult apreciatul nostru compatriot, violonistul Remus Azoței. Interesul violoniștilor asiatici din Coreea de Sud, Japonia și mai nou China a fost însemnat, dar participarea europeană a fost la fel de consistentă și a contrabalansat întrucâtva hegemonia Extremului Orient, cu care am fost obișnuiți la ultimele ediții de la București și cu prezența lor la concursurile care se desfășoară pe întreaga planetă. Celor 6 reprezentanți ai Japoniei și celor cinci rămași

din lotul sud-coreean li s-au alăturat alți cinci reprezentanți ai Chinei, țară care a trimis mai puțini candidați la edițiile precedente, - fapt pozitiv, care a reîmprospătat trăsăturile acestei școli în memoria celor mai recentți observatori ai concursului. Tot așa, au existat asiatici care au concurat sub pavilioanele altor state precum Elias David Moncado (din Germania, care a interpretat un excelent *Subito* de Lutoslavski), Alicia Choi pentru SUA, exemplele pot continua...

În general nivelul a fost destul de bun, mai puțin omogen decât la edițiile precedente, distingându-se vreo trei niveluri: unul tradițional, care, acum, privit din perspectiva finalului a fost cel preferat (?), unul creativ, care ni se pare cel mai de viitor pentru un adevărat interpret (s-a remarcat Adam Koch Christenen, 18 ani, din Danemarca) și unul care, din păcate, a avut multe imperfecțiuni, astfel încât la etapa a II-a numărul celor admiși s-a micșorat dramatic, ajungându-

se la 17 candidați. Marii defavorizați au fost în continuare Haram Kim (Coreea de Sud) cu o foarte buna interpretare a lucrării lui Paganini – *Le streghe* și Songao Wu (China) cu o superbă viziune asupra creației lui Alfred Schnittke – *A Paganini*). De asemenea s-au evidențiat Aliçan Suner (Germania/Turcia) și reprezentanta Republicii Moldova, Alexandra Tîrșu, ultimii doi ajungând până în semifinală. Programul acestora a fost unul complex, majoritatea concurenților optând pentru *Sonata a II-a în fa*, ca lucrare enesciană impusă, doar Aliçan Suner a oferit o frumoasă interpretare a *Sonatei a III-a "în caracter popular românesc"* op.25, la fel și tânărul Giuseppe Gibboni inspirat în *Suita Impresii de copilărie* op.28.

Așa cum prevede regulamentul concursului, etapa finală, cu orchestra, stabilește în principiu ordinea premiilor, în număr de trei, existând posibilitatea lăsată la latitudinea juriului să acorde sau nu un premiu sau să divizeze unul dintre ele (niciodată însă premiul I). Fericiții finaliști au fost Giuseppe Gibboni - 17 ani, Italia, Vikram Sedona – 18 ani,

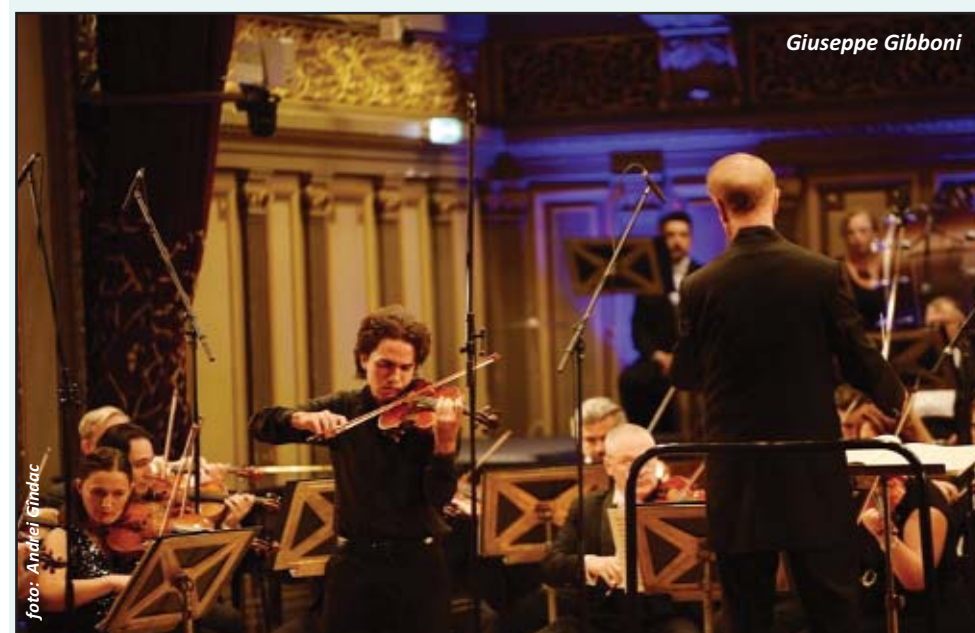
invitație acordată de Eduard Schmieder), Gibboni III. Fără precedent, finalistului din Ucraina i s-a acordat doar "un premiu special", o bursă... masterclass la Silvia Marcovici și Mihaela Martin. Deciziile juriului fiind suverane, nu a rămas decât să căutăm cu toții rațiunea de a ne pune de acord cu hotărârile luate de acesta și să sperăm într-o formulă mai bună și mai clară în 2020.

Corina BURA

Concursul de interpretare - secțiunea violoncel

Devenit un reper în peisajul competițiilor artistice destinate tinerilor, Concursul Internațional „George Enescu” a ajuns în acest an, 2018, la cea de-a XVI-a ediție, desfășurată între 1 și 23 septembrie, care s-a dovedit a fi și cea mai bogată din punctul de vedere al numărului de participanți. Astfel, într-o primă etapă 400 de tineri muzicieni din 46 de țări de pe cinci continente s-au înscris în competiția găzduită de București, pentru ca după o preselecție riguroasă fazele propriu-zise ale concursului să fie abordate de 270 de concurenți repartizați în cele patru secțiuni ale competiției: violoncel, vioară, pian și compoziție. Fiecare dintre acestea a fost organizată în două etape preliminare, semifinală și finală, tinerii muzicieni interpretând repertorii foarte variate stilistic și tehnic ce le-au evidențiat calitățile interpretative apreciate cu exigență de către membrii juriilor, care au avut dificila misiune de a alege pe cei mai buni dintre cei buni și de a răsplăti cu importante premii ale competiției pe cei mai merituoși tineri.

Secțiunea care a marcat debutul ediției aniversare a Concursului Internațional „George Enescu” (anul acesta se împlinesc 60 de ani de la prima ediție a competiției) a fost cea de violoncel, care a numărat în prima etapă 80 de tineri dornici să se afirme și să-și demonstreze abilitățile interpretative ce i-ar putea recomanda pentru o viitoare carieră la cel mai înalt nivel. După ce în etapa a II-a au fost selectați de juriu 18 concurenți în loc 16 tocmai datorită valorii ridicate a tinerilor muzicieni (printre aceștia s-a numărat și românul Constantin Borodin), semifinala secțiunii violoncel a adus pe scena Ateneul Român șapte concurenți, programați în două sesiuni în ziua de 9 septembrie, care au avut de interpretat ca lucrare obligatorie *Sonata nr. 2 op. 26 în Do major* de George Enescu și o lucrare la alegere dintre *Sonata în re minor* de Dmitri Șostakovici, *Sonata în re minor* de Claude Debussy și *Sonata în Do major* de Serghei Prokofiev. Dintre cei șapte, mi-au atras atenția în mod deosebit chinezul Yibai Chen și estonianul Marcel Johannes Kits, care au impresionat prin evoluția lor și prin calitățile dovedite. Astfel, Yibai Chen, a demonstrat la doar 17 ani o remarcabilă siguranță interpretativă, o surprinzătoare știință a frazărilor ce a potențat muzicalitatea versiunilor sale la Sonata de Enescu și la cea de Șostakovici și o interesantă capacitate de a se apropia de expresia partiturii enesciene, în timp ce Marcel Johannes Kits, și el sigur și dezinvolt, a adus

Giuseppe Gibboni

Italia și Orest Smovzh - 27 ani, Ucraina... într-o primă impresie având în minte acel deja uitat Viva Italia! Din punctul de vedere al spectatorului, succesiunea celor trei concerte prezentate - Paganini nr. 1, Brahms și Ceaikovski a fost un minunat prilej de a mai asculta și alte capodopere din literatura violonistică. În special corpusul paganinian a fost bine reprezentat de către Gibboni, cu o fenomenală realizare a lucrării *God Save the King* (etapa semifinală) a *Capriciului nr 5* în varianta originală din etapa I-a sau a concertului, unde s-a simțit confortabil pe toate pasajele ultradificile ale cadenței. Vikram Sedona a fost protagonistul unui Brahms în care s-a pus accentul pe un sunet amplu, de mare calitate, într-o variantă echilibrată, dovedind multă siguranță care ar primi calificativul de "oficială", iar Orest Smovzh, la fel, tot un Ceaikovski tradițional, cum s-a înțeles că este linia și viziunea juriului la concursul din acest an.

Dacă la etapele precedente rezultatele s-au dat foarte repede, pentru acordarea premiilor s-au purtat discuții îndelungate, iar rezultatele au fost uimitoare... după cum am bănuțit (fiind un vechi observator al concursului) premiul I nu s-a acordat, iar cele două rămase au fost trimise în Italia, respectiv Sedona II, plus două distincții speciale (una de a concerta cu dirijorul Christoph Poppen - cel care a condus Filarmonica George Enescu la etapa finală, alături de altă

în plus în aceleași două opusuri eleganța și rafinamentul frazării precum și o mai bună cunoaștere a spiritului muzicii lui Șostakovici. În afara celor doi i-am mai remarcat în semifinală pe niponul Shizuka Mitsui, cu o frumoasă versiune a *Sonatei* enesciene în care am reținut tehnica de un bun nivel și străduința de a înțelege caracterul românesc al părții finale, Stanislas Kim din Franța și pe tânăra norvegiancă Sandra Lied Haga, care dacă ar fi fost puțin mai sigură și mai îndrăzneată pe instrument ar fi putut emite pretenții de a accede în finală.

Găzduită de aceeași elegantă sală a Ateneului Român pe 11 septembrie, finala nu a avut trei concurenți, așa cum se obișnuiește de regulă, ci patru, dovadă că și juriului i-a fost dificil să realizeze o departajare clară între cei mai buni tineri din semifinală. Astfel, cei patru care au evoluat alături de

interpretarea lui Shizuka Mitsui, care a dovedit personalitate în varianta prezentată unde am remarcat frazările inspirat alese dar și o anumită prudență în primele două mișcări ale concertului, în care a ales să caute un echilibru între virtuozitate și sensibilitate. Deși intenția sa a fost una corectă dintr-un anumit punct de vedere, Shizuka Mitsui a privat îndeosebi partea lentă de emoția și lirismul atât de caracteristice, diferențele culturale părând, spre deosebire de semifinală, mai greu de trecut pentru talentatul nipon. Avându-l, în opinia mea conturată în urma observării evoluțiilor din etapa semifinală, ca principal contracandidat pe Yibai Chen, Marcel Johannes Kits a ales să interpreteze același concert de Șostakovici ca și tânărul chinez, însă a realizat o versiune în care, chiar dacă în debutul său i-am putut simți emoțiile și tensiunea ce îi însoțeau ipostaza de

ultim concurent care evoluează în finală, a dovedit din nou o excepțională dezinvoltură ce îi potențează sonoritatea pătrunzătoare și densă. De asemenea, Marcel Johannes Kits, a demonstrat o remarcabilă ușurință și naturalețe în mișcările realizate pe instrument, un argument în acest sens fiind oferit de modul firesc și lin în care a construit trecerea de la secvența în flageolete la revenirea la emisia normală, un al atu al tânărului estonian fiind reprezentat de modul în care a simțit pulsul și ritmul muzicii lui Șostakovici.

Subliniind aportul Orchestrei Filarmonicii „George Enescu” și al dirijorului Paul Watkins care au

oferit un acompaniament de înalt nivel artistic celor patru finaliști, amintesc palmaresul secțiunii violoncel stabilit la capătul finalei de juriul alcătuit din David Geringas,

Orchestra Filarmonicii „George Enescu”, dirijată de Paul Watkins, au fost Stanislas Kim, Yibai Chen, Shizuka Mitsui și Marcel Johannes Kits. În ordinea intrării în concurs, i-am ascultat mai întâi pe Stanislas Kim care a interpretat *Concertul pentru violoncel și orchestră în si minor* de Antonin Dvorak într-o versiune dominată de poeticitatea și sensibilitatea dovedite în partea a II-a și de anumite momente de virtuozitate în care s-au evidențiat calitatea tehnicii mâinii drepte, precizia dublelor coarde, intonația aproape perfectă sau articulația bine conturată, aceste elemente contribuind inclusiv la construirea unor fraze a căror încheiere a reliefat preocuparea tânărului francez pentru sublinierea muzicalității lucrării. În schimb, Yibai Chen a ales să interpreteze *Concertul pentru violoncel și orchestră nr. 1 în Mi bemol major* de Dmitri Șostakovici, unul dintre cele mai dificile opusuri dedicate acestui instrument și, în ciuda tinereții sale, m-a convins că este surpriza plăcută a concursului prin maturitatea cu care a abordat partitura lui Șostakovici, unde a demonstrat că într-adevăr posedă o tehnică de foarte bun nivel, știe să dea și o comunicare activă cu orchestra și are știința de a surprinde caracterul lucrării interpretate, în cazul *Concertului nr. 1* fiind vorba de aspectul motoric al liniilor melodice și de o anumită frenezia a ritmurilor utilizate.

După pauză, am putut auzi din nou *Concertul pentru violoncel și orchestră* de Antonin Dvorak, de această dată în

(Președintele Juriului), Raphael Wallfisch, Leonid Gorokhov, Alexandra Guțu, Jian Wang, Tsuyoshi Tsutsumi, Myung-Wha Chung, Philippe Muller și Marin Cazacu: premiul I – Marcel Johannes Kits, premiul al II-lea – Yibai Chen, premiul al III-lea – Stanislas Kim, acestora adăugându-li-se premiul special oferit de David Geringas lui Shizuka Mitsui.

Ajungând la momentul concluziilor ce pot fi formulate la capătul desfășurării secțiunii violoncel a Concursului Internațional „George Enescu”, îmi permit să relievez că am

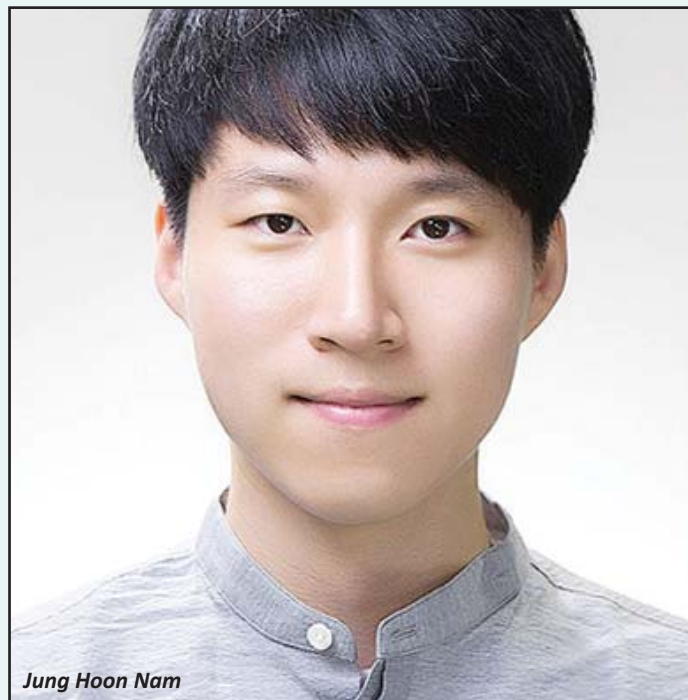
asistat la una dintre cele mai valoroase ediții din istoria recentă a competiției, nivelul tinerilor prezenți la București fiind unul foarte ridicat. De altfel, cred că toți semifinaliștii își pot continua drumul afirmării în lumea muzicală internațională, iar Yibai Chen și Marcel Johannes Kits, ambii încă studenți ai Universității de Arte din Berlin, vor deveni nume importante în peisajul artistic mondial al următoarelor decenii, astfel încât peste timp ne vom aduce aminte cu plăcere că unul dintre primele momente memorabile ale carierelor lor s-a petrecut pe scena Ateneului Român din București.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Concursul de interpretare - secțiunea compoziție

Mai puțin spectaculoasă, în cadrul marelui Concurs Enescu, competiția tinerilor compozitori rămâne singura inaugurată de Enescu însuși; ...în perioada interbelică. Era adresată tinerilor muzicieni români și avea în vedere luminarea tinerelor valori componistice autohtone; educate în țară, educate în marile centre universitare, în conservatoarele bătrânului continent. Cunoscut este faptul, toți, absolut toți marii creatori români ce aparțin perioadei - să o numim - clasice, din deceniile de mijloc ale secolului trecut, au fost laureați ai competiției enesciene. Inaugurat cu secțiile vioară și pian în anul 1958, competiția a câștigat pe

concursul a fost câștigat de compozitorul coreean Jung Hoon Nam cu lucrarea *Scattering* pentru cvartet de coarde. Ambele lucrări vor fi prezentate în primă audiție absolută în cadrul ediției din anul 2010 a Concursului Enescu. Cam târziu!

Jung Hoon Nam

Etalarea acestor creații pe parcursul concertelor festivalului enescian din anul viitor, ar fi fost cu totul potrivită. Concursul se dovedește a fi un eveniment de anvergură internațională, un eveniment dedicat tinerelor generații de muzicieni performeri, de compozitori. Asta și-a dorit Enescu însuși atunci când - cum notam anterior, cu aproape un secol în urmă - a înființat premiul de compoziție ce-i poartă numele. Abia acum, în concertul de deschidere a actualei ediții, am putut audia lucrarea laureatului premiului de compoziție din anul 2016, tânărul compozitor chinez Tian Tian, anume *Concertul pentru orchestră*. Este creația unui tânăr maestru format în cadrul structurilor educaționale ale țării sale; actualmente este profesor al Conservatorului din Beijing. Este o lucrare orchestrală amplă care depășește limitele unor idiomi regionale păstrând însă datele proprii unei spiritualități în care se identifică marea cultură a țării sale de origină; știința orchestrală, vigoarea conducerii discursului muzical, organizarea structurii de ansamblu a *Concertului*, ne aduce în zona unei contemporaneități temeinic asumate. Excelență s-a dovedit a fi fost relația cu întregul colectiv al Filarmonicii bucureștene, cu tânărul dirijor Gabriel Bebeșelea. Consider firesc ca instituțiile similare ale țării să preia în concertele de peste an ale stagiunii, parte importantă a acestui tezaur componistic pus în evidență, la noi, de cea mai importantă competiție destinată tinerilor compozitori. Este de observat, la inaugurare concursul a fost destinat tinerilor creatori români. Astăzi, deschiderea internațională a acestuia îl situează la nivelul marilor competiții similare ce ființează în spațiul actual al vieții muzicale.

Alexandru Ștefan Murariu

parcurs mai multe secții. În anii '80, în urma unei dispoziții autoritare de natură politică, concursul a fost anulat. Ulterior, după evenimentele din 1989, concursul enescian s-a dezvoltat teptat, de la o ediție la cealaltă, în bună corelare cu Festivalul. Unicul concurent român căruia i-a fost atribuită distincția supremă în cadrul recente ediții a Concursului enescian, a fost compozitorul Alexandru Ștefan Murariu. Lucrarea sa, *Concertul pentru clarinet și orchestră* a fost clasată pe primul loc în cadrul secției concursului de compoziție; juriul fiind condus de renumitul compozitor polonez Zygmunt Krauze. Tânărul compozitor și-a desăvârșit studiile profesionale în cadrul Academiei clujene de muzică la clasa maestrului Adrian Pop. În cadrul secțiunii destinate muzicii de cameră,

Dumitru AVAKIAN

Muzică românească savantă de ieri și de azi cu Trio Contraste

În paralel cu desfășurarea Concursului Internațional George Enescu, eveniment care a dominat peisajul muzical bucureștean la începutul toamnei 2018, Muzeul Național ce poartă numele compozitorului organizează o serie de manifestări menite a promova muzica românească din ultimul secol printre tinerii participanți la competiția artistică dar și printre melomanii din diverse generații interesați să descopere noi aspecte ale creației savante autohtone de ieri și de azi. Astfel, sub genericul *Muzeul în timpul Concursului George Enescu - 2018*, iubitorii de frumos au putut audia recitaluri și concerte susținute de nume importante ale vieții muzicale românești, expoziții de fotografie și lansări editoriale în care compozitorii și creațiile lor s-au aflat în centrul atenției, iar interpreții au fost mesageri ai trăirilor și semnificațiilor specifice fiecărui stil evocat de repertoriul abordat în respectiva manifestare.

Unul dintre primele evenimente organizate de către Muzeul Național George Enescu în cadrul acestui proiect, aflat la cea de-a doua sa ediție, a fost recitalul susținut de apreciată formație de muzică contemporană Trio Contraste în Aula Palatului Cantacuzino, care ne-a propus un program în care am putut audia creații a căror eterogenitate stilistică a reliefat, într-o frumoasă sinteză, drumul urmat de arta componistică autohtonă în ultimii o sută de ani, începând chiar cu George Enescu. De altfel, recitalul din 3 septembrie a debutat cu o lucrare compusă de cel considerat ctitorul școlii românești de compoziție, *Morgengebet* (Rugăciunea de dimineață), un lied scris pe versuri de Carmen Sylva, prezentat de această dată în formula de trio de către Ion Bogdan Ștefănescu (flaut), Doru Roman (percuție) și Sorin Petrescu (pian), care au valorificat prin culoarea timbrală deosebită lirismul melodiei enesciene, puritatea și gingășia acesteia fiind evidențiate de melopeea flautului, însoțită de acompaniamentul rafinat și delicat al pianului și al xilofonului și marimbei.

Recitalul a continuat apoi cu *Brâul* de Paul Constantinescu, într-o transcripție pentru trio ce pune în lumină complexitatea ritmică și melodică a folclorului românesc, sporită în acest aranjament prin modul în care cele trei instrumente preiau formule și efecte ce amintesc de flaut sau caval, și în același timp translatează pastoralul și imaginea idilică a lumii rurale din sfera ethosului autohton în spațiul european, muzica lui Paul Constantinescu putând fi astfel îndrăgită de orice ascultător. Acest moment de virtuozitate a fost urmat de cele *Două epitafuri după Ezra Pound* de Aurel Stroe, opusul angrenându-l la momentul scrierii sale pe Aurel Stroe în prima generație de compozitori interesați de teatrul instrumental. Scrise inițial pentru duo și adaptate de membrii Trio Contraste pentru formula de trei instrumente, cele *Două epitafuri* valorifică într-adevăr elemente specifice teatrului instrumental, în varianta celor de la Trio Contraste rolul celui ce recită peste melodia minimalistă a pianului fiind preluat de flautist, cu această ocazie Ion Bogdan Ștefănescu

reconfirmând adaptabilitatea sa recunoscută în abordarea partiturilor contemporane. Completate de efectele utilizate de percuționist ce se folosește de corzile pianului, aceste veritabile „ziceri” au căpătat în interpretarea Trio Contraste un aspect ce amintește mai degrabă de elemente specifice expresiei folclorului românesc, pe care Aurel Stroe o include în lucrarea sa cu un deosebit rafinament.

Următoarea lucrare inclusă în cadrul recitalului Trio Contraste a fost Suita *Tabu*, un extras din muzica realizată de Violeta Dinescu pentru filmul mut „Tabu”, conceput de pianistul Sorin Petrescu chiar pentru formația din care face parte. Beneficiind de o versiune mai spectaculoasă în care cei trei muzicieni fac schimb de instrumente, Suita *Tabu* a fost prezentată de această dată într-o variantă ce s-a apropiat de cea care însoțește proiecția filmului lui F.W. Murnau, muzica Violetei Dinescu, de o largă respirație neoclasică, urmând firul narativ al peliculei. De altfel, Trio Contraste surprinde foarte bine succesiunea de imagini sonore propusă de compozitoare, de la meditația și contemplativul primelor secțiuni ale suitei ajungându-se spre final la o spectaculoasă frenezie ritmică ce marchează sfârșitul cu nuanțe dramatice a poveștii de iubire interzisă de pe idilica insulă Bora Bora.

De la ritmurile de tip tribal specifice zonei Pacificului, recitalul Trio Contraste ne-a purtat în doar câteva minute înapoi în universul sonor românesc prin opusul *Noison*,

creație a regretatului compozitor Nicolae Teodoreanu, care ne propune o abordare originală a problematicii isonului, întâlnit deopotrivă în folclor și în muzica bisericească ortodoxă. Prezentată într-o versiune laborioasă și spiritualizată de către Trio Contraste, *Noison* nu valorifică isonul în ipostaza sa tradițională, ci mai degrabă potențează anumite simboluri ale acestuia precum și spațialitatea sunetului, chiar autorul mărturisind că lucrarea urmărește definirea unui imaginar spațiu geometric în care isonul apare ca expresie auditivă a relației dintre o linie dreaptă și una oblică. De altfel, atât în linia melodică a flautului cât și în intervențiile pianului se remarcă dorința compozitorului de a aborda isonul din această nouă perspectivă, izvorâtă în mare măsură și din preocupările sale în domeniul cercetării de tip etnomuzicologic.

După două momente în care am aplaudat virtuozitatea lui Doru Roman în lucrarea *Adoramus Te* a lui Adrian Enescu, un alt compozitor dispărut prea devreme dintre noi, și mai apoi a lui Sorin Petrescu în spectaculoasa *Baccanale* din *Suita a treia pentru pian* de Constantin Silvestri, Trio Contraste a interpretat fragmentul *Canto e sofio* din *Partita a sonar* de Theodor Grigoriu, în care flautul, protagonistul versiunii inițiale, rămâne conducătorul discursului muzical în timp ce

pianul și percuția realizează un acompaniament în nuanțe scăzute. Concepută ca un veritabil studiu în stil bizantin, *Canto e sofio* este o meditație sonoră la eminesciana *Rugăciune a unui dac* în care muzica aflată pe tărâmul instrumentalismului valorifică specificul expresiv al flautului, stăpânit la cel mai înalt nivel artistic de Ion Bogdan Ștefănescu, un deosebit potențator al unei astfel de partituri prin tehnica desăvârșită și prin capacitatea de a utiliza o varietate de efecte în această veritabilă „odisee a unui fluture” care îi permite să utilizeze aproape întreaga familie a flautului, de la flautul-bas la flautul piccolo.

Finalul recitalului a stat sub semnul sonorităților lucrării *Lacrimae* de Dan Dediu, scrisă în memoria lui Anatol Vieru, în care întâlnim o altă latură a personalității creatoare a unuia dintre cei mai importanți compozitori români contemporani. Dacă în general, lucrările lui Dan Dediu se remarcă printr-o anumită înclinație spre ludic, *Lacrimae* reprezintă una dintre acele incursiuni în sfera tragicului, în

care, însă, pot fi identificate trăsături specifice artei lui Dan Dediu precum imagistica asociativă bogată, motivele melodice pregnante și memorabile ori definițiile psihologice precise realizate numai cu câteva sunete. Inclusă în zona stilistică a creației lui Dan Dediu, definită succint cu termenul Visceralia, ce echivalează cu expresia unor stări umane paroxistice, *Lacrimae* reprezintă un gând-lacrimă dedicat memoriei unuia dintre cei care i-au fost modele autorului. Prin melopeea flautului lui Ion Bogdan Ștefănescu, impresionant din nou prin sunetul serafic pe care îl posedă, am putut surprinde o dată în plus simțul versatil al compozitorului, prin cromatica timbrurilor aducând în prim-plan starea de tristețe, dusă în unele momente la pragul paroxismului, determinată de pierderea unui om drag și unui veritabil mentor. Excelent tălmăcitor al lucrărilor lui Dan Dediu, Ion Bogdan Ștefănescu a oferit și de această dată o variantă plină de profunzime a opusului *Lacrimae*, lirismul general al liniilor melodice fiind punctat de scurte și intense secvențe de virtuozitate a căror expresivitate se înscrie în estetica generală a partituri al cărui titlu este atât de sugestiv.

Aflat încă sub impresia lucrării lui Dan Dediu și încercând să găsim o particularitate anume a recitalului Trio Contraste m-am oprit la admirabila diversitate a programului propus, în care culoarea timbrală a fost un reper dominant. De altfel, excelenta îmbinare a celor trei instrumente, dublată de ținuta intelectuală și disponibilitatea cu nuanțe colcviale a muzicienilor, a contribuit la conturarea unei sinteze a celor mai reprezentative orientări stilistice din muzica românească savantă a ultimilor o sută de ani, surprinse cu deosebit simț artistic în opusurile prezentate în cadrul evenimentului.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Aida Carmen Soanea

Recital de violă – Aida Carmen Soanea

Seria de evenimente incluse în programul „Muzeul în timpul Concursului Internațional George Enescu” organizat de Muzeul Național ce poartă numele marelui nostru compozitor a continuat și vineri, 14 septembrie 2018, când am putut audia un recital dedicat muzicii românești susținut de violista Aida-Carmen Soanea alături de pianista Viorela Ciucur. Precedat de o interesantă inaugurare a expoziției de fotografie *George Georgescu, o carieră de excepție* închinată unuia dintre cei mai reprezentativi exponenți ai artei dirijorale autohtone din ultima sută de ani, recitalul ne-a adus reîntâlnirea cu violista Aida-Carmen Soanea, o prezență tot mai frecventă în peisajul muzical românesc, care impresionează de fiecare dată prin modul în care reușește să personalizeze fiecare procedeu tehnic utilizat, fiecare trăsătură de arcuș, fiecare mod de frazare pentru a realiza versiuni interpretative de un înalt nivel artistic.

Pasionată interpretă a repertoriului cameral și entuziastă promotoare a muzicii contemporane, Aida-Carmen Soanea și-a propus, așa cum amintea în debutul recitalului, să contribuie cât mai mult la promovarea creațiilor românești

Viorela Ciucur

dedicate violei, în acest sens lista lucrărilor prezentate vineri cuprinzând exclusiv opusuri scrise de compozitori români din diverse perioade istorice și stilistice, care au reliefat bogăția expresivă și capacitatea acestui instrument de a realiza un colorit timbral aparte împreună cu pianul. Înșușirile menționate anterior au fost prezente chiar din prima lucrare prezentată, *Piesa de concert pentru violă și pian* de George Enescu, ce se remarcă prin echilibrul

forme, noblețea liniilor melodice, bogăția armonică și conturul ferm al desenului ritmic, reliefate cu tact și inteligență de Aida-Carmen Soanea, posesoare unui frumos vibrato, și Viorela Ciucur, care au colaborat excelent și în ceea ce privește construirea acelor frazări menite a pune în evidență muzicalitatea acestei lucrări.

Recitalul ne-a purtat apoi în lumea muzicii contemporane, prin opusul *Actio II* pentru violă solo de Sorin Lerescu, o partitură complexă al cărei caracter pare a avea rădăcini într-o magmă muzicală ancestrală, în care expresivitatea violei este exploatată în foarte multe ipostaze determinate de transformarea aproape continuă a discursului muzical, ce pornește de la sunete izolate și ajunge spre final la mici fragmente construite pe principiile dezvoltării polifonice. În cadrul lucrării, ce solicită și anumite cunoștințe de tehnică instrumentală contemporană, am remarcat versatilitatea Aidei-Carmen Soanea care a alternat, într-o

manieră personală, momentele de lirism pur cu cele în care virtuozitatea a fost construită tocmai pe elemente de tehnică specifice muzicii începutului de secol XXI iar expresia, deși devine una ușor tensionată, își păstrează nuanțele de optimism ce caracterizează stilul componistic al lui Sorin Lerescu.

După ce prin cele *Două preludii pentru pian* de Tiberiu Brediceanu, pianista Violeta Ciucur ne-a purtat în lumea saloanelor de la începutul veacului trecut, unde muzica impregnată de melosul popular românesc era foarte gustată, Aida-Carmen Soanea a readus atmosfera specifică muzicii contemporane printr-o altă lucrare pentru violă-solo, *Gordun* de Adrian Pop. În cadrul acestei partituri ce pune în evidență ideea de joc popular și devenirea jocului de la aspectul extravertit, energetic la stadiul interiorizat, precum și metamorfoza formulelor ritmico-melodice dintr-unele specifice jocului popular în unele ce amintesc de doină sau cântecul doinit, Aida-Carmen Soanea a făcut o nouă demonstrație de versatilitate tehnico-expresivă, surprinzând în același timp substratul estetic profund al lucrării lui Adrian Pop precum și complexitatea anumitor procedee tehnice provenite de asemenea din folclor și transfigurate de compozitor în limbaj contemporan.

Lucrarea în jurul căreia a fost construit recitalul a fost însă *Sonata pentru violă și pian* de Mihail Jora, un opus cântat poate prea rar, care a îmbogățit literatura destul de săracă dedicată violei în muzica românească, devenind un reper încă neexploatat suficient de către interpreții autohtoni în special, dar și de către cei din străinătate. Dornică să promoveze muzica compusă în țara sa de origine, Aida-Carmen Soanea a ales să interpreteze *Sonata* de Mihail Jora, reliefând în varianta sa bogatul conținut emoțional al partituri, cântul liric nuanțat pe parcursul celor trei părți ale opusului și de asemenea, interesantele procedee tehnico-expresive pe care Mihail Jora le solicită interpretului pentru a valorifica resursele expresive ale violei. De altfel, am remarcat modul în care violista a surprins schimbările de expresie ce se succed pe parcursul lucrării precum și alternanța dintre aspectul mai degrabă virtuozic al primei și ultimei mișcări, contrastant cu mișcarea mediană de o frumoasă sensibilitate a cărei sorginte folclorică românească este înveșmântată într-un limbaj ce preia sintetic elemente specifice neoclasicismului și impresionismului. Succesul *Sonatei* de Mihail Jora în varianta interpretativă semnată sonor de Aida-Carmen Soanea s-a bucurat și de aportul pianistei Viorela Ciucur al cărei acompaniament rafinat a înnobilit liniile melodice ale violei într-un discurs cu veritabile reliefuri de frumusețe și bogăție sonoră.

Încheiat în atmosfera jovială a opusului *Cântec și joc* de Diamandi Gheciu, întregul recital a reconfirmat calitățile interpretative pe care le posedă Aida-Carmen Soanea, cunoscute deja și unei bune părți a publicului bucureștean și autohton, în general: acuratețe tehnică, personalitate interpretativă, eleganța vibrato-ului, o abordare asumată a lucrărilor contemporane și o bună concordanță muzical-estetică între muziciană și partenera sa de scenă, într-o asociere timbrală rafinată și elevată.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital ansamblul devotioModerna – Muzica românească în context european

Încă de la primele încercări de conturare a unei școli de compoziție românească, la finele secolului al XIX-lea, dezideratul principal a fost realizarea unei cât mai rapide și relevante sinteze între specificul autohton și marile orientări stilistice din muzica europeană occidentală, atât în mod personalizat în cadrul creației fiecărui compozitor, cât și în ipostază definitorie pentru un anume grup de creatori, de la o generație la alta. Și dacă la început se făcea tot ceea ce era posibil pentru ca cele mai frumoase lucrări românești să fie cunoscute în centre europene cu o importantă tradiție muzicală, odată cu popularizarea tot mai frecventă a muzicii contemporane în vestul Europei au apărut tot mai multe situații în care creațiile românești parcurg un drum invers, fiind mai întâi apreciate și ascultate în străinătate și abia pe urmă făcute cunoscute și publicului din țară.

Având în vedere caracteristica specială a anului 2018, de moment de celebrare a centenarului Marii Uniri, Carmen Cârneli, directorul fondator, și membrii ansamblului de

muzică contemporană devotioModerna s-au gândit să construiască un recital în care să includă lucrări ale compozitorilor români care au avut primele audiții în Europa, dar în afara țării de obârșie, subliniind astfel vocația europeană a muzicii noastre contemporane și aprecierea de care se bucură aceasta în cadrul lumii artistice internaționale. Găsind un foarte bun prilej în contextul desfășurării Concursului Internațional George Enescu, evenimentul gândit de ansamblul devotioModerna a avut loc pe 16 septembrie, fiind parte a seriei „Muzeul în timpul Concursului Internațional George Enescu” și purtând sugestivul titlu România europeană.

Propunând un program variat din punct de vedere stilistic și al formulelor interpretative în care au evoluat membrii devotioModerna, recitalul de duminică a debutat cu lucrarea *Anamorphosen I* pentru flaut și pian de Gabriel Iranyi, o lucrare prezentată în primă audiție la Berlin, în care compozitorul preia anamorfoza ca tehnică specifică desenului și picturii și o translatează în lumea sunetelor, unde

ideea muzicală generatoare este dezvoltată din multiple unghiuri de vedere care se constituie într-un veritabil sistem de imagini perfect coerent și purtător de sens. În cadrul acestui opus, a cărui complexitate rezidă, deopotrivă, din expresia muzicii și din dificultatea procedeele tehnice a căror utilizare își propune valorificarea resurselor tehnico-expresive ale celor două instrumente, am remarcat acuratețea intonațională și buna înțelegere a textului muzical dovedite de flautistul Ștefan Diaconu, foarte bine completat de pianistul Mihai Murariu.

Al doilea opus inclus în programul recitalului, *Tetrachords* de Călin Ioachimescu a propus o nouă formulă interpretativă, pe scenă regăsindu-se, de această dată, clarinetistul Mihai Bădiță, violonista Natalia Pancec, violoncelistul Dan Cavassi și din nou pianistul Mihai Murariu, care au realizat o frumoasă versiune a lucrării scrise inițial pentru flaut, vioară, violoncel și pian și cântată pentru prima dată la Viena în urmă cu trei ani. Construită într-o formă de cvasi-rondo, *Tetrachords* se conturează ca un veritabil joc al celor patru tipuri de trisonuri și al semanticii acestora, muzica alternând între starea de imponderabilitate a acordului mărit, angoasa celui micșorat, starea de bine a majorului și melancolia minorului. De asemenea, deși se concentrează în cea mai mare parte pe amintitul joc al acordurilor, partitura lui Călin Ioachimescu oferă spre finalul său și o serie de patru solo-uri în care muzicienii și-au putut dovedi măiestria și buna cunoaștere a elementelor de tehnică instrumentală contemporană.

După ce ne-am bucurat de sonoritățile catifelate din *Jyotyts* pentru flaut solo de Doina Rotaru, o suită în cinci tablouri care, pornind de la titlul împrumutat din filosofia indiană, ne invită să ne lăsăm învăluți de razele de lumină încarnate de sunetele flautului, ale cărui resurse tehnice sunt valorificate prin utilizarea unor procedee ca glissando-ul sau frullato-ul bine însușite de Ștefan Diaconu, autor al unei versiuni interpretative în care ar fi fost totuși indicată o mai puternică susținere a sunetului, am putut asculta ...*que des mots...* pentru soprană și trio de coarde de Carmen Cârnelci, o partitură prezentată în primă audiție în 1995 la Moenchengladbach, în care compoziția a continuat abordarea în manieră cântat-declamată a textelor aparținând scriitoarei Annie Cohen-Solal. Versiunea prezentată duminică ne-a oferit o frumoasă surpriză prin apariția sopranei Olga Caia alături de Natalia Pancec, Aida-Carmen Soanea și Dan Cavassi, glasul său completat de o tehnică vocală ce îi aduce o alură sigură dovedindu-se un argument pentru o mai solidă prezență în recitalurile de muzică contemporană, gen pe care pare că îl poate aborda cu succes.

Penultimul opus inclus în recital, *The Colours of Elegy* pentru flaut, percuție și pian de Corneliu Dan Georgescu dedicat formației Trio Contraste, reunește într-un discurs muzical complex 16 secțiuni în care elegia, ca stare caracteristică a minții, este văzută de această dată din punctul de vedere al arhetipului muzical, fiind

prezentată ca un sentiment atemporal bizar ce se transformă continuu prin intermediul diferitelor culori sonore și forme, pe fundalul desfășurării muzicale fiind sugerată și o fină aluzie la ideea de ison. În varianta pe care am ascultat-o, cei trei muzicieni, Ștefan Diaconu, Mihai Murariu și Irina Rădulescu, și-au însușit în mare parte semantica lucrării și provocările tehnice ale acesteia, însă au părut preocupați de corectitudinea interpretării lor sacrificând în acest sens ceva din coeziunea și comunicarea dintre cele trei instrumente pe care le-am fi dorit a fi mai pregnante.

În epilogul recitalului ansamblului devotioModerna am reascultat unul dintre opusurile care au marcat istoria muzicii contemporane românești, *Sita lui Eratostene* pentru clarinet, trio de coarde și pian de Anatol Vieru. Veritabil teatru instrumental cu nuanțe comice, *Sita lui Eratostene* propunea la momentul primei sale audiții în 1969 la Mainz, un principiu de compoziție nou care, pornind de la conceptul șirului fibonaccian al numerelor prime, se bazează pe o structură formală ale cărei repere sunt împletirea de periodicități și utilizarea pregnanțelor muzicale. Adăugând acestor principii și tehnica colajului și a citatului din partituri celebre de Mozart, J.S. Bach sau Beethoven completată de prezența textelor literare preluate din piesa *Scaunele* de Eugen Ionescu, *Sita lui Eratostene* a fost dominată și în versiunea celor de la devotioModerna de o atmosferă ce amintește de ideea de teatru absurd a lui Ionescu, în care, însă, își fac loc umorul și causticitatea tipice stilului lui Anatol Vieru, perfect adaptat conceptului de teatru instrumental căruia i se integrează această lucrare.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Un recital vocal într-o interpretare memorabilă

Contextul comemorativ și emoționant evocator al Centenarului Marii Uniri de la 1918, vineri 21 septembrie 2018, la Aula Palatului Cantacuzino, un public numeros a urmărit recitalul vocal consacrat, ca repertoriu, unora dintre cei mai de seamă compozitori transilvăneni, personalități care, paralel, au deținut funcții de directori ale instituțiilor muzicale și de rectori, la cele de învățământ superior muzical, atunci nou create, la Cluj, la Sibiu la Oradea.

Este vorba de Tiberiu Brediceanu, la 50 de ani de la moarte, Sabin Drăgol, la o 100 de ani de la naștere, Nicolae Bretan, la 50 de ani de la moarte, și Sigismund Toduță, la o 110 ani de la naștere.

Este acum locul să exprim aprecieri pentru compoziția Carmen Cârnelci, coordonatoarea stagiunii de recitaluri și concerte a Muzeului George Enescu, care a făcut prezentările de creatori, de lucrările lor muzicale și pentru interpreți, în expuneri bine conturate și reliefate cu fine și lucide observații.

„Muzeul în timpul
Concursului Internațional
George Enescu” - 2018

Vineri, 21 septembrie, ora 18
AULA Palatului Cantacuzino
Calea Victoriei nr. 141, București

**Lieduri de compozitori români
Comemorări și omagieri**

Interpreți:
Cristina Vasilache - soprană
Constantin Rudolf Cocriș - bariton
Răzvan Georgescu - bas-bariton
Iulia Săndulescu - pian

În program - lieduri de
Tiberiu Brediceanu (50 de ani de la moarte),
Sabin Drăgol (100 de ani de la naștere),
Nicolae Bretan (50 de ani de la moarte),
Sigismund Toduță (110 ani de la naștere)

Coordonare Stagiunea MNGF: Dr. Carmen Cârnelci

Am ascultat în deschiderea acestui recital și din creația de gen a compozitorului Sigismund Toduță, *Mânce-te, bade, amarul*, pe versuri populare, în interpretarea baritonului Constantin Rudolf Cocriș, și *De strigat*, pe versuri populare, în interpretarea bas-baritonului Răzvan Georgescu.

În fața acestor surzătoare ecouri din vreme, ascultătorul contemporan se vede înconjurat de imagini vii, cât și de o anumită și prodigioasă vibrație a viitorului pentru cei de odinioară, pe care-l trăim noi astăzi. Și este frumos.

Din creația lui Nicolae Bretan, am urmărit cu un real interes piesele scrise pe versuri eminesciene *Ce te legeni codrule*, în viziunea interpretativă a sopranei spinto Cristina Vasilache și *La steaua*, redată cu o linie de excepție de bas-baritonul Răzvan Georgescu.

Celor două creații ale lui Nicolae Bretan pe versuri eminesciene, li s-au adăugat în program *Prea sus ați fost*, pe versuri de Victor Eftimiu, în redarea de admirabilă ținută a baritonului Constantin Rudolf Cocriș, text în română și maghiară, *Rea de plată*, pe versurile lui George Coșbuc, în vigoarea scenică imprimată de bas-baritonul Răzvan Georgescu și *Bătrânul țigan*, pe versuri de Victor Eftimiu, cu excelenta dicție și ținută artistică, pe text român și maghiar, de asemeni a baritonului Constantin Rudolf Cocriș.

În urmă cu aproximativ un deceniu, am editat repertoriul pentru voce și pian al compozitorului Nicolae Bretan. El a fost un bariton cu succese notabile pe scenele teatrelor de operă românești și din străinătate, apoi, regizor de operă la Opera română din Cluj, care se exprima fluid în română, germană și maghiară.

În volumul respectiv toate aceste creații erau subtitrate cu texte în română, germană și maghiară, și evidențiau nu doar structuri de lied, ci și arii de operă și de factură poetică, dar ceea ce m-a surprins a fost faptul excepțional și de netăgăduit că Bretan a oferit cunoscătorilor de limbă germană și celor vorbitori de limbă maghiară posibilitatea de a cunoaște, și la nivel cultural înalt, poezie românească, între care și versuri de Mihai Eminescu.

La câțva timp de la apariția acestui volum, am fost sunat de la Serviciile muzicale de la BBC, Londra, fiind rugat să le trimit piesa vocală în la minor, pentru a fi trecută ca probă obligatorie la un concurs internațional de interpretare pentru tineri cântăreți, pe care îl organizau acolo.

Tiberiu Brediceanu a fost prezent în această seară de muzică, cu patru cântece cu melodii și versuri populare transilvănene. El a cules peste 2000 de astfel de cântece, pe care le-a transpus în limbaj scenic, orchestral și coral, ca și în melodii cu acompaniament de pian printre care și cele auzite în acest recital, *Vai, bădiță, dragi ne-avem*, solistă de talent și reușită Cristina Vasilache, *Cântec haiducesc*, solist elansat Constantin Rudolf Cocriș, *Bade, pentru ochii tăi*, solistă, iarăși, dar niciodată prea mult, Cristina Vasilache, *Cântec haiducesc nr. 2*, solist de admirabilă eficiență, Răzvan Georgescu.

Recitalul s-a încheiat cu *Crizanteme*, pe versuri populare, de Sabin Drăgoi, o creație de implicare emoțională și cu efuziuni afective care, în desfășurarea vocală a sopranei Cristina Vasilache, a avut dimensiuni wagneriene.

Partenera celor trei soliști protagoniști ai recitalului vocal a fost pianista Iulia Săndulescu, o instrumentistă de fervoare și permanent atentă la inflexiunile și intențiile celor pe care îi acompaniază. Totul în stil și cu multă sensibilitate.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Punct-contrapunct existențial

Concertul din 23 Septembrie, al Cvartetului de coarde „Gaudeamus”, a încheiat seria celor șase manifestări programate în Aula Palatului Cantacuzino sub genericul „Muzeul în timpul Concursului Internațional George Enescu” 2018, unele dintre ele – de pildă, cele interpretate în 14 Septembrie, de către Ansamblul *devotioModerna* – cu trimitere directă la sărbătorirea Centenarului Marii Uniri.

Inițiat cu peste trei decenii în urmă, la Iași, Cvartetul „Gaudeamus”, ce poartă girul exigenței și autenticității Cvartetului „Voces”, s-a remarcat ulterior ca formație camerală de elită a Filarmonicii din Brașov. Datorită eminenței viziunii asupra manierei de a „citi”, conștientiza și „traduce” în expresie sonoră viața interioară a diferitelor opusuri muzicale a membrilor săi actuali: Lucia Neagoe – vioara I, Raluca Irimia – vioara a II-a, Leona Varvarichi – violă, Ștefan Neagoe – violoncel, cvartetul „Gaudeamus” a conservat, intacte, coeziunea muzical-umană și virtuozitatea performantă prin care s-a distins la debutul din 1987.

Programele au fost alcătuite parcă după principiul *punct-contrapunct*, astfel încât creațiile lui George Enescu să fie anturate aproape în totalitate de pagini ale înaintașilor, ale contemporanilor cu el, sau ale câtorva dintre posteneskienii contemporani cu noi. În concertul la care ne referim, demersul interpretativ a pornit dinspre prezent înapoi, spre punctul de referință George Enescu. *Mutatis mutandis*, și, ca să folosesc o

Cvartetul de coarde Gaudeamus

sintagmă proprie, „de la mimesis la arhetip” - adică, de la creatorii zilelor noastre, în ale căror lucrări se întretes – conștient, sau numai instinctiv – ecouri din stilul și spiritul muzicii enesciene, către modelul care i-a inspirat: de la piesa pentru violă și violoncel, „Sărutul” de Roman Vlad, *Cvartetul nr. 2* de Adrian Iorgulescu și piesa pentru două vioare, „Sonorități din flori albastre” de Ulpiu Vlad, la... doar partea a II-a, *Andante molto sostenuto ed espressivo*, din *Cvartetul de coarde op. 22, nr. 2* în *Sol major* de George Enescu!

Preocupat de evoluția spiralată a sunetului, până în punctul atingerii forme sau consistenței lui arhetipale, **Roman Vlad** și-a găsit, în polisajele operelor lui Brâncuși, suportul ideal. Scrise în registre apropiate ca înălțime și timbralitate, pasajele violei demarează un dialog deopotrivă liric - cu tentă modal-onirică - și contrapunctic, adesea în canon cu violoncelul, pentru ca, în răstimpuri, să se întâlnească într-o comuniune de substanță. Nu o dată, inflexiunile ei modal-doinite din registrul acut se convertesc în suspine, evocând reminiscențe ale unora dintre pasajele *Sonatei* enesciene, „în caracter popular românesc”. Iar, prin consonanța romanțioasă, cu iz desuet, din finalul lăsat în suspensie, compozitorul a vrut să sugereze, poate, permanența, dincolo de timp, a ideii de afectivitate pecetluită de sculptor în *Poarta sărutului*.

Judecând după modul dramaturgic în care sunt alternate contrariile pe parcursul celor patru mișcări ale *Cvartetului nr. 2*, unul generându-l pe celălalt, ca de pildă continuum-ul și discontinuitatea; segmentele eterofonice și cele de polifonie pură; întorsăturile ritmice de nuanță folclorică și porțiunile interiorizate, de un rafinament extrem; aneantizarea materiei urmată de explozii energetice, creatoare de noi universuri armonice, asemenea ciclicității extincție (bocet)-resurrecție (jubilație ludică) etc., judecând, deci, după toate aceste dualități, s-ar putea conchide că **Adrian Iorgulescu** și-a conceput cvartetul pe principiul construcție-deconstrucție, între un proces și altul intercalând însă spații vaste de materie rarefiată (vid regenerator), de o limpezime și o noblețe aproape indefinibile. Așa cum mai spuneam și cu alte ocazii, compozitorul e dăruit cu un veritabil *har* în a edifica, din crâmpoie aparent eterogene stilistic, arhitecturi solide și unitare, demne de contemplant.

Ca și când ar fi prelungit atmosfera transfigurată din muzica anterioară, lucrarea lui **Ulpiu Vlad**, „*Sonorități din flori albastre*” se bazează pe același principiu al dualității, de data aceasta între înălțimile sunetelor din registrele acut și supraacut, între linearitate-ritmicitate, solitudine-comuniune, sensibil-suprasensibil, eterogeneitate-omogenitate, concretețe-visare. Viorile își preiau una alteia motivele tematice, ori formulele ritmice, pe suprafețe variabile ca durată, intensitate și coloratură. Și, chiar dacă fiecare dintre ele pare să urmeze un traseu distinct, tendința lor comună rămâne sublimarea sunetului, și, odată cu el, purificarea propriilor trăiri, a

propriului fond lăuntric, spiritual, și, ca atare, accesul la Cunoaștere. Or, în accepția lui Ulpiu Vlad, o asemenea transformare e posibilă, precum în preceptele platonice, doar prin intermediul contemplării Ideilor care, în cazul de față, iau forma purității diafane a „florilor albastre”...

Abia odată cu partea mediană extrasă din *Cvartetul op. 22, nr. 2* de **George Enescu**, auditoriul a avut posibilitatea să constate că, în realitate, întregul program al formației de coarde „*Gaudeamus*” a fost gândit ca o succesiune de stări onirice, quasi asemănătoare ca expresie, al căror punct culminant urma să fie reprezentat de partitura enesciană. În ciuda amputării regretabile a acestui opus târziu (1950-1951), o capodoperă a genului în sensul cel mai deplin al cuvântului, *Andantele* a reunit, totuși, ca într-o *sinecdocă*, aproape toate atribuțiile gândirii componistice a lui Enescu, de la nostalgie și visare la tensiuni dramatice marcate de neliniști existențiale de forță și gravitatea celor beethoveniene, și, de la ritmurile euforice, de proveniență folclorică, la pânzele eterofonice și la unisonuri împletite într-o scriitură polifonică savantă, tipică scriiturii autorului.

Cu rezervele de rigoare, în privința fragmentării muzicii lui Enescu, concertul formației „*Gaudeamus*” a excelat atât datorită valorii și frumuseții indubitabile ale pieselor incluse în programul serii, cât și prestaței, seriozității, științei muzicale, preciziei în decodarea planului de profunzime al partiturilor, proprii celor patru instrumentiști.

Despina PETECEL THEODORU

Un excelent recital instrumental

Grație vigoriei imaginative și a capacității organizatorice ale departamentelor muzicale ale Societății Române de Radiodifuziune și cu sprijinul unor sponsori importanți și al unui număr de coproducători de marcă, un proiect de largi proporții a permis prezența pe podiumuri de concert din București, Tulcea, Tecuci, Deva, Alba Iulia și Timișoara, a unei severe și exclusive selecții dintre cei mai afirmați concertiști români ajunși la proximitatea vârstelor adulte, și celebrați cu premii I la importante concursuri naționale și internaționale, absolvenți ai unor celebre academii de artă din marile centre de cultură ale Europei și cu numele înscrise pe afișele vieții de concert din continentul nostru și nu numai.

Proiectul denumit **Coolsound**, s-a derulat între 2 și 10 septembrie 2018 în cuprinderea și amploarea unui real turneu național.

Duminică, 9 septembrie 2018, la Studioul de concerte Mihail Jora al Societății Române de Radiodifuziune, publicul a admirat până la cote intense de entuziasm, arta interpretativă a acestor excelenți muzicieni la care mă voi referi în continuare.

Programul serii de recital a fost deschis de violonistul Mircea Dumitrescu, un interpret care se distinge printr-un echilibru sonor perfect. În această superioară manieră s-a obiectivat continuu o admirabilă altitudine mentală și afectivă, dublată de o virtuozitate implicit constituentă. Piesa aleasă *Introducere și Rondo capriccioso* de Saint Saëns a răsunat strălucitor, fiind redată în cel mai autentic stil concertistic performant.

Passacaglia de Sigismund Toduță este o creație a cărei temă este un colind ortodox transilvan, *Doamne Isuse Cristoase, tu ești viața lumii noastre...* Pianistul Radu Prisada a contopit inteligent și vibrant spiritul și evocarea care străbat din pagini componistice al căror loc este, desigur, între valorile de tezaur ale culturii noastre naționale.

Isabela Ghergu, la violoncel, a produs o surpriză uimitoare prin naturalețea, firescul și delicatețea de neimaginat al evoluțiilor sale cu arcușul și cu degetele mâinii sale stângi pe corzile instrumentului. Eu am văzut aci, în

interpretarea pe care Izabela Ghergu a realizat-o cu *Serenada Română* de Constantin Dimitrescu, scintilațiile și plutirea ființei de lumină.

Pianistul Cristian Sandrin ne-a delectat și ne-a condus în universul ravelian, cu celebrele pagini *O barcă pe ocean* și *Alborada del gracioso* din *Suita Oglinzi*. Cristian Sandrin a atins stadiul maturității artistice și tefere. El a dat sens planurilor sonore și contrapunctelor timbrale, cu admirabilă dicție și cu flux dramatic care transpune direct în imagine.

Fantezia Carmen de F. Waxman este o parafrază cu teme din foarte cunoscuta operă de Georges Bizet. Lucrarea în sine este un conglomerat de virtuozități aparent insurmontabile, dacă nu am fi avut-o ca solistă pe Mălina Ciobanu, cu sonoritatea, cantabilitatea și cu viteza condiției sale artistice și instrumentale despre care putem spune că nu există nici un termen de comparație.

Vlad Vișinescu a transpus în sonor *Coralul în re minor* de Valentin Gheorghiu și *Passacaglia în re minor*, Bux 161, de D. Buxtehude. Vlad Vișinescu este un interpret care stăpânește și răspunde suveran exigențelor acestui complex și complicat instrument care este orga.

O remarcă specială trebuie trecută aici, scriind despre pianista acompaniatoare Clementina Ciucu-Ristea, care a avut noblețea, discreția și justul accent în parteneriatele succesive, cu violonistul Mircea Dumitrescu, cu violoncelista Izabela Ghergu și cu violonista Mălina Ciobanu, contribuind pe deplin la succesul și la reușita artistică a acestora.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Interviu cu regizorul Giancarlo del Monaco

Giancarlo del Monaco, fiul celebrului tenor Mario del Monaco, a montat de curând, la Opera Națională din București, opera *Otello* de Giuseppe Verdi. Este un consemnabil eveniment pentru spațiul cultural românesc, Giancarlo del Monaco neluându-și celebritatea doar prin numele tatălui său, ci fiind el însuși o reală personalitate, având montări aplaudate deopotrivă, de public și de critică, în teatre de operă din întreaga lume. Totodată, la scara experienței și vârstei sale (s-a născut în 1943 și a debutat ca regizor în 1965), se află într-un moment de deplină maturitate și adâncime reflexivă, aspect evident și prin felul în care, cu prilejul montării de la ONB, a reconceptuat și reinterpretat coordonatele regizorale definite prin acest ilustru opus verdian. Am fost onorați de amabilitatea cu care ne-a acordat un scurt interviu, într-un moment de răgaz din perioada premergătoare premierei.

George Balint: *Bun venit, maestre del Monaco, din nou la București, după 25 de ani...*

Giancarlo del Monaco: Într-adevăr, prima oară am venit la invitația ministrului Marin Sorescu, care dorea să-l consilieze privitor la modul de organizare a teatrelor de operă din România. M-am bucurat să-i pot cunoaște pe mulți dintre artiștii români, ca și pe directorii de atunci ai teatrelor lirice din București și din țară.

G.B.: *De această dată, însă, sunteți invitatul Operei Naționale din București spre a semna regia unei îndrăgite opere verdiane...*

G.d.M.: Este, fără doar și poate, o onoare și totodată o bucurie să fiu din nou aici, la invitația directorului ONB Ștefan Ignat – pe care l-am cunoscut și în calitatea sa de solist vocal – și care mi-a propus realizarea unei versiuni originale a partiturilor regizorale și de decor ale operei *Otello*.

G.B. *Un titlu așteptat să reapară în repertoriul ONB, atât pentru expresia tragică a subiectului, cât și pentru frumusețea muzicii unui compozitor ale cărui opere sunt cântate pretutindeni.*

G.d.M.: Așa este, am avut ocazia să montez această faimoasă capodoperă verdiană de peste 50 de ori, în multe teatre și, de fiecare dată, am aflat noi perspective de abordare regizorală. De altfel, este titlul cu care am debutat în compania tatălui meu, de la care am învățat reperele carismatice ale rolului titular. Dar, chiar de mai multe ori, am montat și o altă operă din creația verdiană: *Simon Boccanegra*. Revenind la *Otello*, subiectul însuși are valențe de perenitate, prin Shakespeare, iar apoi, pe plan muzical, prin Arrigo Boito – autorul libretului – și Giuseppe Verdi, ajungând la interpretări artistice superlative.

G.B.: Actuala montare accentuează pe un *Otello* mai degrabă universal sau global?

G.d.M.: Aș zice că pe amândouă, deopotrivă, tocmai pentru că drama subiectului este universală, iar țesătura relațiilor de caracter și accepțiune, globală.

G.B.: *În acest mijloc de înșorit septembrie, când aveți amabilitatea de-a ne acorda prezentul interviu pentru revista Actualitatea Muzicală, vă aflați cu două săptămâni înainte de*

premierea având două distribuții distincte, din 29 și 30 septembrie. Cum apreciați colaborarea cu artiștii Operei Naționale din București?

G.d.M.: Am venit la București cu două luni în urmă, pentru inițierea discuțiilor de ordin tehnic, al bugetului de producție etc. Am revenit apoi de câteva săptămâni, pentru a începe lucrul propriu-zis. Începând cu directorul general Ștefan Ignat – atât în calitatea sa de manager, cât și ca solist vocal (în rolul Jago) – colaborarea cu ONB o consider excelentă. Nu e nimic care să mă facă a percepe condițiile de lucru și relațiile profesionale specifice de aici drept sensibil diferite de cele din Europa, în general, sau din marile teatre de operă din lume. Totodată, am o colaborare foarte bună cu dirijorul Mihnea Ignat, un român tânăr, dar deosebit de talentat și bine pregătit, care, în general, își desfășoară activitatea în Spania. La fel, și deosebit de laudativ, pot vorbi despre corul condus de Daniel Jinga, ca și despre soliști – unii dintre ei fiind invitați (Francesco Anile în *Otello*, Lana Kos și Lăcrimioara Cristescu – *Desdemona*, Ionuț Pascu – *Jago*). De asemenea, colaborez foarte bine cu echipa tehnică. Cele două distribuții comportă nunațe de expresivitate diferite și complementare. De altfel, *Otello* este o operă care, atât prin subiect, cât și prin muzică, oferă multiple posibilități de interpretare, oriunde și oricând.

G.B.: *Am observat că aveți ca asistent un tânăr regizor român, Alex Nagy...*

G.d.M.: Da, îmi asigură totodată o fluentă relație de comunicare și dă dovadă de mult elan, prezență de spirit și disponibilitate.

G.B.: *În plus, designul costumelor este semnat de Stella del Monaco, fiica dumneavoastră, cunoscută mai ales pentru realizările sale din lumea modei.*

G.d.M.: O întâlnire fericită, o colaborare fructuoasă împreună cu asistentul ei, Ricardo Coelho. Stella este și o maestră în arta fotografică...

G.B. Din câte am observat în timpul repetițiilor de la scenă, ați optat pentru o expresie foarte sintetizată, mergând pe geometria unor linii de forță, în care gravitatea patetismului, suavitatea inocenței și unduirile seducției veninoase intră într-o relație menită să le amplifice tușele caracteriale. Totul comportă claritatea tiparului clasic, dar și intensitatea unui tragism adus într-o cheie expresionistă.

G.d.M.: Am urmărit ca planurile de decor și mișcare să permită evidențierea fără echivoc a caracterelor. Mărimea exagerată a batistei, ca obiect-suport în dinamica intrigii, corespunde unei încărcături prevestitor-fatidice, un *casus belli*. Culoarea auriferă, ca simbol al legământului, îi dă o greutate aproape sufocantă. Iar roșul și negrul ce apar la un moment dat în costumele personajelor colective indică eterna pereche simbolică a unei judecăți radicale: *sânge-moarte*. Tăietura costumelor (în concepția Stellei) îmbină clasicul european cu tușe orientale. Dacă, în general, cromatica costumelor este redusă în sensul concentrării caracterelor, decorului i se relevă preeminent anvergura unei spațialități la scara întregii scene și o solidă structurare pe principiul perechilor dihotomice lumină-umbră, plan orizontal-vertical-inclinat. Bunăoară, într-un semnificativ moment al dramei – aria lui Jago (*Credo in un Dio crudel che m'ha creato...*) –,

George Balint, Giancarlo del Monaco

plafonul se prăbușește încremenind ca element scenic într-o poziție înclinată ce pare să conecteze ideatic teluricul (răul, Jago) cu celestul (binele, Desdemona). În general, urmăresc ca ochiul spectatorului să poată fi permanent orientat asupra personajelor. Totodată, vizualul nu trebuie să tulbure auditivul, ci să-i confere doar, cu discreție, un cadru de expresivitate.

G.B.: Mulțumindu-vă pentru timpul acordat, nu-mi rămâne decât să vă urez succes și să sper la o nouă montare pe care s-o realizați aici, la București, sau în țară.

Interviu de **George BALINT**

Deschidere de stagiune la Opera Națională București: *Otello*

O operă irezistibilă

În 1887, după mai mult de un deceniu de tăcere, după succesul cu *Aida*, Giuseppe Verdi revenea în atenție cu *Otello*, o operă în care propunea un nou tip de tenor, *spinto* cu o țesătură foarte joasă, aproape baritonală. De o dificultate extremă, rolul nu a fost cântat niciodată ideal, o situație

Giancarlo și Stella del Monaco

descrișă foarte plastic de unul dintre tenorii reprezentativi pentru acest rol în perioada recentă, Plácido Domingo, în biografia sa *My First Forty Years* (1983, Penguin Books):

„Când am decis să cânt *Otello*, mai mulți oameni mi-au spus că sunt nebun. Mario del Monaco, spuneau ei, a avut tipul de voce potrivit pentru rol, iar vocea mea nu avea nici o legătură cu a lui. Cu douăzeci de ani mai înainte, Del Monaco fusese avertizat să nu cânte *Otello* pentru că vocea lui nu avea nici o legătură cu cea a lui Ramon Vinay, care cânta opera la vremea aceea, peste tot în lume. Vinay, desigur, auzise că numai un tenor cu vocea pătrunzătoare ca a lui Giovanni Martinelli ar putea cânta această muzică. Cu câțiva ani înainte, Martinelli l-a avut drept strălucitor exemplu pe Antonin Trantoul, care cântase *Otello* la Scala în anii '20; dar la Scala, cei care încă își mai aminteau primul *Otello*, Francesco Tamagno, îl găseau pe Trantoul complet nesatisfăcător. Există însă o scrisoare de-a lui Verdi adresată editorului său, în care compozitorul spune destul de clar că Tamagno a lăsat mult de dorit.”

Asta nu a împiedicat teatrele de operă din toată lumea să programeze cu insistență *Otello* de-a lungul ultimului secol, astfel încât avem astăzi nenumărate mărturii discografice, în studio sau *live*, precum și o videografie impozantă numărând câteva zeci de titluri. România nu face excepție de la acest curent și *Otello* se cântă frecvent nu doar

la București, ci și la Cluj sau Craiova, chiar dacă penuria de tenori dramatici este evidentă. Umbra pe care o aruncă tenorii români din trecut nu e chiar așa de prelungă încât să-i complexeze pe cei de azi: Emil Marinescu, în interbelic, de la care n-a rămas aproape nici o înregistrare, Garbis Zobjian făcând furori doar la București, Ludovic Spiess, meteoric, abia Corneliu Murgu este singurul nume de anvergură, chiar dacă mărturia sa lăsată pe disc a fost mereu criticată.

În aceste condiții, Opera Națională București s-a străduit să aducă pe scenă cea mai bună echipă artistică pe care și-o poate permite astăzi. Un regizor de talie internațională, Giancarlo del Monaco, foarte cunoscut pentru cele cinci producții clasice de la Metropolitan Opera în anii '90 (*Simon Boccanegra*, *Stiffelio*, *La fanciulla del West*, *La forza del destino* fiind și transmise la TV sau cinema) precum și o distribuție cu mulți invitați periferici marilor teatre. Francesco Anile, Ștefan Ignat și Iulia Iasev (care va cânta într-un spectacol viitor la ONB) au fost rezerve la Metropolitan, dar numai tenorul italian a avut „norocul” să-l poată înlocui pe un Aleksandrs Antonenko în criză vocală chiar în rolul maurului. Apoi, Lana Kos, o soprană croată asociată cu regizorul, în ale cărui producții apare frecvent, lăsând o impresie bună criticii și Ionuț Pascu, membru al Operei din Tel-Aviv. ONB a plusat și cu dirijorul Mihnea Ignat, noua speranță a fosei bucureștene, aflat însă la primele experiențe lirice. Totuși, această echipă nu prea aproape de excelența obișnuită a teatrelor mari a rămas datoare la multe capitole și premiera acestui nou *Otello* a avut un succes inegal, punctat de prea puține momente interesante.

Teatrul auster, teatrul sărac, spațiul gol

Giancarlo del Monaco a lăsat impresia unui manifest artistic prin această producție. Toate subtilitățile penultimei opere a lui Verdi îi sunt cunoscute prea bine, căci tatăl său, Mario del Monaco, a fost unul dintre cei mai mari interpreți ai lui *Otello*, iar pentru o bună parte a iubitorilor de operă, chiar cel mai mare. Ca și cum cunoașterea profundă a operei ar fi dus la sublimarea completă a mijloacelor de exprimare vizuală, regizorul italian a eliminat practic decorul, simplificând la maximum și costumele, pentru ca în fața spectatorilor să rămână doar drama și muzica. Shakespeare, Boito și Verdi - cuvântul și sunetul, o reducere la esență peste care nu e nevoie, eventual e chiar interzis, să se mai intervină cu ceva.

Valentin Vasiliu (Lodovico), Ștefan Ignat (Jago), Lăcrămioara Cristescu (Desdemona), Sorana Negrea (Emilia)

foto: Steluța Popescu (ONB)

Astfel, după ridicarea cortinei, spectatorii au descoperit că pe scena operei trona o cutie supradimensionată și întunecată, deschisă către ei, care se

umplea cu oameni intrând ca furnicile prin încheieturile sale descleiate. Era corul care trâmbița spre sală neliniștea, speranța și teama din timpul furtunii primului act, când eroul Veneției se întoarce de la război. Eroul apare și el prin spatele corului, care probabil că își trăise toate emoțiile de până atunci privind în direcția greșită, și lansează celebrul *Esultate!* din străfundurile scenei, ceea ce reduce decepționant de mult din intensitatea momentului. Apoi orgiasticul cor *Fuoco di gioia!* devine un fel de procesiune condusă de un sacerdot mascat, a cărui existență și semnificație nu se regăsește nici în piesa de teatru și nici în libretul operei. Odată ce marile scene de ansamblu s-au terminat și acțiunea a rămas la nivelul personajelor principale, capacul acelei cutii scenografice a fost coborât și fixat ca un plan înclinat, pe care, sub care, sau în

jurul căruia se va juca drama actelor doi și trei. Ultimul act, va primi o nouă imagerie, iatacul Desdemonei fiind transformat într-un colț al unei vaste încăperi tenebroase sugerând claustrofobia unei celule de închisoare. Luminile simpliste au punctat depresiv acest cadru general în care costumele lui Otello și ale lui Jago, niște mantale lungi fără mâneci, subliniau o atmosferă cazonă și futuristă. Pata de culoare neașteptată și incongruentă venea, nu de la Desdemona, așa cum ne-am fi așteptat, ci de la Emilia, îmbrăcată într-o fantezie vestimentară cu accente extrem orientale.

Dacă am rămâne numai cu aceste imagini, un pasionat de teatru ar putea să susure, privind fotografiile oficiale, nume și teorii: Peter Brook - spațiul gol, Jerzy Grotowsky - teatrul sărac, și reflexia românească a acestora - Andrei Șerban.

Dar spațiul gol, deprivat de scenografie, recuzită și costume care distrag atenția de la esența dramei, trebuie umplut cu viață. Chiar și în operă, unde totul e îngroșat, exagerat și rigidizat de impozitul pe care muzica îl impune teatrului. Priviți *Don Giovanni* realizat de Peter Brook la Aix-en-Provence: e atâta acțiune acolo, încât decorurile mai mult ar încurca. Priviți *Troienele* lui Andrei Șerban: participarea publicului, ca cetățean al Troiei cucerite gradează emoția asimptotic către insuportabil. La București, Giancarlo del Monaco a abandonat în prea multe momente actorii, lăsându-i să utilizeze ridicolul bagaj coregrafic al agentului de circulație. Jago scrâșnind *Credo in un Dio crudel*, cu ochii mijiiți și pumnul strâns, Otello și Jago apucându-se de coate în duetul *Sì, pel ciel*, nu v-ați plictisit de acest *déjà vu* al precambrianului regiei de operă?

O operă imposibilă

Muzica putea compensa toate reproșurile de mai sus, dar n-a fost cazul, ambele distribuții suferind de tot felul de neajunsuri.

Cel mai interesant lucru a fost, pentru cei care au fost în sală în ambele seri (29 și 30 septembrie) să urmărească

două voci complet diferite într-un rol de vis pentru orice tenor. Căci Francesco Anile a început ca bariton, iar specialitatea sa sunt rolurile dramatice, iar Daniel Magdal este unul dintre rarii tenori spinto din România. Cu alte cuvinte, am avut de comparat vocea selenară și întunecată a italianului cu cea solară și luminoasă a românului. Sigur, am fost tentați să visăm la un duel Vinay - Martinelli, *toutes proportions gardées*, însă chiar ideea unei confruntări s-a dovedit deplasată. Odată ce demonstrațiile de forță cu care începe rolul (*Esultate!* apoi *Abasso le spade!*) s-au terminat, lăsând o impresie înclinată mai mult spre „nu e chiar rău” decât spre registrul exclamativ, duetul Desdemona - Otello din primul act a arătat că Anile nu are cu ce cânta pasajele lirice, expunând cu indecență o voce detimbrată și gătită, care mai mult vorbea decât cânta, confirmând nepăcut că vocea aceea se potrivea cu alura bătrânească și truculentă a artistului. De partea celalată, deși s-a descurcat mult mai bine, chiar și prin comparație cu evoluțiile sale anterioare din vechea producție a Verei Nemirova, Daniel Magdal a arătat că rolul îl depășește: acest Otello, cu greu ar putea fi catalogat drept eroic, cu atât mai puțin nobil, remarcabilă fiind totuși știința cu care a reușit să mențină un control permanent asupra vocii, într-un discurs care a rămas totuși foarte liniar.

Lana Kos a etalat un timbru liric de o frumusețe ce nu poate fi negată, dar totuși ceva a lipsit, vulnerabilitatea, mai mult jucată decât cântată, în timp ce Lăcrămioara Cristescu a căzut în toate capcanele exagerărilor veriste, deși vocea ei de soprană *spinto* îi permitea să domine rolul și să-l rezolve în limitele bunului gust.

Ionuț Pascu a fost foarte sigur pe el, într-un rol de bariton despre care Verdi spunea că ar putea fi cântat *mezza voce* în cea mai mare parte. Timbrul și-a mai pierdut din rotunjime și din substanță, însă baritonul a compensat printr-o frazare inteligentă, personală chiar. În fine, Ștefan Ignat a frazat neglijent și a părut mereu superficial, bazându-se pe

timbrul său impozant, iar efectul schimbărilor bruște de ritm a fost provocarea de decalaje în orchestră.

Rolurile secundare au fost interpretate competent de membrii ansamblului ONB, menținând coerent spectacolul muzical, în ciuda unui cor care a sunat ca o orgă monumentală, uniform și luându-se parcă la întrecere cu fosa în a cânta cât mai tare.

Mihnea Ignat a impregnat orchestra de culori simfonice, dar i-a lipsit simțul dramei, înecând în monotonie pasaje de un dramatism memorabil.

În aceste condiții, opțiunea de a prezenta câte un singur spectacol cu fiecare distribuție, deși neeconomică, arată și că Opera Națională București nu aștepta un triumf la premieră, ci miza mai mult doar pe noutatea deschiderii stagiunii de toamnă.

Caseta tehnică: 29, 30 septembrie, la Opera Națională București

Giuseppe Verdi: Otello

Regie, decor și lumini: Giancarlo del Monaco, Costume: Stella del Monaco, asistent costume: Ricardo Coelho, Asistent regie: Alex Nagy

Francesco Anile/Daniel Magdal (Otello), Lana Kos/Lăcrămioara Cristescu (Desdemona), Ionuț Pascu/Ștefan Ignat (Jago), Andrei Lazăr/Liviu Indricău (Cassio), Șerban Cristache/George Vîrban (Roderigo), Marius Boloș/Valentin Vasiliu (Ludovico), Sidonia Nica/Sorana Negrea (Emilia), Filip Panait/Iustinian Zetea (Montano)

Orchestra și Corul Operei Naționale București, Maestru de cor: Daniel Jinga, Dirijor: Mihnea Ignat

Alexandru PĂTRAȘCU

Juan Diego Flórez față cu mediocritatea

Juan Diego Flórez a venit la București la apogeul carierei. E totuși un progres: Pavarotti a cântat în România o singură dată, în turneul său de adio, iar José Carreras – mult după ce se retrăsese de pe scenă. Însă povestea prezenței

foto: Manfred Baumann

unuia dintre tenorii de top ai planetei lirice de astăzi a început cu aproape un an în urmă, atunci când era anunțat pentru Gala Operelor Naționale din Decembrie 2017. Dna Beatrice Rancea, directorul interimar de atunci al ONB, avea o slăbiciune pentru gale (toate „grandioase”), care ajunseseră să enerveze publicul. Onorariul lui Flórez a fost un scandal la acea vreme: 120.000 de euro, o concupiscentă financiară care a costat-o în final pe Rancea fotoliul de director al Operei Naționale. Nimeni nu bănuia că suma nu era nemaivăzută pentru Primăria Bucureștiului, finanțator prin Creart al acelei gale. În toamnă, administrația condusă de Gabriela Firea tocmai îi plătise Angelei Gheorghiu o sumă și mai mare: 150.000 de euro pentru un concert în piață, cu intrare liberă, cu mult crossover muzical.

În culisele Operei și ale puterii, se promitea că JDF va veni totuși la București la o dată ulterioară și nu pentru o gală în care să cânte două arii și o colindă (cum fusese cazul lui Roberto Alagna în 2016), ci un recital întreg, pe alți bani. Pe cu totul alți bani, despre care n-am mai aflat nimic niciodată (nu că ar fi obligatoriu, cu tot scandalul de atunci). Preludiul acestui recital nu se oprește aici, căci numele tenorului a rămas cumva legat de cel al directoarei Operei din Iași, care

s-a trezit cu o știre în presa locală ce-l anunța pe Flórez într-o apariție la un alt spectacol îndoielnic din capitala Moldovei, știre dezmințită nervos de Beatrice Rancea: *Menționăm faptul că tenorul Juan Diego Flórez nu urmează să susțină NICIUN (subl. n.) spectacol în cadrul Operei Naționale Române Iași.*

Se poate însă ca onorariul lui Juan Diego Flórez să fi fost redus substanțial. Așa se explică prezența sopranei Teodora Gheorghiu în acest recital, deși cota ei artistică este cu mult sub cea a tenorului peruan: patru arii fiecare și două duete, cu o simetrie perfectă și la *encore*, câte o arie, plus un duet.

Dramaturgia concertului părea logică în a acorda mici pauze de odihnă celor doi soliști, programând în acest timp trei momente orchestrale. Dar, odată ce instrumentiștii ansamblului ONB au fost scoși din fosă, defectele lor au fost și mai vizibile. Uvertura *Bărbierului din Sevilla* a fost o plictiseală absolută, împănată de greșeli tehnice, Mihnea Ignat dirijând cât se poate de pătrat și ucigând tot ce era spumant în partitură. Ceva mai bine a fost *Intermezzo* din *Manon Lescaut*, pentru ca interludiul din *La traviata* să atingă noi valențe de flașnetăreală pustiită de orice urmă de suflet.

Juan Diego Flórez se află într-un moment al carierei când vocea sa suferă modificări, ceea ce-l face să abordeze un repertoriu mai greu decât cel din operele lui Rossini. Strălucirea metalică a supraacutelor cu care făcea senzație acum un deceniu în *La fille du régiment* sau *I puritani* s-a umbrit, chiar și față de acum trei ani, când l-am văzut la Viena în *Don Pasquale*. În schimb, tenorul a câștigat în frazare și în subtilitatea cu care nuanțează la infinit tot ce cântă, reușind să rețină permanent atenția chiar și a celui mai accidental spectator. În nici un caz nu o să analizez fiecare arie pe care a cântat-o, dar exemplară a fost *Che gelida manina* din *La bohème*. O arie nelipsită din repertoriul tuturor marilor tenori din trecut, a căror tandrețe și căldură a preluat-o, dar rămânând el însuși, și un *Do (la speranza)* atacat cu o naturalețe dezarmantă mă fac să cred că Flórez va avea un viitor în verism comparabil cu succesul pe care l-a avut în belcanto. Dar dacă tot au cântat întreg finalul actului întâi din *La bohème*, n-am înțeles de ce succesiunea ariilor a fost inversată, iar duetul împins tocmai la bis, când ordinea din operă ar fi satisfăcut foarte bine formatul unei arii pentru fiecare artist, cu un duet la sfârșit...

La polul opus a fost scena din *Il pirata* a Teodorei Gheorghiu, rolul depășind cu mult limitele expresive ale sopranei. O alegere cu atât mai greu de explicat, cu cât umbra pe care o aruncă Maria Callas în această operă e foarte vizibilă și astăzi. Acolo unde Callas își controla vocalizele într-un mod ce o făcea să pară nebună, Gheorghiu țipa de mama focului, făcând să tresară speriați spectatorii în scaune. Și-așa această soprană nu e genul care să captiveze necondiționat publicul, diferența de calibrul artistic față de Flórez a fost evidentă și aparițiile ei au ajuns să pară mai multe și mai terne decât ar fi fost dacă ar fi cântat într-un recital alături de vreun tenor de-al casei. Să ne aducem aminte că la concertul lui Plácido Domingo din anii '90 parteneră i-a fost Angela Gheorghiu, aflată la începutul carierei, dar care a făcut o impresie mult mai puternică, deși a cântat practic numai câteva duete cu tenorul spaniol. Așa ar fi fost și acum dacă Teodora Gheorghiu s-ar fi limitat la duetele din *Lucrezia Borgia*, *La traviata* și cel de la bis, din *La bohème*.

În fine, dirijorul Mihnea Ignat nu s-a ridicat la nivelul elogiilor din caietul program. După o poticneală a orchestrei, la un pas de oprire completă în prima arie a sopranei (*Com'è bello* din *Lucrezia Borgia*), nici măcar rolul de acompaniator nu

a fost dus până la capăt, uitând deseori să tempereze nivelul sonor al unei orchestre neacomodate cu scena, astfel încât Flórez a fost acoperit copios în mai multe rânduri, până când, la bis, tenorul a oprit-o pur și simplu pentru a cânta finalul cântonetei *Granada*. Tot Mihai Ignat va dirija și premiera (singura) stagiunii de toamnă, *Otello*, și nu sună deloc încurajator. Dar să nu comparăm mere cu pere. Un recital e altceva decât o operă.

La finalul acestui concert al cărui cap de afiș a fost la înălțimea așteptărilor rămâne regretul evident și repetat al eșecului managementului ONB de la Revoluție încoace de a invita un mare artist să cânte un rol într-o operă, în afară de românii care revin acasă (deși nici Angela Gheorghiu n-a făcut decât tot recitaluri). De vină este incapacitatea de a programa o stagiune serioasă, nu scuza eternă că nu există bugete multianuale.

Așa a început noul sezon operatic la ONB. Cu specialitatea managerilor de operă români: „o lovitură de

imagine”. Dar să remarc și faptul că a fost, de asemenea, o lovitură dată publicului. Enorm de multe invitații, cu acces în parcare numai pentru notabilități. Nu cumva să se enerveze cineva din nomenclatura politică din cauza înghesuielii și să strice echilibrul fragil al unui mandat interimar obținut în ciuda a două eșecuri la concursul pentru ocuparea postului. În același timp și o falsă imagine a unui sezon de toamnă-iarnă care continuă pe aceeași linie cu cel din primăvară, prin alungarea producțiilor moderne (un singur *Rigoletto*, un singur *Falstaff*, un singur *Così*, nici un *Fidelio* etc.). Un sezon în care afli distribuțiile cu multe zile după ce biletele s-au pus în vânzare, un sezon în care ora de începere a spectacolelor ține departe de Operă tinerii care muncesc în nordul capitalei.

Alexandru PĂTRAȘCU

Articol preluat cu acordul autorului de pe <https://despreopera.com/2018/09/08/>

David Garrett, *Explosive*

Aceeași lună, aceeași zi, aceeași scenă, dar la un an distanță: Sala Palatului, 14 septembrie 2018 versus 14 septembrie 2017! Atunci, alături de Filarmonica della Scala dirijată de Riccardo Chailly, interpretând *Concertul pentru vioară și orchestră* de Ceaikovski (și, în bis, *Sarabanda* din prima Partită bachiană) acum construind un show în cadrul turneului "*Explosive Live!*", însoțit de muzicieni dintr-o zonă a showbiz-ului pe care David Garrett o cultivă constant, motivat de atracția dovedită încă din adolescență pentru tipologia *crossover*.

Împreună cu instrumentiștii Franck van der Heijden – chitară, compozitor și director muzical al ansamblului, Marcus Wolf – chitară, Jeff Allen – chitară bas, John Haywood – claviaturi, Jeff Lipstein – percuție, atipicul Garrett a îmbinat, în amplul recital oferit publicului român, stiluri și maniere diferite cu cea lejeritate de exprimare proprii tuturor vârfulilor interpretative. Non-conformistul violonist și-a respectat statutul valoric și de această dată, convingerea sa fiind că principala virtute a unui performer este comunicarea sensibilă, nu doar prin intermediul accesibilității repertoriului ci și prin contactul direct cu spectatorii pe care și-a dorit să și-i apropie.

Personalitatea lui Garrett a dominat efectiv scena pe parcursul a două ore de program, în decursul cărora s-au derulat repere arhicunoscute iubitorilor artei sunetelor precum prima parte din *Concertul în sib minor op. 23* de Ceaikovski (adaptată pentru vioară) și *Vara* din Anotimpurile lui Vivaldi, alături de multe alte piese incluse în albumele *Explosive* (2015 – *Dangerous, Explosive, Lose Yourself, Adventure Island, Midnight Waltz, They don't care about us, Furious*), *Rock Revolution* (2017 – *Superstition, Born in the USA, Bitter Sweet Symphony, Killing in the name, Purple Rain, Fix You, You're the Inspiration, Nah Neh Nah, One moment in time*), *Music* (2012 – *Viva la vida, Music, Sabre Dance*), *Rock Symphonies* (2010 – *Kashmir, Live and let die*) și titluri de succes ca *Let it go* (din animația *Frozen*), *Ghostbusters* (din coloana sonoră a peliculei cu același nume), ori *Paradise* (versiunea proprie a piesei formației Coldplay).

Cu certitudine, David Garrett face parte din categoria violoniștilor care mizează pe efectul multitudinii pasajelor de virtuozitate rediate cu strălucire, pe cel al energiei degajate de dinamismul tipologiei rock, dar și pe căldura și atractivitatea pasională a trăsăturilor "clasice" de arcuș în piesele preponderent lirice. Demnă de remarcat – mai ales în contextul acestui repertoriu eterogen – mi se pare a fi originalitatea structurării timbrale și ritmice a cover-urilor (un exemplu relevant fiind, printre altele, concepția utilizării pedalboards-ului în *Viva la vida*), reinterpretarea creativă a hiturilor aducând un plus de culoare fluidului sonor. Despre piesele compuse de Garrett în colaborare cu Franck van der Heijden și John Haywood pot spune că au încântat publicul, *Furious* și *Midnight Waltz* conturând doi poli opuși din punct de vedere expresiv care au valorificat și aptitudinile tehnice dar și apetența către desfășurările melodice de amplitudine, virtuți special cultivate de violonistul german pentru a-și impresiona auditoriul.

"Duelul" muzical dintre instrumentele electrice mânuite de către David Garrett și Franck van der Heijden a întregit imaginea veritabilului tur de forță al solistului, asumat *live* ca un ritual spectacular de care doar un artist complet este capabil. Un artist care, străbătând de mai multe ori sala cu un firesc cuceritor, ne-a demonstrat cu abilitate că între stiluri, genuri și forme se pot proiecta punți, se pot recrea dialoguri și experimenta trăiri emoționale complexe. Un artist care aduce cu sine bucuria vizibilă de a se dărui *Exploziv*: David Garrett!

Loredana BALTAZAR

Anderson and Roe

Ediția a doua a Festivalului Majura Duo, un proiect al Asociației Majura Christ, fondată de pianistele Steluța Radu și Viorica Rădoi, s-a deschis cu recitalul duo-ului pianistic Anderson & Roe. Festivalul, la început o completare firească a Concursului Internațional de Duo „Suzana Szörenyi”, devine în fiecare an mai strălucitor - un proiect unic ce aduce pe scenele Ateneului, sălii Auditorium a MNAR (Sala mică a Palatului) și Sălii Radio cele mai bune formații de două piane din țară și din străinătate, alături de duo-uri voce-pian câștigătoare ale concursului din anul precedent.

Nu se putea imagina o deschidere mai glorioasă a Festivalului din acest an! Este suficient să-i vezi pe Greg Anderson și Elizabeth Joy Roe în orice piesă din repertoriul pe care îl largesc permanent cu noi transcripții proprii, ca să realizezi că “cel mai dinamic duo al acestei generații”, cum îi vede San Francisco Classical Voice și “starurile rock ai

muzicii clasice” (Miami Herald) nu sunt simple etichete promoționale, ci o realitate.

Recitalul a început cu *Variațiunile pe o temă de Haydn*, op. 56b de Johannes Brahms. De la primele sunete ale temei a părut că se aude nu un duo, ci un singur pianist de mare clasă. Dincolo de sincronia și virtuozitatea fără cusur, ciclul a avut o construcție impecabilă, în care cețurile nordice din Variațiunea I au contrastat cu vivacitatea Variațiunii a II-a, netezimea Variațiunii a III-a a evoluat natural spre caracterul rezervat și misterios al celei de a IV-a, acordurile rapide din variațiunea a VI-a și cele repetate din următoarea variațiune au sunat ideal - nu s-a decelat nimic greoi, ostentativ sau pompos. Pianissimo-ul Variațiunii a VIII-a (poco presto) și atmosfera discretă, de subestimare voită a primelor măsuri din final, urmată de un mare crescendo au încoronat o arhitectură pe cât de frumoasă, pe atât de captivantă pe planul dramaturgiei muzicale.

După Brahms, cei doi au adresat auditorilor un discurs în antifonie la microfoane, exprimându-și admirația față de pitorescul local și entuziasmul pentru căldura publicului. Pentru cine nu cunoaște stilul *Pops series* al orchestrelor nord-americeane (Statele Unite și Canada) sau pentru publicul mai conservator, spontaneitatea aparentă a discursului poate crește simpatia; pentru cei obișnuiți cu stilul *entertainer*-ilor noului continent, superlativile și clișeele de limbaj par formale și dau impresia de déjà vu. În ambele cazuri, momentul de captatio benevolentiae a publicului pregătește schimbarea de atmosferă și detensionează.

Partea I din *Sacre du printemps*, prezentată în câteva fraze explicative auditoriului, apoi cântată la 4 mâini, pe dinafară, ca de altfel tot recitalul, a fost spectaculoasă, chiar

dacă criticul cârcotaș ar putea găsi infime noduri în papură, ca sonoritatea puțin prea carnală sau mordentul uneori prea răspicat din solo-ul fagotului de la început, la Elizabeth Roe. În schimb, o discretă sacadare care nu se aude la alte ansambluri a făcut ca toată introducerea să nu pară prea păstoasă, ci să se asemene modelului ideal orchestral, cu diferențe timbrale foarte pronunțate. Pianissimo-urile din *Danses des adolescentes*, octavele febrile din *Jeu du rapt*, sunetul poetic, venind parcă din depărtări în *Rondes printanières*, au fost splendide. S-au putut auzi toate adaosurile de la lemne, scrise cu note minuscule în partitura pentru patru mâini și omise de obicei din comoditate, alături de schimbări foarte reușite ale partiturii originale: începutul din *Jeu des deux cités rivales* și *Cortège du sage* au sunat diferit, mult mai masiv și amenințător la partea Secundo (Anderson). Duo-ul este renumit și pentru transcripțiile sale; unele, ca *Dansul săbiilor* de Hacıaturian, sunt deja cântate în lumea întreagă. Am regretat că *Sacre du printemps* a figurat doar cu partea I, dar, cum a spus și Greg Anderson în primul discurs, prioritară a fost varietatea programului.

A urmat aria *Lo, la miezul nopții* din *Bachianas Brasileiras nr. 5*, de Heitor Villa Lobos, transcrisă de cei doi pentru două piane. Elizabeth Roe a anunțat publicul în prealabil că au urmărit redarea unor mirosuri, șoapte, foșnete, zgomote ale insectelor în atmosfera care combină reminiscențe din Bach cu ecouri ale muzicii braziliene. Interpretarea a depășit cele spuse - oricum binevenite, Villa Lobos fiind cântat destul de rar la București.

În următoarea rostire către public, duo-ul a anunțat vânzarea la pauză, în rotunda Ateneului, a unor Cd-uri și partituri ale transcripțiilor lor, care s-au epuizat foarte repede, interpretările pianistilor făcându-le cea mai bună reclamă. Azi, artistul a devenit o instituție în sine, în colaborare strânsă cu casa de impresariat. Duo-ul Anderson&Roe excelează și în acest sens: dincolo de muzica “pură”, cei doi fac clip-uri promoționale pentru pianele Steinway, au rețete culinare proprii pe site - tot în spiritul politicii publicitare actuale a unor institutii muzicale nord-americeane. Chiar și schimbarea costumelor la pauză face parte din strategia de imagine a starurilor pop. M-am întrebat câtă nevoie e de toate acestea, cand performanța artistică în sine e atât de înaltă. În măsura în care totul e asimilabil în postmodernism, într-o vreme când accesibilitatea a devenit un criteriu al succesului (nu spunea oare Kenneth Clark ca unanimitatea caracterizează receptarea capodoperelor?) iar lumea se îndreaptă spre ștergerea granițelor geografice, istorice, socio - culturale, biologice, într-un moment când diversitatea și fluidizarea sunt motto-ul general, abolirea limitelor între clasic și pop a devenit de mult ea însăși o metodă clasică și un idiom popular. Piedestalul artistului îl privește adesea de sus pe cel al compozitorului sau chiar al genului, rămas în umbră. Și totuși, uneori, clinchetul cuvintelor lui Robert Browning, “less is more” se mai face auzit în mintea unor nostalgici ai esențelor.

Libertango al lui Astor Piazzolla transcris de cei doi, cu pian preparat - Elizabeth Roe apăsând cu palmele anumite corzi ale pianului pentru ca sunetele claviaturii lui Greg Anderson să-și schimbe timbrul - a oferit un spectacol în care gesturile, privirile, interacțiunea protagoniștilor au amplificat efectul muzical admirabil.

După pauză, cei doi au cântat la patru mâini aranjamentul propriu al unei selecțiuni de *Patru scene din West Side Story*, repetând în prealabil cu publicul strigătul

“Mambo!”, ceea ce a mărit entuziasmul general. Acesta s-ar fi manifestat oricum, rafalele sonore (oare puțin mai rapide doar la Gustavo Dudamel? în orice caz mult mai clare și mai incisive la pian), ritmurile latino, glissando-urile, vârtejurile, fierberea și exploziile temperamentale aproape egalându-le pe cele din clipul publicitar al duo-ului pentru pianul Steinway Spirio. *Mambo, Tonight, Somewhere* și *America* au fost un superb omagiu adus lui Leonard Bernstein, de la a cărui naștere s-au împlinit în septembrie 100 de ani.

Baletul din opera *Orfeu și Euridice* de Gluck, la patru mâini, a fost un moment de calm înaintea Fanteziei *Carmen* de Bizet la două pian. Transcripția lui Anderson & Roe a sunat mai bine decât la multe orchestre. Claritatea planurilor sonore, diversitatea timbrei, precizia intențiilor, contrastele, izbucnirile, finalul fulminant și perfectă înțelegere dintre cei doi au creat un adevărat regal. Succesul a fost, bineînțeles, imens. Duo-ul a răsplătit publicul cu *Ragtime alla turca* (Mozart s-ar fi amuzat, probabil, și el), apoi cu celebrul *What a Wonderful World* în aranjament propriu și cu *Dansul săbiilor* de Hacıaturian, frenetic și în același timp cu “frâne” pianistice perfecte. Acest fel de a face muzică - aparent fără efort, spontan, adesea cu zâmbetul pe buze - provine, cred, dintr-o atitudine proaspătă față de cele învățate; asimilarea totală și rodarea îndelungă a deprinderilor tehnice permit o poziție eliberată, esențial creativă față de textul și spiritul partiturii. Aproape totul devine posibil, prejudecățile despre repertoriu sau despre comportamentul scenic în muzica clasică nu-și au locul. Se aude ceea ce trebuie, nu există impedimente tehnice sau inhibiții puriste: spontaneitatea în rigoare e o frumoasă moștenire de la Leonard Bernstein, a cărui aură a planat peste întregul concert-spectacol.

Recital de muzică românească pentru duo pianistic

Spre deosebire de concertul de deschidere a festivalului, cu repertoriu eclectic, programul celei de a doua seri - dublu recital, la Sala mică a Palatului, a fost construit pe doi piloni: muzică pentru pian la patru mâini de Dan Dediu, în duo cu Valentina Sandu-Dediu și piese pentru două pian de Livia Teodorescu-Ciocănea, interpretate de compozitoare împreună cu Violetta Ștefănescu.

Concertul-seară de autori s-a desfășurat sub semnul seriozității, fără vreo manevră premeditată de seducție a publicului și fără discursuri explicative. Muzica a fost lăsată să vorbească singură, deși piesele ofereau suficient material de exploatat pe plan verbal și vizual - gestual. Valentina Sandu-Dediu și Dan Dediu au cântat cu virtuozitate și mult rafinament *Fantasia fantomagica sul nome B.E.C.H.*, op. 97 din 2002 pentru pian la patru mâini. Cei doi au o pianistică similară, dar austeritatea comportamentului Valentinei Sandu intră într-un joc subtil cu prezența proteică a lui Dan Dediu; astfel dinamica celor doi este complementară. Meșteșugul cu care Dediu creează patru dansuri - tango, vals, bolero și ragtime pornind de la motivul B.E.C.H. rivalizează doar cu imaginația sa inepuizabilă și cu umorul său fin. De la sonoritățile pe alocuri nostalgic - skriabiniene din *Tango* și până la coda rapidă, ca o frântură dintr-un perpetuum mobile dominat de o melodie jucăușă în registrul acut, *Fantasia Fantomagica* e construită ingenios, pe principiul eliminării

treptate a unor motive muzicale pregnante ce revin în scenă ca personaje cu contururi foarte precise. Astfel, dramaturgia lucrării pune în balans și noțiunile de rarefiere și densificare, de aglomerare și reducere la esență.

Tot imaginea unei scene de teatru o evocă și ciclul *Idile și Guerrille*. Dedicat Dulcineei, lui Beatrice, Ofeliei și Margaretei, *idilele*, ipostaze ale feminității idealizate, reînvie aproape pictural personajele, într-o viziune care sublimază emoțiile și le protejează cu ironie blândă. Armoniile savuroase, cu colorit de jazz, o plasează pe Dulcinea într-un fel de prezent continuu, până la dispariția ei bruscă, ce o amintește pe cea a lui Scarbo. Beatrice pare a avea o voce de mezzo-soprană - melodia curge în registrul mediu, iar figurațiile din acut trimit mai degrabă la îngerii lui Fra Angelico decât la monumentalitatea lui Giotto. Ofelia și Margareta au și ele conotații umoristice. Multă sfinșenie și pudoare transpar în aceste portrete - omagii, în ciuda delectatio morosa pomenită de autor într-o prezentare a piesei, iar hazul în doze perfecte este, cred, pavăza unei emotivități deosebite. *Guerrillele*, energice, nervoase apar ca adevărate dueluri, într-o desfășurare ce folosește contrastele succesiv și simultan. Opoziția dintre diatonic și cromatic, melodic și armonic, giusto și rubato, feminin și masculin, luminos și sumbru e stăpânită cu măiestrie - universul lui Dediu, mereu surprinzător, e dominat de un intelect puternic și de o sensibilitate pe măsură.

Cei doi pianști au excelat prin virtuozitate și precizie; sincronizarea lor a fost impresionantă mai ales în *Guerilla 2*, foarte dificilă și spectaculoasă, scrisă în acorduri săltărețe și ritmuri sincopate. Muzica lui Dan Dediu are întotdeauna o eleganță de tip clasic a formei și un raport optim între “ce” și “cum”, între idee și mijloace de expresie; mi-l aduc aminte pe Ștefan Niculescu, acum vreo 30 de ani, asemuindu-l cu Mozart.

Nocturniana - fantezie pentru două pian după Nocturna op. 27 nr. 2 de Chopin, cu Violetta Ștefănescu la pianul I și compozitoarea la pianul II - a deschis partea a doua

Valentina Sandu-Dediu, Dan Dediu

a serii, dedicată creației Lievei Teodorescu-Ciocănea. Am putut admira capacitatea de a parafraza și dezvolta elemente stilistice tipice lui Chopin: triluri și pasaje rapide sinuoase, cu melodică expresivă, s-au suprapus peste un discurs muzical dens, cu zone disonante, impresia generală fiind de impasto în tente sumbre. Vulnerabilitatea lui Chopin și idiomul său specific care combină precizia clasică cu dispoziția romantică s-au reliefat într-o viziune post-modernă ce trimite nu atât la romantismul primei jumătăți a secolului XIX, cât la simbolism. Metafora omniprezentă elimină ghilimelele; atmosfera onirică plasează piesa în zona inconștientului, a predominanței intuițiilor.

Magna Mater-Cybele pentru două piane, un tribut adus înțelepciunii feminine primordiale, lucrare monolitică, sugerând regnul mineral în opoziție cu vibrația vieții, a scos în evidență, prin contrast, avantajele unui limbaj stilistic unitar. Distanța dintre cele două pianе a contribuit la efectele sonore stereo și la sugestia unor spații mari.

Violetta Ștefănescu, Livia Teodorescu-Ciocănea

Sonatina buffa – Omagiu lui Charlie Chaplin pentru pian la patru mâini din 1986, o piesă de tinerețe a autoarei, dinamică, cu schimbări bruște, a sunat masiv, cu prea multă pedală; abundența informației cere contururi mai clare și eliminarea surplusului. Ansamblul, temperamental potrivit, mai poate încă beneficia de o mai mare diversificare a tușeurilor.

Dincolo de plăcerea de a auzi muzică românească a zilelor noastre excelent interpretată, întregul program al serii a dat naștere unei sumedenii de gânduri despre artă în general, despre predilecția pentru clasic sau romantic, despre detașare și fuziune, despre filonul baroc-romantism și multe altele.

Nu se poate încheia fără a omagia organizarea impecabilă a Festivalului datorată muzicologului dr. Mioara Bâscă, manager de proiect, pianistelor Steluța Radu și Viorica Rădoi, fondatoare ale Asociației Majura Christ și grupului de lucru alcătuit din pianistele Viorela Ciucur, Ana Maria Ciornei și muzicologul Benedicta Pavel.

Cronici de Lena VIERU CONTA

Un titlu inedit pe harta festivalurilor bucureștene: 3Sound Festival

Înțelegerea evoluției muzicii contemporane românești în context european este necesară pentru o semnificativă integrare culturală, iar Muzeul Municipiului București a susținut acest demers printr-un festival care s-a desfășurat pe parcursul a zece zile, în perioada 14 – 23 sept. 2018.

3Sound Festival a urmărit prezentarea muzicii unor importanți compozitori români și străini. Am pornit de la premise că fuziunea între muzica contemporană și spațiul “neconvențional” - muzeul, este vitală pentru cultura muzicală românească la nivel european și mondial. Am conceput acest eveniment ca pe un dialog cultural, o apropiere între trei instituții semnificative: Muzeul Municipiului București, Uniunea compozitorilor și muzicologilor și Uniunea interpreților din România. Au fost prezentate lucrări devenite repere clasice ale înnoirii de limbaj și stil ale contemporaneității. Publicului i s-a oferit oportunitatea de a-și lărgi orizontul cultural și de a pătrunde în acest spațiu muzical fiind stimulat suflul nou al muzicii contemporane prezentat în contextul muzeal ca o posibilă integrare istorică, o imagine a viitorului cultural.

Denumirea festivalului, **3Sound**, vine de la cele 3 tipologii de emisă sonoră posibile, prin care se poate construi discursul muzical: vocea umană, instrumentele de suflat (acționate prin suflu și atingere) și instrumentele acționate doar prin atingere (instrumente cu clape, corzi și percuție). Enumerăm soliștii și ansamblurile participante, menționând și numele compozitorilor din programele acestora:

1. Soprana Arlinda Morava alături de **BUCHAREST LADIES CVINTET**, și Quintetul vocal **ASCENDIS**, condus de Dirijorul Eduart Dinu, cu lucrări de Christian Alexandru Petrescu, Tiberiu Brediceanu, George Enescu, Ciprian Porumbescu, Cesk Zadeja Tonin Arapi, Kico Kono (Albania).

2. Ansamblul **TRAIECT**, înființat și dirijat de Sorin Lerescu, format din Geanina Săveanu-Meragiu - vioară, Viorica Nagy - violoncel, Georgeta Radu - percuție, Alexandru Hanganu - flaut, Andrei Podlacha - pian, Răzvan Gachi - clarinet, Cătălin Bucerzan - trombon, cu lucrări de Sorin Lerescu, Liviu Dănceanu, Eve Duncan (Australia), George Balint, Filip Pavlov (Bulgaria), Octavian Nemescu, Joshua Chan (Hong Kong), Laura Ana Mânzat.

3. Compozitorul Catalin Creșu, într-un performance interactiv de traducere a gesturilor în sunet și imagine, prin medierea noilor tehnologii.

4. Duo-ul **a2nd** (a duo non divisi) alcătuit din flautiștii Ana Chifu (Orchestra Națională Radio din Atena) și Zacharias Tarpagkos (Opera Opera Națională din Atena), cu lucrări de Doina Rotaru, Diana Rotaru, Vassilis Kitsos, Adrian Enescu, Dinos Constantinidis, Antonis Rouvelas, Zesses Seglias.

5. **TRIO 3 SOUND**: Maria Chifu - fagot, Olga Podobinschi - pian și Mihaela Pletea - soprano, cu lucrări de Sorin Lerescu, Felicia Donceanu, Cătălin Ștefănescu, Jiri Pauer, Sérgio Assad, Răzvan Orbășteanu.

6. **BUCHAREST WINDS ENSEMBLE**: Amalia Iordache - flaut, Valentin Ghita - oboi, Flaviu Ludușan - clarinet, Dumitru Dumitrache - corn, cu piese semnate de Constantin Bobescu, Béla Bartók, Elmer Roderik, Ion Scărlătescu, Vasile Jianu.

7. **SEDUCANT** - grup sincretic de muzică, dans și proiecție, având la bază tradiția și avangarda, alcătuit din Maria Chifu - fagot, Olga Podobinschi - pian, Mihaela Pletea - soprană, cărora li s-au alăturat Emil Vișenescu - clarinet, Alexandra Poenaru și Lucian Martin - dans și coregrafie, cu lucrări de Enescu, M. Negrea, T. Brediceanu, Violeta Dinescu, Luciano Berio, Dumitru Capoianu, Lucian Zbarcea, Doina Rotaru.

8. proiecte interactive experimentale (*Into My GongSelf* și *Into the Gong Self* – la granița între muzică live, sculptură sonoră, performance, ritual și meditație, o provocare, pentru artiști și pentru public, de a experimenta *trans-realismul arhetipal*. Noua orientare estetică și spirituală, fondată de compozitoarea Mihaela Vosgian, își propune, pe de-o parte, o reiterare a funcțiilor primordiale ale artei – ritualică, cathartică, extatică și vindecătoare, iar pe de altă parte, să exprime o formă nouă a *trans-realului*, acea realitate transpersonală, rezultată din extinderea conștiinței, prin tehnici spirituale, inclusiv cele de visare lucidă în realizarea semnată de Mihaela Vosgian & Raluca Ghideanu - concept artistic, Liliana Iorgulescu - concept coregrafic și regizoral, Mihaela Vosgian, Armine Vosgian, Liliana Iorgulescu, Raluca Ghideanu – performeri.

9. Ansamblul **SonoMania** - director artistic și dirijor Diana Rotaru, compus din Mihai Murariu - pian, Eugen-Bogdan Popa - violoncel, Raluca Stratulat - vioară, Mihai Pintenaru - clarinet, Valentin Ghiță - oboi, Serioja bocso - artist video, cu lucrări de Sigismund Toduță, Sebastian Androne, Tiberiu Olah, Adrian Pop, Mihai Murariu, Mihai Măniceanu, Doina Rotaru, Dan Dediu.

10. **RADU VÂLCU QUARTET** – unul dintre cei mai apreciați și premiați tineri chitariști români, împreună cu 5 muzicieni de excepție - Răzvan Florescu - percuție, Mihai Balabaș - vioară, Andrei Petrache - pian, Manaf Serghei - chitară și Maria Chifu - voce, într-un inedit concept World Music/Clasic/Jazz de îmbinare a elementelor folclorice latine, nord-africane și românești cu cele ale muzicii contemporane, toate într-o formă spectaculoasă și plină de culoare, cuprinzând lucrări de Emmanuel Séjourné, Mathias Duplessy și Zequinha de Abreu.

Maria CHIFU

O nouă provocare “marca” SonoMania

Aglomeratie de evenimente culturale în penultimul weekend bucureștean al lunii septembrie: la concurență cu mult promovatul concurs internațional **iMapp București 2018** din Piața Constituției și evoluția celebrei trupe pop **Hurts**, Festivalul **3sound** a propus pasionaților de muzică nouă un concert **DE BASM** în eleganta ambianță neogotică a Palatului Suțu.

A fost vorba despre cea de-a noua seară a întâlnirilor muzicale și multimedia **3sound**, cea din 22 septembrie, care s-a concretizat, pentru publicul deja familiarizat cu meandrele sonorităților contemporane, într-un alt nivel de provocare artistică. Cei șase membri ai ansamblului **SonoMania** – Raluca Stratulat (vioară), Valentin Ghiță (oboi), Mihai Pintenaru (clarinet), Eugen-Bogdan Popa (violoncel), Mihai Murariu (pian), alături de Diana Rotaru (pian, conducere muzicală) – și-au convins auditoriul că “poveștile” imaginate muzical de către Dan Dediu, Sabina Ulubeanu, Doina Rotaru, Vlad Răzvan Baci, Mihai Măniceanu, adăugate celor două scenarii sonore aparținând lui Mihai Murariu și Diane Rotaru, alcătuiesc un puzzle de gesturi componistice ce reflectă, în mare parte, diversitatea stilistică a orientărilor acestui veac.

Pe “poarta de intrare” deschisă de Dan Dediu cu acel preambul miniatural inspirat, intitulat ironic *Rondo alla Munchausen* (pentru oboi, clarinet, violoncel și pian) – un

personaj aluziv aflat la intersecția unor stileme pregnant conturate, au pătruns, succesiv, enunțurile contrastante aparținând lui Mihai Murariu – *apfelStrudel* (pentru clarinet, violoncel și pian), Sabina Ulubeanu – *Candy Crush 1852* (pentru clarinet, vioară, violoncel și pian), Doina Rotaru – *Legenda III* (primă audiție absolută, pentru oboi, clarinet, vioară, violoncel, pian), Vlad Răzvan Baci – *Pleasure Beast*, Diana Rotaru – *Verde* și Mihai Măniceanu – *Invitație la Vals* (ultimele trei fiind scrise pentru clarinet, vioară, violoncel și pian).

Cu minuțiozitatea-i caracteristică, pianistul și compozitorul Mihai Murariu a coordonat ansamblul în decursul celor mai multe demersuri creatoare (cu excepția pieselor Doinei și Diane Rotaru), investindu-le cu note interpretative distincte. Dacă piesa care-i poartă semnătura, sugestivul *apfelStrudel*, a primit amprenta unei mixturi de influențe stilistice – “cochetând” cu tipologia ritmică jazzistică dar și cu atonalismul, lucrarea Sabine Ulubeanu și

Raluca Stratulat, Diana Rotaru,
Mihai Pintenaru Eugen-Bogdan Popa

cea a lui Vlad Baci au pus în lumină nivelul performant, omogen, al tehnicii instrumentale stăpânite cu naturalețe de membrii ansamblului, perfect sincronizați pentru a reda, până la cele mai mici detalii, tensionarea continuă a jocului structural.

Plasată, cu inteligență, exact în mijlocul calupului repertorial, fascinanta *Legendă* a Doinei Rotaru (dedicată chiar oboistului Valentin Ghiță și colegului său, clarinetistul Mihai Pintenaru) a împlinit așteptările auditoriului dornic de a reintra în atmosfera acelei poetici inefabile absolut unice a autoarei. Sinuozitatea intersecției, dincolo de obișnuita curgere măsurabilă temporal, a traiectoriilor ritmico-timbrale definitorii pentru fiecare personaj instrumental în parte, a plasat fluxul muzical în zona unei adresări libere, profund spiritualizate, aproape imposibil de “cuantificat” de către spectatori în termenii obișnuitelor aplauze finale.

În cele din urmă, față de sensibilul *Verde* al Diane Rotaru, o lucrare “de stare” care a navigat suprealist printre “cioburi” ale diferitelor ethos-uri înlănțuite discursiv cu mult rafinament, finala *Invitație la Vals* a lui Mihai Măniceanu s-a situat mai aproape de “carnația” unui mileniu ce-și afișează ostentativ postmodernitatea, deconstruindu-și meticolos modelul inspirator pentru a lăsa loc unei metaabordări de factură introspectivă asupra generalizantului “Aici și Acum”. O încununare pe măsură a unei serii camerale girate de muzicieni de excepție, prin intermediul cărora sonoritățile contemporane sunt cele care transfigurează, simbolic, imaginea aceluiași univers scindat, pornit de mult timp în căutarea propriului Sine!

Loredana BALTAZAR

Privilegiile sonore ale unui „Prezentator”...

Dacă de două Stagiuni încoace, Filarmonica brăileană „Lyra – George Cavadia”, s-a impus publicului meloman, atât prin programele muzicale prezentate, prin partiturile alese din literatura muzicală românească sau universală, cât, mai ales, prin interpretările de mare valoare artistică ale acestora, deschiderea celei de a 3-a Stagiuni, nu putea fi trecută sub tăcere.

Principiul după care s-a derulat fiecare concert și pe care îl vom păstra și în viitor, precum marile Filarmonici, a fost și va fi cel numit „*Stories first music after*”, potrivit căruia am și eu „privilegiul”, ca în postura de **Prezentator**, să mă alătur Orchestrei de cameră „Lyra – George Cavadia”, pentru a „tălmăci” publicului, în anumite momente ale concertului, „cauzele” emoțiilor artistice, de care au parte.

Este motivul pentru care am luat hotărârea de a aduna pe hârtie propriile opinii despre ceea ce se întâmplă pe scenă.

S-ar zice că e vorba despre o... **cronică muzicală!** Delicată, ingrată și greu de asumat situație!

Și totuși o voi face!

De dragul celor ce i-am cunoscut și recunoscut, de-a lungul anilor, printre iubitorii de muzică prezenți în sălile de concert, dar, mai ales, pentru cei ce cu fiecare interpretare, dăruiesc publicului momente de reală bucurie artistică.

În speță – **Orchestra de Cameră „George Cavadia”**, dirijată de **Col. Petrea Gogu**.

Deci – **Concertul de deschidere a Noii Stagiuni Muzicale 2018-2019 a Filarmonicii brăilene, „Lyra – George Cavadia”** susținut de către Orchestra de Cameră „George Cavadia”, din seara zilei de **27 septembrie 2018**.

Se anunța a fi, deja, un succes și numai pentru faptul că brăilenii, după lunga pauză de vară, aveau să-și revadă, în sfârșit, „marea lor dragoste”, Orchestra de Cameră, pe care de-a lungul timpului, atâta și-au dorit-o, dar și să o reasculte pe una dintre cele mai talentate pianiste ale momentului, **Mădălina Claudia Dănilă**.

În ton cu seara, ce se anunța o sărbătoare muzicală, în primul rând prin Program (muzică de compozitorul norvegian Eduard Grieg – *Suitele 1 și 2 „Peer Gynt”* și *Concertul pentru pian și orchestră, în la minor, opus 16*), a fost și atmosfera caldă și extrem de prietenoasă a publicului, numeros și de toate vârstele.

Membrii Orchestrei s-au întrecut în a-și demonstra profesionalismul, pus în valoare și de prestația impecabilă a dirijorului Petrea Gogu.

Iar Mădălina Claudia Dănilă, pianista născută la Brăila, ce și-a început studiile muzicale la Liceul de Artă „Hariclea Darclée”, continuându-le și desăvârșindu-le în cadrul Universității Naționale de Muzică București, Secția Pian și care este astăzi doctorand anul III a aceleiași Universități, și-a ales pentru Concertul de deschidere a noii Stagiuni muzicale, o partitură ce nu poate fi la îndemâna oricărui interpret – *Concertul în la minor* de Grieg.

Spre bucuria noastră a tuturor, am recunoscut în tânăra brăileancă, o interpretă de mare clasă – fără etalări ostentative ale pasajelor de virtuositate, cu o tehnică de excepție, un fin dozaj de emoție și rafinament, atât de necesare pentru a te aventura să cânti Grieg.

Presiunea unei astfel de asumări este foarte mare, dar „totul e bine, când se sfârșește cu bine!” Așa că, publicul a rechemat-o pe Mădălina, de două ori la rampă. Bisurile au plăcut foarte mult.

Ropotele de aplauze, amabilitățile, buchetele de flori, au răsplătit din plin evoluția artistică a pianistei, dar și a celorlalți protagoniști ai serii – Orchestra de Cameră „George Cavadia”, dirijorul Petrea Gogu, care și-au îndeplinit și de această dată jurământul față de Artă.

De remarcat este și meritul organizatorilor Concertului – Consiliul Județean și Primăria Municipiului Brăila. Sprijinul în realizarea unor momente artistice atât de valoroase este determinant. Îmbucurător este totodată și faptul că Teatrul „Maria Filotti” a fost gazda evenimentului.

Vă imaginați, câtă recunoștință poartă publicul meloman, pentru astfel de seri? Dacă nu, ar trebui!! Pentru că este atât de frumos ceea ce se întâmplă în orașul nostru, este onorant și ne obligă pe mai departe.

Poate e și modul nostru, al brăilenilor, de a sărbători împlinirea celor 650 de ani de atestare documentară sau a celor 100, de la Marea Unire.

De altfel, însuși directorul Filarmonicii, Ionuț Săndel Balaban a anunțat la final de concert, faptul că Primăria Municipiului Brăila va finanța realizarea următorului **Concert Extraordinar**, susținut de către **Orchestra de Cameră „George Cavadia”**, avându-l ca solist, pe celebrul violonist **Alexandru Tomescu**, Concert ce va avea loc în data de 25 octombrie 2018, tot în Sala Mare a Teatrului Maria Filotti.

Mie, nu-mi rămâne decât să vă felicit pe toți cei ce veți fi prezenți la această nouă provocare artistică, măcar pentru norocul de a asculta sunetele emise de o **vioară Stradivarius** și nu numai.

Marilena NICULESCU

Ziua "Limbii Române"

Invitați de Institutul Cultural Român în colaborare cu filiala din Chișinău, la început de septembrie (2), am auzit, într-o interpretare autentică, un Recital de "Bijuterii Muzicale" alături de Marea Poezie a lui **Mihai Eminescu**. Interpreții au fost: **Marcel Spinei** – violoncelist și compozitor, **Sanda Spinei** – pianistă și **Nicolae Jelescu**, actor. Marea Sală albastră, cu orgă, din Chișinău - "Atheneul" basarabean, devenise neîncăpătoare. Și nu numai cu un public frumos educat muzical - un plus pentru interpreți a căror artă era literalmente "gustată", bine apreciată, ci și cu un grup important de oameni de cultură din 12 țări,

constituind și finalul ediției a VII-a a Congresului Internațional al Eminescologilor. În cele câteva cuvinte adresate publicului, acad. **Valeriu Matei**, membru al Academiei Române, istoric, poet, Directorul ICR Chișinău, Președinte și organizator al Congresului Eminescologilor, a subliniat contextul istoric și cultural al timpului prezent, importanța rememorării Unirii cu România de acum 100 de ani, și gânduri pentru un viitor mai bun. Repertoriul muzical ales a fost format din "bijuterii muzicale": fiecare mare compozitor, alături de lucrări de anvergură, precum simfonii, oratorii, etc., a scris și câteva mici capodopere, care au penetrat timpul și au devenit particularități individuale culturale. De la **Albinoni, Bach, Boccherini, Beethoven, Schubert, Schumann, Saint-Saëns, Sarasate** - la **Richard Strauss, Federico-Garcia Lorca, Constantin Dimitrescu, Șostakovici, Piazzolla și Spinei**, tehnica de un înalt nivel, sunetul cald și

(de la stânga) Nicolae Jelescu, Mihai Cimpoi, Vlad Burlea, Sanda Spinei, Marcel Spinei, Ghenădie Ciobanu, Valeriu Matei

sensibil, frazări ce evidențiau profund complexitatea și autenticitatea fiecărui titan, soliștii – muzicieni mirifici - au subliniat stilul specific, *marea muzică*, ce presupune generozitate și solidaritate umană. În scurta alocuțiune adresată publicului, **Marcel Spinei** sublinia faptul că majoritatea lucrărilor – a "bijuteriilor muzicale", nu sunt scrise neapărat pentru violoncel – ele pot proveni de la alte instrumente, voce, orchestră, pentru că *Marea Muzică* este trans-frontalieră: importanța o dă mesajul și calitatea sonoră, sufletul compozitorului, care trece spre cel al auditorului. Recitalul a fost început și terminat de *Muzică*, dar, între cele 12 lucrări am auzit șoptit, sau răsunător, adieri de vânt și furtuni

amenințătoare, uragane - **armonii eminesciene**. Unele erau aproape necunoscute: recunoșteam doar cadența cuvintelor, suflul ideilor filosofice și zbaterea profundă contra răutăților lumii, perene sau eterne, severitatea vieții și a morții, interiorizarea artistului în *marea trecere*. Și toate poemele eminesciene au fost rostite cu ochii închiși, sau cu privirea aceea penetrantă, care trece peste tot și toate. **Nicolae Jelescu**, directorul artistic al Teatrului "Alexei Mateevici"

din Chișinău a fost *unic*. Printre prietenii, melomanii din sală, trebuie să amintim pe **Mihai Cimpoi** - academician al Academiei Republicii Moldova, **Ghenădie Ciobanu** - compozitor, Președinte de Onoare al Uniunii Compozitorilor din Moldova, compozitorii basarabeni **Vlad Burlea** - secretarul muzical al Uniunii Compozitorilor din Moldova, **Snejana Pîslari**, ș.a. Iar dintre prietenii care au fost aproape de noi în organizarea Concertului de la Chișinău, menționăm și mulțumim scriitorului și muzicianului **Mirel Taloc**. (M. S.)

Flügel und Trümmer (Aripi și resturi) – un album CD de Violeta Dinescu...

...cuprinde un ciclu de 11 piese pentru pian interpretate de cunoscutul solist timișorean Sorin Petrescu, membru fondator și al ansamblului de muzică contemporană Trio Contraste. Înregistrarea a fost realizată în acest an, în Sala Filarmonicii Banatul din Timișoara. Violeta Dinescu, care desfășoară din 1996 și o bogată activitate didactică la Universitatea Carl von Ossietzky din Oldenburg (Germania), este o compozitoare extrem de prolifică, numărul albumelor sale discografice fiind remarcabil pentru un compozitor de muzică cultă din vremea noastră. Cu referire la termenii din titlul albumului (același cu al primei părți din ciclu), considerați ca metafore, „Aripi” simbolizează ieșirea din periculoasele atracții pământești, iar „Resturi” trimite la procesele naturale de dezintegrare și decădere, dar și la influențele distructive, precum războiul. „Aripi și Resturi” au și o conotație muzicală: melodiile și acordurile plutesc ca pe *aripi*, fără gravitație, în spațiul sonor, în timp ce *resturile* indică meandrele și întunecimea existenței, trimițând, într-un context muzical-istoric, și la demolarea formelor tradiționale și dezintegrarea convențiilor rigide în muzica „modernă”. Ipoteza lui Walter Benjamin „Despre conceptul istoriei”, scrisă la începutul celui de-al doilea război mondial, este un exemplu de acest fel. Benjamin se referă aici și la o pictură de Paul Klee, pe care a cumpărat-o în 1921: „Există un tablou al lui Paul Klee, numit *Angelus Novus*. Este pictat acolo un înger, care pare a fi pe punctul de a se îndepărta de ceva la care se uită. Ochiul și gura lui sunt larg deschise, iar aripile lui sunt întinse. Îngerul istoriei trebuie să arate așa. Fața lui este îndreptată spre trecut. Unde vedem un lanț de evenimente, el vede o singură catastrofă, care îngroașă neîncetat resturile peste resturi și le aruncă înapoi. Ar vrea să rămână, să-i trezească pe morți și să strângă molozul. Dar o furtună izbucnită din Paradis, care a fost prinsă în aripile sale, este atât de violentă încât îngerul nu-și mai poate închide aripile. Această furtună îl conduce inexorabil în viitor, căruia îi întoarce spatele, în timp ce mormanul de resturi se înalță înaintea lui până la cer. Ceea ce numim progres este acest lucru.” Spicuim din comentariile din prefața CD-ului, semnată de Egbert Hiller.

• În procesul asimilării acestui ciclu, Sorin Petrescu și-a exprimat o serie de asociații în cuvintele a trei texte. În primul dintre ele tematizează indirect „resturile” din trecut: „*Vechile lucruri, lucruri arhaice, arhaice ... Există câteva lucruri pe care le prețuim: antichitățile, colecțiile de artă, vizitarea ruinelor, dar știm cât de mult este ascunsă viața în ele, chiar simțim cât de multă viață putem avea înaintea noastră, cât de multă lumină încă mai putem radia. Există și alte lucruri, pe care le disprețuim: le aruncăm din cale, le ardem; de cei plecați înaintea noastră, uităm puțin câte puțin. Nu vedem viața care tremură pentru noi – o lumină tremurândă care se mișcă tot mai departe și mai departe?*”

• Luminile tremurânde și reflexele luminoase caracterizează piesa nr. 1. Din blândețea melancoliei de început survin o aură și ghirlande strălucitoare de ardoare, ce par să se hrănească ca aripi suflând pale de vânt deasupra unui peisaj de moloz pierdut în vise. Muzica lui Violeta Dinescu se dă în zbor fără să se piardă în fiabilitate și fără blocuri mari care să-și împartă „resturile” de existență. Sunetele sale amintesc de zmee bizare, captive, care sunt conectate la sol prin intermediul unor linii lungi, ca niște creaturi aerate formându-se în irizare ca *„Imagini de zbor”* – subtitlul primei piese. Aproape toate secțiunile ciclului corespund unei surse literare concrete, descrisă în termeni muzicali. • În piesa nr. 2, *„...de la care suntem străluciți...”* Violeta Dinescu a folosit un titlu din *Kindertotenlieder* de Friedrich Rickert: *„Acum văd de ce asemenea flăcări întunecate”*. Moartea este neechivoc fermă în textul lui Rickert, dar în același timp este transportată în regiuni cosmice, prin versurile ultime ale poemului: *„Ceea ce vă sunt doar ochi în aceste zile / vor fi doar stele pentru voi în nopțile viitoare”*. Violeta Dinescu a transmis elementul de dizolvare gravă a granițelor prin secvențe contemplative care formează secțiunea principală, foarte agitată.

• Loviturile - zgomot din interior l-ar fi motivat pe Sorin Petrescu la un al doilea fragment de text, pe care l-a numit „un fel de dialog”: *„Pianul nu mai este un pian, este o ruină. Nu se mai poate cânta pe el, mecanismul este distrus, sună jignitor, uneori ciudat. Dar la fel ... Vom cumpăra unul nou, și ce vom face cu cel vechi? Nu mai e loc pentru această <cutie veche>. Într-un fel, vom scapa de ea ... Dar imi place cum sună ... Diferit, ca un gând care nu a fost exprimat, ca o amintire minunată ... Însă, să fim serioși, și-a trăit viața. Îi va urma un altul.”*

• În *„Rugăciunea de seară”* (nr. 3), fenomenul pierderii este imediat transformat în termeni de sunet: cu „perle” strălucitoare, care, în cele din urmă, se scufundă în tăcere. Fiecare dintre măsurile 4, 5 și 6 poartă un fragment din poemul lui Paul Celan *<Der uns die Stunden zahlte>* (Cel care ne-a numărat orele): *„Cel care a numărat orele pentru noi, / Continuă în numărare. / Ce ar putea să numere, să zicem? / El numără și numără. // Nu se răcește, / noaptea nu crește, / nu are un amortizor. // Numai ceea ce ne-a ajutat să ascultăm: acum ascult / numai pentru sine.”* • *„Nu se răcește”* (nr. 4) se configurează din două sfere contrastante reacționează una cu cealaltă antifonic: o prezență melodică strălucitoare versus o sferă umflată și percutantă, ca și cum mișcările sufletului lui Celan, în jurul umbrelor utopiilor din trecut și vagi, erau proiectate pe fondul sunetului. • *„Noaptea nu crește”* (nr. 5) este dominată de accente emfaticе cu figuri pătrunzătoare și acorduri grele, iar în *„Nu se face cu surdină”* (nr. 6) printr-o aproape marțială lovitură de teatru, contrastând diametral cu lumea secretă a zgomotelor din nr. 7, *„Rafale antice de la mare”*. Această inspirație a venit din *„Lied vom Meer”* (Cântarea mării) al lui Rainer Maria Rilke, scrisă la 26 ianuarie 1907 în Piccola Marina din Capri. Stimulată de textul lui Rilke, Dinescu a stabilit această piesă între un *Nocturno* distorsionat și o lume sub apă, cu un sunet abstract: *„Vechi rafale din vântul mării / noaptea: / nu vii pentru nimeni; dacă cineva este treaz, trebuie să vadă cum te poate depăși: rafale străvechi de la mare / care suflă / doar ca pentru roca primitivă, o cameră sonoră / furișându-se din depărtare ... / O cum / un smochin înfloritor / te simte / sus, în lumina lunii.”* • Numerele 8, 9 și 10 sunt inspirate

de poemul lui Edgar Allan Poe *„A Dream”*. *„În viziunile din noaptea întunecată / Am visat de bucurie că am plecat - / dar un vis de trezire a vieții și a luminii / mi-a lăsat inima frântă. Ah! ceea ce nu este un vis de-a lungul zilei / lui, ale cărui ochi sunt aruncați / asupra lucrurilor din jurul lui cu o rază / întorcându-se trecutul? / Acest vis sfânt - acel vis sfânt / în timp ce întreaga lume se chinuia, / m-a enervat ca o fasciculă minunată / o îndrumare spirituală singuratică. / Ceea ce, deși acea lumină, trunchiul și noaptea / așa tremurând de departe - / ce ar putea fi mai luminos / în steaua zilei?”* În expansivul *„Cu toate acestea, lumina luminoasă ...”* starea de spirit și figurile în mișcare contrară apar încet și repede în noi domenii de sunet și lumină. Conceput în mod concis *„Torm și noaptea lui Thro ...”* nu este atât de mult povestea unei îndrăznețe plmbări „prin furtună și noapte”, ci mai degrabă o condiție de turbulență interioară extremă care se reprezintă printr-o expresivitate agitată. Acest „tremurând” motiv, care se manifestă prin strălucirea unor note și nori de sunet care sunt împușcați cu fulgere de fulgere, devine aproape perceptibil fizic în titlu *„Așa că tremurați de la un ...”*. Pentru *„Finale”* din *Flügel und Trümmer*, *„Din depărtare ceasul de veghe se estompează”*, Violeta Dinescu a ales ca referință poemul lui Rainer Maria Rilke *„Pont du Carrousel”*, care a fost scris în 1902/3 la Paris: *„Omul orb care se află pe pod. / care este la fel de gri ca o piatră memorială pentru oameni bogăți fără nume, / este, probabil, acel lucru care rămâne mereu același / în jurul căruia stelele circulă / el este centrul nemișcat al cerului înstelat. / Pentru tot ce-i înconjoară și coboară. // El este doar un om imobil, plasat în mijlocul multor căi confuze; / intrarea întunecată în lumea interlopă / pentru o dinastie umană superficială.”* Încercările și necazurile sufletului omenesc, care este tema centrală a poemului, căutarea lui pentru sensul vieții și îndoielile lui Rilke despre umanitate în general, sunt reflectate de Violeta Dinescu într-un cadru de pian reticent, unde, în constelații eterogene, culoarea și forma se uită înapoi spre bucăți din trecut și, în același timp, prezintă avantajul fenomenului de rămas bun, odată cu „intrarea întunecată în lumea subacvatică”, nepăsătoare, cu sunete estompându-se ușor.

• În al treilea și ultimul său text la *„Flügel und Trümmer”*, Sorin Petrescu a luat din nou temele de rămas-bun și a morții: *„Pescărușul măsoară cu aripile lui lățimea infinită a spațiului din juru-i, dominând marea nepăsătoare. Apoi se așează, înțelept cum este, pe o ruină. O simte, o știe, o iubește ... nu ar fi zburat dacă nu i-ar fi teamă să se întoarcă. Tatăl meu avea aripi. Doar acum, fără aripi, el învață să zboare ... Cred ... Cred în Dumnezeu, Domnul.”* • Cuvintele personale ale lui Petrescu, pătrunse de spiritualitate profundă și care amintește de moartea tatălui său, creează în același timp o legătură directă cu o fotografie a lui Alexander Bold, pe care Violeta Dinescu o conectează simbolic cu ciclul ei pentru pian *„Flügel und Trümmer”*. Surprinderea istoricului de artă Helmut Orpel asupra operei lui Alexander Bold poate fi rezumată ca o dualitate a *Liniștii și Monumentalității*, două coloane de bază în fotografiile lui Alexander Bold. Deși muzica Violetei Dinescu nu este nici „liniștită”, nici „monumentală”, acestea îi corespund într-un sens metaforic, ciclul conținând o enormă bogăție de asociații și un larg spectru de logică a închegărilor sonore între moale și tare, strictete și imaginație oscilantă liberă, inspirând emoție și introspecție meditativă.

George BALINT

S-a stins o mare stea a operei

Poate cea mai cunoscută soprană din ultimii 50 de ani, **Montserrat Caballé**, a încetat din viață pe 6 octombrie, după câteva zile de spitalizare, în urma vechi suferințe și a unor complicații (generate de vezica biliară).

Celebra artistă catalană s-a născut pe 12 aprilie 1933 la Barcelona. A debutat la 23 de ani în Elveția, la Basel, în *La Bohème*, fiind apoi primită cu brațele deschise de teatrele din Germania. La 32 de ani cucerea America, după un debut intempestiv la Carnegie Hall, urmat de interpretarea rolului Marguerite din *Faust* de Gounod la MET. Era încă sediul vechi al celebrei opere new-yorkeze, complexul de la Lincoln Center urmând să fie inaugurat peste un an.

Succesul obținut pe cea mai mare scenă a lumii i-au asigurat rapid atenția directorilor celor mai prestigioase teatre, a dirijorilor, a impresarilor. Cariera ei s-a dezvoltat rapid și a adus-o în fața publicului de la Scala (Milano), Staatsoper (Viena), Royal Opera House Covent Garden (Londra), Opéra de Paris, Gran Teatro del Liceu Barcelona, Teatro Real Madrid (unde a debutat abia după foarte mulți ani de carieră internațională), Bolșoi (Moscova), Mariinsky (St. Petersburg), Teatro Colón (Buenos Aires), San Francisco Opera,

Bayerische Staatsoper (München) etc., precum și la marile festivaluri de la Salzburg, Aix en Provence sau Glyndebourne.

Cu un repertoriu uriaș, ce se apropia de suta de roluri, s-a impus ca unul dintre cei mai mari artiști lirici din toate timpurile. Cea mai apropiată prezență a sa de România a fost în capitala Austriei, unde a debutat acum aproape 60 de ani în rolul Donna Elvira din *Don Giovanni*. Statul austriac i-a acordat titlul de Kammersinger. Artista și-a luat adio de la scenă în 2007, la Staatsoper, când a interpretat pentru ultima oară rolul Duchesse de Crakentorp din Fiica regimentului de Donizetti.

A cântat toate marile roluri ale unei voci de soprană lirico-dramatică, printre care Elisabeth (Don Carlo), Leonora (Il trovatore), Tosca, Amelia (Un ballo in maschera), Leonora (La forza del destino), Maddalena (Andrea Chénier). A abordat și partituri mai "tari", precum *Salome* sau *Tristan și Isolda*.

De-a lungul timpului a avut peste 4000 de apariții pe scenele de operă și de concert și a realiza un număr imens de înregistrări discografice. S-a bucurat de succes egal în stilul belcanto, verist și verdian, pianissimo-ul său fiind uimitor controlat, în contrast cu amplitudinea măreață a vocii, perfect egală în toate registrele.

Cu toate aceste realizări inegalabile, celebritatea în mass-media și în rândul publicului larg, ne-amator de operă, a venit în 1987, când a cântat în duet cu Freddie Mercury piesa *Barcelona*. Piesa a fost desemnată să devină imnul Jocurilor olimpice din 1992, la deschiderea cărora vocea solistului de la Queen (decedat în 1991) s-a difuzat de pe înregistrarea de studio - planificată să fie parte a unui

întreg album, din care până la moartea lui Freddie s-au putut imprima 3 piese în duet. Ca un omagiu pentru prietenul său rocker (care o considera cea mai bună voce a lumii), soprana a cântat și la Finala UEFA Champions League din 1999, cu imaginea lui Freddie Mercury difuzată pe ecranul stadionului Camp Nou din Barcelona.

María de Montserrat Bibiana Concepción Caballé i Folch (botezată după sfânta care ocrotește Catalonia), a primit titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Politehnice din Valencia, dar și multe alte premii, medalii, onoruri. A fost Ambasador al Bunăvoinței din partea UNESCO și a creat o fundație pentru copii la Barcelona. Nu s-a implicat în politică și a avut mereu o atitudine echilibrată în disputa dintre catalani și spanioli sau în problemele legate de perioada franchistă.

Presa internațională a denumit-o "La superba", completând în acest fel trio-ul de aur al primadonelor, alături de "La divina" Callas și "La stupenda" Joan Sutherland. Dacă a fost să i se reproșeze ceva, criticile au vizat lipsa de preocupare pentru latura actricească a rolurilor, ca și pentru dicție.

În ultimii ani a susținut numeroase master-classes pentru tineri și a condus Concursul Internațional care îi

poartă numele, unde era secundată în organizare de nepoata sa Isabel. De asemenea, a făcut parte din juriu internațional, printre care și cel al Concursului "Elena Obraztsova", unde a fost membru și reprezentantul redacției noastre.

În urmă cu 3 ani a traversat un scandal generat de faptul că fiscul spaniol a obținut în instanță amendarea și condamnarea ei (cu suspendare) pentru neplata impozitelor imobiliare.

A fost căsătorită peste 50 de ani cu tenorul Bernabé Martí, pe care l-a cunoscut pe scenă, pe când ea interpreta Cio-Cio-San viitorul ei partener fiind Pinkerton. Are un fiu Bernabé Jr. și o fiică, Montserrat Martí (Monsita) - soprană. Atât Casa regală cât și guvernul spaniol (prin vocea primului ministru) și-au exprimat tristețea și sentimentele de deosebită admirație, transmițând condoleanțe. José Carreras a declarat că "dintre toate sopranele pe care le-am ascultat în viață, nimeni nu era ca ea", iar Franco Zeffirelli a transmis că "Pierdea lui Caballé înseamnă sfârșitul unei epoci a uriașilor cântăreți. Montserrat a fost una dintre cele mai mari soprane a timpurilor noastre. Dispariția sa mă îndurerează profund". Însăși Maria Callas, întrebată, după retragere, cine crede că i-ar putea duce arta mai departe, a răspuns: "Numai Caballé".

Cu toată imensa ei celebritate, soprana și-a păstrat modestia și simțul realității. A răspuns jurnaliștilor astfel: "Nu mă consider o legendă a operei și nici ultima divă, cum uneori presa a scris. Fiecare epocă are stelele sale, iar în cazul meu singurul merit este că mi-am făcut meseria cum trebuie, în cel mai bun mod cu putință, la cel mai înalt nivel".

C. MIHAI

Charles Aznavour

Shahnour Vaghenag Aznavourian, fiu al unui cuplu de emigranți armeni, născut pe 22 mai 1924, la Paris, a murit pe 1 octombrie 2018, așadar la 94 de ani, deși "decisese" că el și sora Aida, cu un an mai mare, trebuie să depășească 100 de ani. Alături de ea ajungea pe scenă de la 9 ani, ca dansator, actor, cântăreț, dar regreta că din cauza lipsurilor materiale nu a avut parte de educație.

A decedat în urma unei insuficiențe cardio-respiratorii. fiind descoperit în cada de baie din locuința sa din Mouriès, sudul Franței, potrivit rezultatelor autopsiei.

Unul din puținii cântăreți francezi cunoscuți în restul lumii, supranumit „Sinatra francez”, Aznavour s-a bucurat de succes și în Marea Britanie, în 1974, unde piesa „She” a ajuns pe prima poziție a clasamentelor. Este „Cel mai important cântăreț de varietăți al secolului 20”, conform titlaturii conferite de CNN și The Times celebrului muzician în 1988, potrivit Le Figaro. Președintele Franței a publicat un mesaj pe Twitter, scriind despre „capodoperele sale, timbrul vocii și strălucirea sa unică”.

Longeviv, încheiase recent o serie de concerte programate în Japonia, după ce, în vară a fost nevoit să anuleze mai multe spectacole pentru că și-a fracturat un braț; în 2017 a primit o stea pe Walk of Fame din Hollywood.

Foarte atașat de comunitatea armeană, în urma cutremurului din Armenia din 1988, înființează fundația Aznavour pour l'Arménie, în orașul Gyumri i s-a ridicat o statuie, este ambasador al Armeniei pe lângă UNESCO, după ce a devenit cetățean armean în 2002 (la înmormântarea sa au venit prim-ministrul și președintele Armeniei).

Cifrele carierei sale sunt impresionante: a apărut în peste 60 de filme și a compus peste 1000 de cântece, din care aproximativ 150 în engleză, 100 în italiană, 70 în spaniolă și 50 în germană, a înregistrat 91 de albume cu peste 180 de milioane de exemplare vândute la nivel mondial, A înregistrat peste 1200 de cântece în 9 limbi, a susținut concerte în 94 de țări, inclusiv în România.

Dar faima a venit anevoie: ridiculizat la începuturi din cauza apariției fizice și vocii, se impune mai întâi în calitate de compozitor, abia în 1946 este descoperit de Édith Piaf, pe care a acompaniat-o în turneele ei din Franța și Statele Unite ale Americii, reușind în cele din urmă să se impună.

S-a dus lângă Bécaud, Brassens și Trenet, dar ne rămân cântecele sale: *Tu t'laisses aller, Il faut savoir, Les Comédiens, La Mamma, Et pourtant, For Me Formidable, Désormais, Emmenez-moi, Je Me Voyais Déjà* sau *La Bohème...*

Aretha Franklin

Aretha Louise Franklin (n. 25 martie, 1942 – d. 16 august, 2018) solistă compozitoare, pianistă, începe să cânte gospel (tatăl – pastor) și din 1966 are succese precum „Respect”, „Chain of Fools”, „Think”, „I Say a Little Prayer”, fiind denumită „The Queen of Soul”.

Înregistrează albume celebre ca Lady Soul (1968), Spirit in the Dark (1970), Young Gifted and Black (1972), Amazing Grace (1972), Sparkle (1976) apoi cu Jump to It (1982), Who's Zoomin Who? (1985). Apare în filmul The Blues Brothers, cântă „Nessun dorma” la ceremonia Grammy 1998. Are 112 singles în topul Billboard, 17 singles în Top Ten Pop, 100 clasări în topul R & B (20 - pe locul 1), fiind solista cu cel mai mare succes în topuri. Dar și cu vânzări record, de 75 de milioane exemplare de discuri vândute.

Primește numeroase onoruri: în 1987 - inclusă în Rock and Roll Hall of Fame (prima femeie!), primește National Medal of Arts și Presidential Medal of Freedom. Este inclusă și în UK Music Hall of Fame în 2005 și în Gospel Music Hall of Fame în 2012. Apare pe locuri de frunte în două clasamente ale prestigioasei reviste Rolling Stone și anume the 100 Greatest Artists of All Time și the 100 Greatest Singers of All Time. În 2008 a fost clasată de această revistă drept cântăreața nr. 1 din lume.

Jon Hiseman

Philip John Hiseman (n. 21 iunie 1944, Londra) a fost un faimos baterist, dar și compozitor și producător. Din 1966 cântă cu Graham Bond Organisation, John Mayall & the Bluesbreakers, iar în 1968 formează originalul grup de jazz rock Colosseum. După 1971 întemeiază grupurile Colosseum II, Tempest și formații de jazz -fusion cu soția Barbara Thompson, saxofonistă. După reunirea Colosseum din 1994, formează în 2017 un trio de jazz - JCM. O tumoare la creier îl doboară la 73 de ani.

Phil Emmanuel

Phillip Ernest Emmanuel (n. 6 iulie 1952) a fost un valoros chitarist australian, impus inițial cu formația The Trailblazers, apoi în duo cu fratele Tommy Emmanuel. Cântă cu „marii” muzicieni locali, iar albumele Kakadu Sunrise și Terra Firma au succes. În 2011 este inclus în the Australian Roll of Renown. Este răpus de o criză de astm la 65 de ani și este onorat post-mortem primind the Order of Australia.

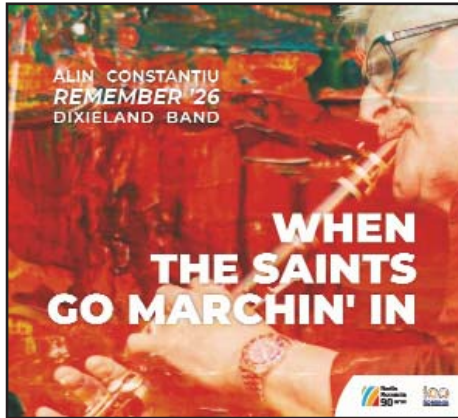

Dan CHIRIAC

OCTOBER SONGS – noi daruri discografice

După un răstimp estival cu multe... grade plus un septembrie precumpănitor torid, iată că anotimpul autumnal și-a intrat efectiv în drepturi abia în vijeliosul octombrie! Și odată cu el – căci cum altfel, nu-i așa, toamna se numără bobocii (de rață? de găscă? de lebădă?) – ne-a bucurat lansarea a trei producțiuni discografice eclozate din ouăle măiestriei, în arealul de apartenență al genului ce face obiectul preocupărilor noastre, jazz-ul. Drept care înserăm în rândurile de față succinte considerente asupra lor, fără a intenționa în vreun fel, a-i face concurență prietenului recenzent FSU.

Editura Casa Radio – bravo ei! – și-a făcut o datorie de conștiință față de unul dintre instrumentiștii improvizaatori cei mai apreciați ai **Big band-ului** din str. General Berthelot, regretatul clarinetist și saxofonist **Alin Constanțiu** (12 august

1939 - 28 martie 2011), prin cumularea pe un CD purtând genericul „When The Saints Go Marchin' In” a nu mai puțin de 21 înregistrări din fonoteca instituției media, realizate la începutul actualului mileniu de grupul „Remember '26”, septet dixieland alcătuit exclusiv din componenți ai amintitului Big band. Prin urmare, **Alin Constanțiu** - clarinet, saxofon tenor, lider, **Ioan Păun** alternativ cu **Silviu Albei** la trompetă, **Corneliu Meraru** - trombon, **George Natsis** - pian, **Marian Georgescu** - gitară, **Eugen Tegu** - gitară bas, **Marian Toroimac** - baterie plus vocalistul invitat **Berti Barbera** și-au încordat strunele talentului și ale experienței profesionale spre a reconfigura în spirit cât mai apropiat de autenticul ambient stilistic al *jazz-ului tradițional* și *clasic swing*, piese celebre din primele decenii ale veacului trecut. Fiindcă așa cum afirma ilustrul trompetist de culoare **Wynton Marsalis** – „în jazz-ul tradițional se regăsesc în germene toate elementele evoluției de mai târziu a genului”, admirabilele cover-uri conferite de susamintiții interpreți unor teme ce au făcut istorie în evoluția genului,

precum „Rosetta”, „I've Found A New Baby”, „Cheek To Cheek”, „An American In Paris”, „I Can't Give You Anything But Love”, „Indiana”, „Alexander's Ragtime Band”, „St. Louis Blues”, „Mack The Knife”, „Jeepers Creepers” fac deliciul melomanilor, *inclusiv* (ori preferabil *mai ales*) grație inspiratelor contribuții improvizatorice. Așadar – remember twenty six... mai pe românește spus, spre delectarea auzului, să rememorăm împreună jazz-ul anilor '20 și următorii!

Și dacă vorbim de cover-uri, ne bucură să revelăm lectorilor acestor rânduri un surprinzător de reușit omagiu peste

timp adus șlagărelor autohtone inter- și post-belice. Și firește, implicit acelor compozitori al căror ADN creativ s-a transgresat în substanța acelor hituri! Meritoriu responsabil cu împlinirea intenției de a elabora noul album „Noți cu lună-n București”, cu selecția setlistului, cu reunirea amplului aparat orchestral cuprinzând instrumente de sulflat, de coarde și o secție ritmică din care a făcut parte ca baterist (laolaltă 27 instrumentiști) a fost **Tudy Zaharescu** – mai curând cunoscut ca experimentat ritmician și abia mai nou în ipostaze de compozitor, aranjour, dirijor. Drept personaj de asemenea definitiv pentru calitatea discului s-a impus aranjourul american **Doug Walter**, veritabil maestru al mixării culorilor timbrale în orchestrații ample, învăluitoare, de înaltă ținută, cum rar se mai fac auzite în zilele noastre. Și nu în ultimul rând și-au pus amprente inconfundabile pe rostirea solistică a melodiilor, în principal **Ana Mardare**, vocalistă de intensă vibrație afectivă, posesoarea unui glas pregnant, suplu, deosebit de plăcut și, în două dintre cele nouă secvențe ale CD-ului, cântăreața de o aparte fervoare și implicare interpretativă **Nidia Moculescu**. Fie că ne referim la „Noți cu lună-n București”, șlagărul-titlu al albumului, datorat lui **Sile Dinicu**, fie la piesele „Vrei să ne-ntălnim sâmbătă seara” și „Astăzi e ziua ta” de **Ion Vasilescu**, „Prieten drag” de **Radu Șerban**, „Merit eu” de **Vasile Veselovski**, „Să-mi cânti cobzar” – autor **Eugen Seno Ionescu**, „Oameni” de **Marius Țeicu** ori „Singularitatea mea” de **Horia Moculescu**, apare simptomatic harul, capacitatea inventivă a făuritorilor unor lumi de frumuseți fără vârstă, lesne de reținut și fredonat. Și pentru a demarca granița capilară dintre componentele *fuziunii pop-jazz*, menționăm aportul improvizatoric al gitaristului **Jean Stoian** și al orchestratorului **Doug Walter** la pian. La cele opt amintite șlagăre, **Tudy Zaharescu** a ținut să memoreze pe disc și un succes propriu, compoziția numită „Mereu învingător” cântată de **Ana Mardare**, care este și autoarea versurilor.

Urmând discului de autor dedicat aceleia care a fost **Marius Popp** – unul dintre „monștrii sacri” ai jazz-ului nostru, **Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România** a dat la iveală în colecția „Antologia Muzicii Românești: Jazz Music” un al zecelea album concretizat ca **Portret componistic Cătălin Țircolea**. Prolific izvoditor de albume (prezentul CD purtând numărul 24 în discografia proprie a autorului interpret!), **Cătălin Țircolea** ne-a dăruit și și-a cadorsit sieși un convingător rezumat sonor-expresiv al creației, un summum ce include patrusprezece secvențe pe care le-a configurat / cenzurat în complexa postură de poli-instrumentist, de compozitor, aranjour, producător, regizor muzical. De la descoperirea de către artist a *naiului* în 1970 și focusarea interesului asupra acestui instrument constituind pentru el de atunci înaintea principala sursă de sunet la care s-a raportat întreaga carieră interpretativă fulminantă, în țară și peste hotare, preocupările și realizările sale s-au diversificat benefic. Asimilate drept auxiliii ale măiestriei, *sintetizatorul*, *vioara* și *naiul*, mai ales *naiul* au constituit ulterior reperele timbrale ale celor trei albume discografice „Synvionai”, (2007 – 2013) cărora le aparțin selecțiunile compendiului de față. Fie că este vorba despre piesele „Do It”, „Caribbean Cha Cha”, „Love Under The Moonlight”, „Balada 9” aparținând celui dintâi disc al trilogiei amintite, fie despre compozițiile

de lexic modal, structură arhitectonică și expresivitate tipice contextului *blue* cuprinse în „Synvionai II” precum „Mr. Blue”, „In A Blue’s Tone”, ori despre „Sketches Of Absurdistan”, „Dr. Music”, „Cat Samba” din discul nr. 3, datele de ambient rămân caracteristice universului sonor și de simțire „marca Tîrcolea”. Protagonistul s-a implicat multiplu ca interpret uzitând atât instrumentele propriu-zise cât și cele sintetizate electronic (*semplerizate*) dar a apelat deopotrivă la eminenți colaboratori: basistul **Decebal Bădilă**, ghitaristul **Nicu Patoi**, saxofonistul **Cristian Soleanu**, vocalista **Simona Nae**.

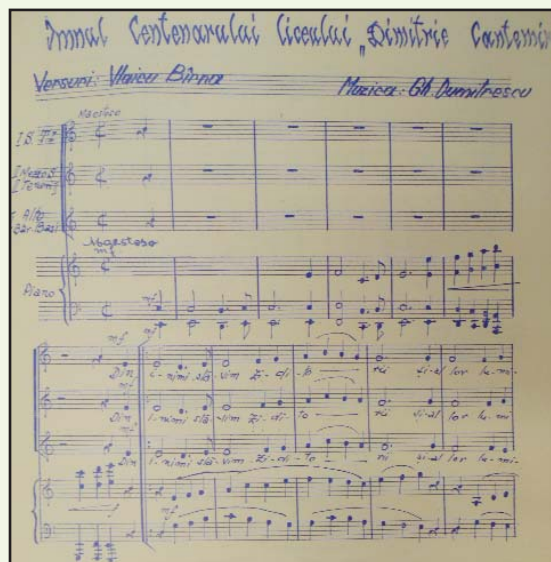
Un al patrulea album discografic de jazz, finalizat ca muzică, grafică și captare sonoră / masterizare își așteaptă rândul la editare de către label-ul A & A Records: „Mioritic Stuff” al grupului „**Balkanamera Jazz Q**” condus de **Liviu Mărculescu**...

Florian LUNGU

Răzlețe

✧ În luna octombrie, Colegiul național “Cantemir Vodă” din București a sărbătorit 150 de ani de la înființare. Spectacolul festiv găzduit de Teatrul Național a fost deschis de imnul liceului, compus în anii ‘60 de Anton Scornea, fost ilustru profesor de muzică, și revelat conducerii actuale a liceului de articolul apărut anul acesta în revista noastră. Dar pe vremea prof. Scornea nu se făceau doar 2 ore de muzică pe lună... Între elevii preferați ai acestuia s-au numărat și Luminița Vartolomei, ca și colegii noștri, frații Florin-Silviu și Octavian Ursulescu. La gala amintită au luat parte numeroși foști dascăli și elevi ai liceului, între care Pompilia Stoian, venită special din Germania, acad. Răzvan Theodorescu, Mircea Coșea, Vlad Rădescu, binecunoscutul actor fiind și coordonator al regiei spectacolului, care a mai inclus secvențe de dans și muzică instrumentală. Iată alăturat imnul pe care cunoscutul compozitor Gheorghe Dumitrescu l-a dedicat Centenarului liceului “Dimitrie Cantemir” (înainte fusese Școala medie nr. 11), în anul 1968.

✧ O inițiativă foarte frumoasă și salutară a Centrului pentru seniori al Municipiului București, directoare Alexandra Dobre. În cadrul unui atractiv spectacol găzduit de Teatrul Elisabeta, din partea Primarului general Gabriela Firea au fost acordate Diplome de Excelență unor reprezentanți de frunte ai artei spectacolului. În aplauzele călduroase ale unui public entuziast, au primit însemnele de onoare compozitorul Marius Țeicu (care n-a putut refuza solicitarea de a cânta alături de spectatori marele său

A. Dobre, S. Țăranu, M. Țeicu, S. Enache, L. Popescu-Moraru

șlagăr “O portocală”), Stela Enache (supusă aceluiași “tratament” de afecțiune și simpatie, cu “Ani de liceu” de Florin Bogardo), vocea de aur a Radio-ului public, realizatoare de emisiuni de neuitat, cum ar fi “Vineri noaptea în direct”, Lucia Popescu-Moraru, precum și o altă legendă a audio-vizualului, fosta crainică a TVR, Sanda Țăranu. Alexandra Dobre ne anunță intenția Centrului pentru Seniori al Primăriei Capitalei de a permanentiza acordarea unor asemenea distincții personalităților de mare valoare din domeniul culturii.

✧ Articolele publicate de revista noastră în ultimele luni pe marginea “Cerbului de aur” au produs multe reacții. O adevărată dezbateră s-a stârnit în ce privește prezentatorii festivalului de la Brașov. Cum unii au vehiculat și nume care n-au moderat niciodată festivalul, iată mai jos tabăra “Pro”, în care apar cei care au fost la înălțime de această sarcină și care, cu excepția celor dispăruți, trebuiau neapărat invitați pe scena ediției festive, la 50 de ani de la prima ieșire în lume: Stela Popescu, Iurie Darie, Sanda Țăranu, Valeria Gagealov, Andrei Magheru, Andreea Marin, Ramona Bădescu, Horia Brenciu, unii dintre ei nefiind nici măcar amintiți, așa cum se cuvenea. Eșecul răsunător al investiției în ipostaza de prezentatoare a Iuliei Vîntur, de la... ProTV, a

continuat alegerile nefericite sau chiar gafele organizatorilor de la TVR, care în anii trecuți au desemnat ca prezentatori manechine (Beatrice Vornicu și altele), comentatori sportivi, crainici de știri... politice, actori puțin sau deloc cunoscuți, între cele de care ne amintesc cititorii și pe care noi chiar că le uitasem numărându-se Tania Budi, Bianca Brad, Miruna Coca-Cozma... Iar actorul italian Gabriel Garko, plătit cu bani grei pentru... nimic, n-a fost prima “găselniță” a producătorilor vremii, cu ani în urmă fiind invitat un VJ, Hugo de Campos parcă, la fel de cunoscutor într-ale muzicii românești și țării noastre.

Lelia PRUNDU

Roman Vlad

Roman Vlad face parte din tânăra generație de compozitori, ilustrându-și talentul pe tărâmul multor genuri muzicale, având realizări notabile în muzica de cameră, electronică, de teatru și ușoară, creațiile sale fiind interpretate în concerte, în festivaluri naționale și internaționale, difuzată la radio și TV și aducându-i numeroase distincții. Studiile muzicale le-a început la Liceul de muzică "George Enescu" din București (pian, teorie, istoria muzicii, armonie, jazz-muzică ușoară), perfecționându-se apoi la Universitatea Națională de Muzică din Capitală, clasa de Compoziție muzicală, jazz-muzică ușoară, absolvind în 2006. Tot la UNMB a obținut peste 2 ani diploma de Master, pentru ca tot în domeniul compoziției să dobândească în 2011 diploma de Doctor, cu teza "Fuziunea muzicii electronice cu muzica de divertisment-deschidere de mare audiență și perspectivă expresivă". Ca o continuare firească, în următorii 2 ani ia parte la cursurile post-doctorale MIDAS, cu tema "Metoda determinării selective și muzica electronică". În prezent este cercetător științific la Centrul de muzică electroacustică și multimedia al UNMB, preocupările sale mergând pe linia pasiunii pentru formele muzicale de expresie modernă: cercetare legată de aprofundarea procesului de masterizare și pentru live-electronics, concretizată în realizarea procesării electronice în diferite concerte; elaborarea și susținerea cursului (pentru studenții UNMB, dar nu numai) "Producția muzicală în studioul de muzică electronică"; elaborarea și susținerea cursului post-universitar de regie muzicală. Roman Vlad este membru al UCMR din 2009 și figurează în diverse enciclopedii și lucrări de specialitate.

Activitatea componistică include, între altele, participarea la festivalurile internaționale "George Enescu", "Săptămâna Internațională a Muzicii Noi", "Meridian", "Cluj Modern" sau cel de muzică nouă "Intrada", lucrările sale fiind de o mare diversitate, de la balet ("Ochiul de soare") la compoziții pentru flaut și mediu electronic ("Atlantikos", "LHC Experiments"), orchestră de cameră ("Umbre în labirint"), clarinet și orchestră de coarde ("Secretul Piramidei"), ansamblu instrumental și mediu electronic ("Chemarea necuprinsului II"), violoncel live și 3 violoncele preînregistrate ("Meditații și Isonuri"), clarinet, cvartet de coarde și mediu electronic ("Voci în infinit"), muzică electronică ("Asteroizi I - De la Pământ la Lună"), clarinet și mediu electronic ("Reveniri pe Altair"), clarinet ("Proverbe"),

sextet pentru suflători ("Umbre-n labirint II"). Are de asemenea numeroase lucrări tipărite, înafara celor amintite anterior numărându-se concerte, cvartete, studii, compoziții pentru vioară, flaut, violă, multe din ele cu mediu electronic sau electroacustic, fiind cunoscute preocupările și realizările sale în domeniu. Dar marele public, în frunte cu copiii și, firește, părinții (este el însuși tată) și bunicii, i-a apreciat de la

bun început talentul pe tărâmul musical-ului. Meritul revine fondatoarei Operei Comice pentru Copii și apoi a Teatrului "Stela Popescu", Smaranda Oțeanu Bunea, care i-a intuit perfect înzestrările de excepție pentru acest gen, încredințându-i elaborarea muzicii pentru nu mai puțin de 8 musical-uri pentru copii și tineret. În egală măsură cu talent de melodist, tânărul compozitor a dat la iveală partituri absolut remarcabile, gustate cu nesăț de zecile de mii de spectatori care au urmărit spectacolele în acești ani. Este vorba de musical-urile "O noapte furtunoasă" - după Caragiale, "Scufița Roșie" - după Frații Grimm, "Soacra cu trei nurori" - după Ion Creangă, "Piatra din casă" - după Vasile Alecsandri, "Diamantul și găscă" - după Arthur Conan Doyle, toate montate și jucate cu uriaș succes la Opera Comică pentru Copii. Când a pus bazele instituției similare, Teatrul "Stela Popescu" (pe

scena căruia marea actriță a apărut până în ultima clipă a vieții), Smaranda Oțeanu a apelat din nou la Roman Vlad, așa născându-se alte trei musical-uri jucate cu săli arhipline: "Domnul Goe și ai lui" - după Caragiale, "Chirița la Iași" -

după Alecsandri, "Aladin" - după celebrul basm arab. Aminteam de talentul de melodist al lui Roman Vlad; el a fost ilustrat convingător nu doar în musical-uri, ci și în piesele sale de muzică ușoară, dintre care am cita "De luni până vineri", "Nu-i nimic", "Când o văd", "Un fir de poveste".

Ca interpret, este pianist solist și membru în diverse formații camerale specializate în muzica contemporană, cu

apariții concertistice nu numai în țară, dar și peste hotare (Franța, Germania). De asemenea a luat parte la o sumedenie de proiecte importante, la Paris, Viborg (Danemarca), Strasbourg, Wuppertal, Zagreb, Viena, Copenhaga, București, Sibiu, fie în calitate de pianist, fie de compozitor, conferențiar sau coordonator. Este vorba, după cum se vede, doar de deplasările profesionale, fiindcă este un adevărat globe-trotter, una din pasiunile sale, alături de sport și de artele plastice, fiind călătoriile, așa încât nu este de mirare că a bătut lumea, din Japonia în SUA, din India în Argentina, din Brazilia în Israel, din Bolivia și Peru în Dubai, nemaivorbind de mai toate țările europene. Vom încheia acest Portret componistic trecând în revistă câteva din distincțiile care au jalonat o carieră foarte densă în recunoașteri naționale și internaționale și vom începe, firesc, cu premiul pentru creație al revistei "Actualitatea Muzicală" pe 2011. Tot musical-ul i-a adus și alte distincții importante,

cum ar fi Premiul de excelență al Forumului muzical român, în 2008 (pentru "O noapte furtunoasă"), precum și premiul pentru cel mai bun spectacol, la secțiunea operetă-musical, la "Superlativele artelor spectacolului muzical pentru copii", în 2012 (pentru "Diamantul și găscă"). Prestigios este Premiul juriului cucerit la un mare festival internațional pentru copii din India, în 2007, pentru aranjamentul muzical al spectacolului "Ciuleandra". Am mai nota premiile pentru muzică de spot publicitar obținute la concursul Young Creative Chevrolet, în 2009 și 2010, precum și premiul "Grigore Constantinescu" în 2014, la a 14-a ediție a Galei Forumului Muzical Român.

Cu preocupări creative atât de diverse, Roman Vlad ne va mai oferi cu siguranță numeroase prilejuri de a-i elogia talentul, dar și de a consemna noi succese și distincții pe numele său.

U. Octavian

PIATRA DIN CASĂ

Versuri: Vasile ALECSANDRI

Muzica: Roman VLAD

Ad libitum

Frant *mf deciso*

*f*m *C*m *f*m *C*m

Ter - tai - fel! Vas ist das? Main Got, main Got! ah, vai!

6 *C*m *F*m *C*m *D*m^{7(b)} *B*m^{7(b)} *C*m

mf *sonore* *mp*

Îmi vi-ne să le las Să ca - dă A - le țvai Cu-coa-nă Zam-li - ri - ță,

10 *F*m *G* *C*m *C*m *F*m *G*

mf *mf* *sonore*

Du-du-că Mar-ghio-li - ță, Am o-bo-săt de tot Și, zău!că nu mai pot.

14 *A*^b *F*m *C*m *D*m^{7(b)} *B*m^{7(b)} *C*m *D*m^{7(b)} (*C*)

cresc.

Cu-coa-nă Mar-ghio-li - ță, Du-du-că Zam-fi-ri - ță, Tre-ză-ță - vă, că, zău!

18 *G*⁷ *C*m *F*m *C*m

f *mf* *deciso*

Le - șân pe loc și eu... Ter - tai - fel! Vas ist das?

22 *f*^m *C*m *C*m *f*^m *G* *C*m

mf *sonore*

Main Got, main Got! ah, vai! Îmi vi-ne să le las să ca - dă a - le țvai.

Admirabila diversitate

Spectrul spectacolelor populare din întreaga țară păcătuiește vădit prin lipsa de varietate: cam aceleași titlaturi de succes actual, câteva "inserturi" de muzică populară și cam atât. Tocmai de aceea se cuvine să elogiem pe acei organizatori care se străduiesc să diversifice paleta genurilor muzicale (și nu numai), la loc de cinste fiind, așa cum am mai relatat, cei din Focșani, aceștia având inspirația de a apela la consilieri artistici cu experiență, cei mai mulți ei înșiși producători și interpreți cu experiență: Andreea și Radu Fornea, Daniel Alexandrescu, Marius China, Răzvan

Leontina Văduva

Ștefaniu. Rezultatul: cinci concerte în patru zile, destinate tuturor gusturilor și vârstelor. De fapt, vorbim de mai multe localități din județul Vrancea care au avut surpriza și bucuria de a aplauda pentru prima dată un recital cameral, oferit de Diana Jipa și Ștefan Doniga, așa cum s-a întâmplat la Soveja. La fel de neobișnuit, ca ambianță, a fost concertul

Gheorghe Zamfir

extraordinar "Requiem", susținut în aer liber, în spațiul generos al Pieței Unirii, cu un public numeros așezat pe scaune, de artiști binecunoscuți: Leontina Văduva, Gheorghe Zamfir, Laura Bretan, orchestra simfonică "Muntenia", dirijor Daniel Jinga, corul "Acoustic". Concertul a fost precedat de conferința "Jertfa unirii noastre", cu un Dan Puric aplaudat cu căldură. Sectorul

folcloric a fost și el reprezentat la cel mai înalt nivel, în frunte cu prezentatoarea specializată Iuliana Tudor, de la TVR, între protagoniști numărându-se Ionuț Dolănescu, Veta Biriș, Mariana Anghel, Floarea Calotă, Alexandru Pugna, Maria Murgoci, acompaniamentul fiind asigurat de orchestra "Lăutarii" de la Chișinău, dirijor Nicolae Botgros. Au impresionat prin originalitate repriza intitulată "Din cântecele neamului", cu Paula Seling alături de Cazanovi Orchestra, dar mai ales cea de evocare istorică ce a fost imediat după aceea "transferată" și la Brașov, la Festivalul internațional "Cerbul de aur". Este vorba de un grupaj muzical-teatral alcătuit cu inteligență pe coordonatele unei emoții reale, intense, care i-a permis lui Ovidiu Popică ("Visual Emotion") să jongleze cu multiplele efecte de sunet și lumini de care beneficiază complexul său eșafodaj scenic. Au cules ovații la scenă deschisă Nicolae Furdui Iancu, grupul "Crai nou", Proiect K1, Paula Seling, Vlad Rădescu, Daniel Lazăr, Mihaela Rădescu.

Tot în Piața Unirii a fost programat concertul de muzică folk, o continuare firească, având în vedere succesul aceluia de anul trecut, "Remember Cenaclul Flacăra". De fapt a fost mai mult o revenire decât o prelungire, fiindcă au

George Nicolescu

fost doar două nume noi față de concertul anterior, George Nicolescu și Vasile Șeicaru, fiecare cu titluri de neuitat de la manifestarea amintită. În rest, cu colaborarea lui Andrei Păunescu (care a cântat, firește, alături de trupa sa, "Totuși"), au fost "convocați" artiști care și în vara trecută au cules ropote de aplauze și au stârnit dulci nostalgii cu refrenele lor: Cristofor Aldea Teodoroviici (fiul regretaților Doina și Ion Aldea Teodorovici), Magda Pușkaș, Zoia Alecu, Victor Socaciu, Ducu Bertzi, cei mai mulți urmând a se reîntâlni în curând pe scena Sălii Palatului, în două manifestări tradiționale, "Remember Cenaclul Flacăra", respectiv Festivalul "Om bun". Întâlniri cu publicul au mai avut loc și la Mărășești, Mărăști (fireesc, suita de evenimente fiind pusă sub genericul "Vrancea eroică") sau Tișița. La Mărășești, de pildă, a fost reluat, pe alte coordonate și sub titulatura "Pe aici nu se trece", spectacolul simfonic extraordinar avându-i ca protagoniști pe Gheorghe Zamfir, Leontina Văduva, Laura Bretan, orchestra "Muntenia" dirijată de Daniel Jinga, corul "Acoustic". Și dacă tot am amintit de originalitate și atractivitate, regizorii de platou Alexandra și Mihai Paraschiv au fost puși în ultima seară în fața unei premiere, pentru că pe scenă au urcat artiști

înghițind flăcări și mânuind cu dexteritate (sub privirile atente ale pompierilor!) făclii. Ei au făcut parte din foarte originala combinație Cobzality & Crispus, cei de-ai doilea fiind "înlăcărații" de care am amintit. Cobzality propun un foarte interesant electro/ world music, cu talentata Bianca Pucărea solistă vocală, ceilalți membri ai formației fiind Florin Romașcu, Robert Magheți, Nicu Sava, reprizele

Vasile Șeicaru

incitante de percuție trădând fosta apartenență a unora dintre ei la grupul Sistem. Show-ul include datini, tradiții ("Paparudele", "Păhărelul" - tare potrivit la... Focșani!), totul ținând de păstrarea unei identități artistice care dispare tot mai mult din peisajul genului, la noi. Nucleul recitalului a fost dat de spectacolul de mare succes "Dansul zmeilor", a cărui premieră a avut loc în 2013, la Festivalul internațional de teatru de la Sibiu, fiind evocate basme românești, ritualuri străvechi, cu zmei, balauri, Feți-Frumoși și Ilene-Cosânzene, cu dansuri ale focului, cum spuneam, dar și cu melodii din alte vremi.

În cele patru zile atât de dense din punct de vedere spectacular, un liant a fost cel asigurat de trupa de dans și actorie The Sky. Un preambul la premiera din ultima zi a existat, sub forma unui concert de fanfară militară, dar o paradă internațională a fanfarelor chiar că nu a mai fost programată în cadrul unor asemenea manifestări populare. De aceea ne propunem să acordăm câteva rânduri fiecăreia dintre ele, fiindcă au venit cu emoții, cu pregătiri speciale

de Gh. Diaconescu, înființat în 1960 și având membri de la 15 la 78 de ani! După ce a cântat... cucu-n Bucovina, a intrat în scenă experimentata orchestră de suflători Valahia Brass, fondată în 2003 de actualul dirijor, Virgil Pețanca. Cu două CD-uri, peste 400 de concerte, inclusiv peste hotare, cei 20 de instrumentiști au abordat un repertoriu divers, de la "Valurile Dunării" la "Zorba grecul" și "One moment in time". Fanfara din satul 10 Prăjini, cunoscută și sub numele de "Șucar" (Speranța), a editat în cele două decenii de activitate 10 albume și a întreprins turnee în întreaga lume. Este compusă din 9 suflători și un toboșar, ctitor și lider fiind clarinetistul Costică Panțiru. Am amintit de Iosif Ivanovici - nu putea lipsi fanfara ce-i poartă numele, a Asociației culturale "Voces concordiae" din Brăila. Aici avem de-a face cu profesioniști, conducerea muzicală aparținând col. (rez.) Petrea Gogu. Repertoriu divers, de la valsuri de Strauss la "Delilah", șlagăre ABBA sau suite folclorice. Regretatul Anatol Cazac (doctor în studiul artelor, conf. univ., Maestru în artă) a înființat în 2003 la Chișinău fanfara ce-i poartă azi numele, conducerea artistică aparținând azi fiului acestuia, Radu Cazac

Proiect K1

(clarinet, saxofon). Programul ales a fost înviorător, cu hore, sârbe, marșuri, valsuri. Tot de dincolo de granițe a sosit fanfara din Coștei (districtul Banatul de sud, Voivodina, Serbia), de departe posedând istoricul cel mai impresionant. Societatea cultural-artistică "Mihai Eminescu" (președinte Viorel Bălăgean), din care face parte (drapelul ei a fost permanent arborat pe scenă) a luat ființă în 1869 (!), cu un cor, iar fanfara s-a constituit în 1910. Numără 30 de membri activi, conduși de Petru Purența, și ne-a propus și un talentat solist vocal, Adonis Voin. Repertoriul a evidențiat apartenența la spațiul bănățean ("Ardeleana ca-n Banat", "Joc din Banat", "Hora de la Oravița"). Diversitatea de care am amintit în câteva rânduri pe parcursul acestui articol a însemnat de fapt o caldă prietenie, materializată prin serile de muzică, poezie și socializare între toți organizatorii, promotorii, producătorii și artiștii, reuniți în mod tradițional, la invitația doamnei Mirela Cristea, pe malul iazului, la hotelul Laguna, adevărat paradis al artiștilor din întreaga lume.

Bianca RADU

Paula Seling

de costume și repertoriu, chiar și cu... majorete, unele fiind de amatori. De pildă fanfara "Trandafirul" din Calafindești, jud. Suceava este un ansamblu țăranesc, condus în prezent

Mari, mijlocii și mici

Nu ne-am mai aruncat ochii de ceva timp înspre topurile autohtone, prin "topuri" înțelegându-se acum mai mult numărul de vizualizări pe internet. Apar aici atât soliști cu pseudonime "misterioase" - Franny, Keo, Nicole Cherry, Selfie, Cardinale (nu, nu este Claudia), Akcent, Aza, ADDA, Laola, Maxim - dar și cu prescurtări descifrabile ale prenumelor - Nico, Bibi, Andra, Delia, Lucia, Mira, Sore, Lora, Lori (nu, nu este Loredana Groza), Lucia, Mihail, Antonia, Corina (nu, nu Chiriac). Chiar este de mirare că sunt cântăreți care nu se rușinează cu numele complet din buletin - Ștefan Bănică, Denisa Moga, Mircea Eremia, Alexandra Stan, Delia Rus, Jean Gavril, Andreea Olaru. Desigur, unii sunt deja vedete, alții urcă treptat spre vârf, iar mulți abia bat la porțile afirmării. De aici și titlul grupajului nostru de "investigații": dar, așa cum arătam, locul în ierarhie nu mai este dictat de înzestrări muzicale, ci de numărul de accesări ale videoclipurilor pe rețelele "de socializare"....

Ștefan Bănică lansează single-ul & videoclipul „Să zbor”, extras de pe albumul „Picat din lună”, apărut pe piață în toamna anului trecut. Muzica și versurile îi aparțin (de fapt, el este compozitorul și producătorul întregului album, al 16-lea album de autor din cariera sa). Pe album se află cântece de facturi diferite: rock'n'roll, balade pop-rock, ritmuri de vals și bossa nova. Ștefan Bănică susține anual două producții muzicale de anvergură, de mare longevitate

în peisajul muzical românesc: concertul de Crăciun (16 ani neîntrerupți de existență) și concertele din luna martie, dedicate Zilei Femeii (care s-au desfășurat pentru al 8-lea an consecutiv).

Maxim revine cu o nouă componentă și un nou single - Amar - în colaborare cu Laola. Totodată, grupul Maxim prezintă un nou concept de liveshow, cu Iulian Selea la voce, Adrian Istrate la chitară & voce, Alex Arsene la baterie și Andrei Bulf la chitară bass.

Mereu surprinzătoare, Delia revine cu un single intitulat "Du-te-mă". Piesa a fost compusă integral de artistă și produsă de Alex Cotoi, care a produs majoritatea hiturilor Carla's Dreams, dar și single-ul anterior al Deliei "Fata lu' tata". Solista a lansat la finele anului trecut "Fata lu' tata" (peste 18 milioane de vizualizări) și "Verde Împărat" (peste 5 milioane de vizualizări).

După o colaborare inedită cu Zdob și Zdub și rapperul Lugalize, Loredana revine cu un single solo, "Îngeri", videoclipul fiind regizat de Ionuț Trandafir (Trandafilm).

Începutul verii a prins-o pe Andra în Londra, unde a prezentat show-ul „Aievea” (cu 3 concerte SOLD OUT și la Sala Palatului, cu peste 12.000 de spectator). Andra a adunat pe Arena O2 publicul român și nu numai, pentru două ore și 30 de minute de momente live, invitați fiind Liviu Teodorescu, Alex Velea și What's Up. Andra a luat cu ea în Anglia și un staff de peste 30 de persoane, precum și o trupă de dansatori cu multe coregrafii speciale. Andra are o carieră muzicală de 17 ani și a lansat până acum 13 albume, face parte din juriile emisiunilor României au talent și Vocea României Junior și este unul din cei mai urmăriți artiști pe rețelele de socializare, având 3,48 milioane fani pe Facebook, peste 1 milion pe Instagram și 1.2 milioane de abonați pe YouTube.

Nicole Cherry a ajuns în topul celor mai urmăriți artiști de pe Instagram, având unul dintre puținele conturi de Instagram cu peste 1 milion de followers din România. Alte performanțe din Social Media: contul ei de Facebook are

peste 1.300.000 de like-uri, cel mai recent single, „Ceasul”, are 14 milioane de vizualizări, colaborarea cu Alama și Pacha Man pentru piesa „S'agapao” a adunat peste 1.5 milioane de vizualizări. Cel mai vizualizat videoclip rămâne în continuare „Se poartă vara”, lansat alături de Connect-R, clip care are 38.000.000 de vizualizări pe canalul de YouTube al MediaPro Music. Nicole Cherry a sărbătorit recent 5 ani de carieră: peste 10 hituri lansate, peste 220.000.000 de vizualizări.

BiBi, care la doar 15 ani a adunat peste 50 de milioane de vizualizări, revine cu "Un pic, un pic", compus în studio-urile DeMoga de Theea Miculescu și Andrei Barbu. După single-ul "Ciocolata", care se apropie de 40 de milioane de vizualizări, solista a fost recrutată de Disney pentru a da voce unuia dintre personajele principale din serialul Disney "Star Darling". BiBi își menține relația specială cu fanii prin intermediul vlogului, canalul de Youtube al artistei depășind 250.000 de abonați.

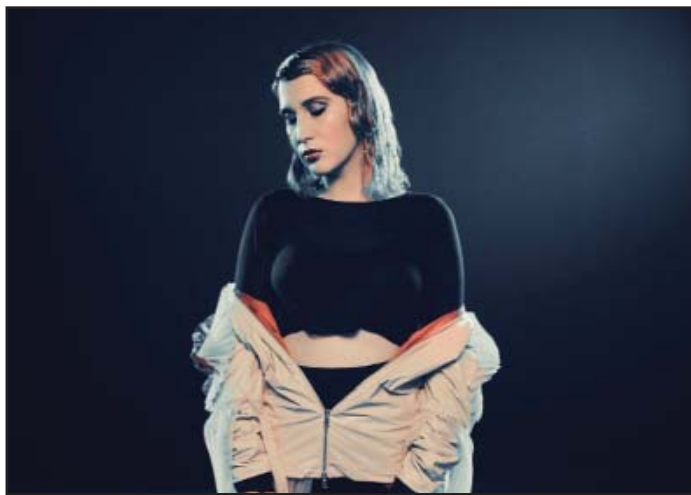
Cel mai recent sketch muzical al său - Salvați de clopoțel - a depășit 7 milioane de vizualizări în doar două luni de la lansare.

După ce a lansat "Tango", Antonia revine cu un single tot în limba engleză, intitulat "Hotel Lounge". Producția video a fost făcută de Loops Production, iar special guest în videoclip este Alex Velea, iubitul Antoniei. Antonia a lansat "Dor de tine" (peste 9 milioane de vizualizări), "Iubirea mea" (peste 27 de milioane de

vizualizări), „Amya” (peste 13 milioane de vizualizări), dar și două colaborări cu GGirls pentru „Milk and Honey” și „El Amor” cu Micke Moreno, un artist din Miami.

Akcent lansează „How Many Times”, a cincea piesă inclusă pe noul EP Akcent, cu 6 piese. După un 2017 care a inclus concerte în Bulgaria, Turcia, Azerbaidjan, Tadjikistan, Pakistan, Dubai și Rusia, un turneu în SUA, colaborări internaționale sub egida Akcen și o revenire la proiectul solo, Adrian Sînă a revenit în studio pentru un nou material discografic. El a lansat „De când te iubesc” în colaborare cu Mihail Gheorghe, al doilea single din 2018 sub egida proiectului solo, după „Un gram”. EP-ul este primul material discografic după „Love The Show”, albumul vizual lansat în 2016, cu hit-uri precum „Amor Gitana”, „Push” și „Serai”. Cu peste 3,5 milioane de fani în toată lumea, piesele lansate de acesta atât solo, cât și sub numele Akcent au depășit un miliard de vizualizări.

Adda a lansat „Mă doare inima”, cu un videoclip în regia lui San. ADDA a lansat trei piese, „Desculță”, „Liniștea”, „Casa băntuită”, care împreună alcătuiesc cel

de-al treilea sezon al Stărilor. Canalul său de are peste 200 milioane de vizualizări. **Muzica:** Adda (Ada Alexandra Rizea), Costin Dănăilă, Georgian Idriceanu, Ioan Nacu. **Versuri:** Adda, C. Dănăilă, Diana Ghiță, Mircea Nițu.

Delia Rus lansează „Ochii la mine”, în colaborare cu rapperul Tranda. Piesa este scrisă de Delia Rus și Tranda, alături de Mădălin Roșioru, Florian Rus și Bogdan Todor, produsă de studio-urile DeMoga. În videoclipul regizat de Criss Blaziny personajul principal masculin este jucat de bloggerul Otravă. Anul trecut Delia s-a alăturat proiectului Iwonder, al fundației Ringier. Producători: Bogdan Todor, Mădălin Roșioru @ DeMoga Music. Muzica: B. Todor, Florian Rus, M. Roșioru, Delia Rus, Costin Trandafir (Tranda). Text: : Florian Rus, B. Todor, Delia Rus, C. Trandafir.

Roxana Cozma lansează single-ul și videoclipul „Acoperă-mi inima”. Tânăra originară din Constanța a filmat videoclipul pentru noul single la malul mării, iar regizorul este Alex Ceaușu. Piesa este compusă de Gabriel

Băruță și Cristian Hip. Interpreta este câștigătoare a premiului I la Mamaia Copiilor 2016, cu o piesă compusă de Nicolae Caragia.

Sore lansează „Sărută-mă și taci”. Videoclipul a fost regizat de Ionuț Trandafir, cu care a colaborat și la clipul piesei „Dintr-o mie de femei”. **Sore** a lansat hituri ca „Different”, „Beautiful life”, „Dor să-ți fie dor”, „Când vremea e rea” sau „Noapte caldă” în duet cu Bere Gratis. Single-ul „Dintr-o mie de femei” a depășit 3 milioane de

vizualizări pe YouTube, iar de curând a început o serie inspirațională de interviuri cool cu „Fete rebele” pe propriul canal. „Sărută-mă și taci” este compusă de Sore împreună cu Smiley, Jean Gavril, Șerban Cazan și Florin Boka, în studiourile HaHaHa Production.

După succesul Trilogiei „Iubiri secrete” și al albumului „Despre el”, **Irina Rimes** deschide „Trilogia II” cu piesa „Beau”. Videoclipurile au fost realizate de NGM Creative, în conceptul lui Dan Floroiu și a lui Bogdan Păun.

Keo a lansat o reinterpretare a șlagărului din anii '60, „Lalele”, pe canalul de Youtube Roton Music. Cântecul original este compus de Temistocle Popa, nașul său de botez, și interpretat de Luigi Ionescu. Inițial realizat sub forma unui dans lent pentru un

spectacol al Teatrului de Revistă "Constantin Tănase", sub titlul "Gagarin", a fost compus în cinstea primului om care ajunsese în spațiul cosmic. "Această reinterpretare este un omagiu adus nașului meu, Temistocle Popa, un om minunat și unul dintre cei mai de succes compozitori români", a declarat Keo. El a debutat în 2005 cu piesa "Azi vii, mâine pleci", care a ajuns numărul 1 în MTV Top 20. A fost urmată de hit-uri precum "Liber", "În ochii tăi" și "Viață nouă" (feat. Puya), dar și de un album în colaborare cu Skizzo Skillz. În 2017, artistul a pus în scenă "PianoMania", un show unic în România, în cadrul căruia Keo a reinterpretat la pian, acompaniat de formația sa, atât hit-urile care l-au făcut cunoscut, cât și cele mai frumoase piese de dragoste ale anilor '60-'90, de la artiști precum The Beatles, Queen, Prince, Elton John.

Nico lansează single-ul „Nebuni îndrăgostiți” compus de soțul său, Laurențiu Matei, cu versuri scrise de Cristina Stroe și Claudiu Zamfira. Cât despre videoclip,

NICO a filmat la malul Mării Negre, iar regia este semnată Silviu Mîndroc. Alături de solistă, în clip apare și „o gașcă de nebuni îndrăgostiți”.

Mihail și "Who You Are" au fost desemnați câștigătorii festivalului Top Of The Top Sopot. Transmis în direct de televiziunea națională poloneză, festivalul a fost câștigat în anii trecuți de nume precum Imany, Mattafix și Gabriella Cilmi, iar printre participanții de anul acesta s-au numărat Sunrise Avenue, Alexandra Stan și Nico Santos.

Învingătorul a fost votat de telespectatori prin SMS, concursul având o audiență de peste 2 milioane de persoane. "Who You Are" a petrecut 9 săptămâni pe locul 1 în topul Media Forest, fiind a cincea cea mai difuzată piesă din 2017 și este primul single în limba engleză al lui Mihail, care a devenit cunoscut datorită hit-ului "Mă ucide ea", cu 68 de milioane de vizualizări.

„**FRTHR**" este noul single **Lucia**, primul de pe viitorul album de studio. Muzică și versuri – Lucia. Piesa a

fost produsă de Alexei Țurcan (Travka), Robert Iulian (Next Ex) și Dan Georgescu (byron). Videoclipul a fost realizat de BlueCat Studio.

8KO și **Alexandra Stan** lansează "Ocean", care marchează debutul producătorului francez 8KO, fiind compusă de Barata Gregory, Ansley Ford, Alexandra Stan, Valentin Tulică, Gerald Blevin Mitchell și Andrei Aurelian Roșca.

Semifinalista concursului Vocea României, **Diana Brescan**, originară din Republica Moldova, a înregistrat noul single „Hey, Cowboy”, featuring Dorian Popa, piesa fiind compusă de Marius Moga, Mădălin Roșioru, Florian Rus și Achi.

Fetele din grupul **Selfie** lansează single-ul "Feelings", piesă cu versuri în limba engleză cu acorduri orientale. Videoclipul le prezintă pe cele trei, fiind regizat de Silviu Mîndroc. Trupa Selfie a fost înființată în 2014 și descoperită de Mihai Alexandru.

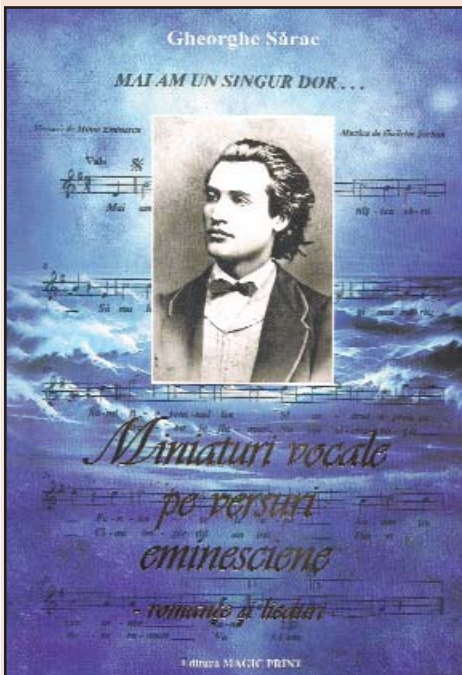
Dan CHIRIAC

Paul Surugiu-Fuego: „Nu sunt singur”

Pe coperta acestui foarte frumos, din toate punctele de vedere, album editat de casa Euromusic citim cum că avem de-a face cu un "Album de autor Jolt Kerestely", dar reputatul compozitor semnează doar 20, două din ele instrumentale, din cele 21 de titluri, tocmai piesa titulară fiind scrisă de fiul său Andrei! Acesta din urmă își înscrie numele și la capitolele orchestrații (unde "titular" este însă George Natsis) și mixaje. Talentatul Narcis Avădănei (concept, promovare) semnează versurile la nu mai puțin de 16 cântece, fiind la loc de cinste în cadrul cvartetului de aur care s-a implicat în realizarea acestui proiect excepțional, toți fiind prezentați pe larg în remarcabilul booklet. Dar, firește, partea leului îi revine lui Paul Surugiu-Fuego, ajuns la o maturitate interpretativă incredibilă, mai ales că sunt partituri extrem de dificile, de solicitante vocal. Dovada: versiunea copleșitoare a celebrei piese "Copacul". La una din piese participă Corul de copii "Sunetul muzicii", condus de Cristina Manoliu. În toate concertele sale importante, protagonistul dă viață cu fervoare unor melodii de pe acest album, cum ar fi "Iubirea noastră", "Știu că vei regreta", "Nu sunt singur", "Un artist", așa cum s-au petrecut lucrurile și la lansarea fastuoasă din Aula Palatului Cantacuzino.

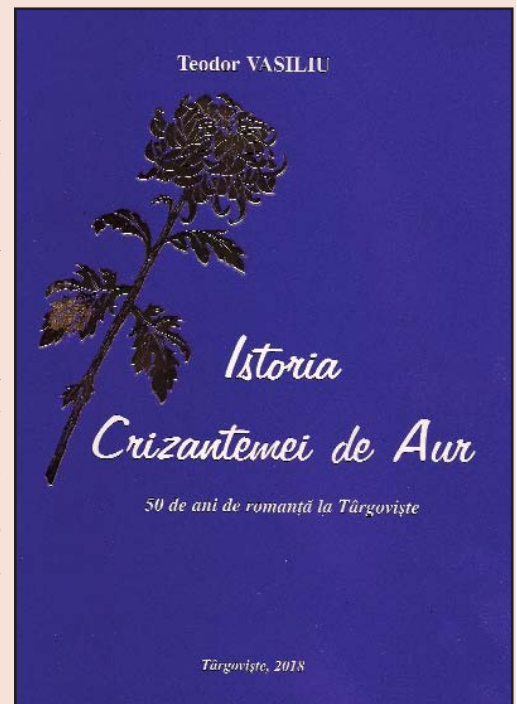
Gheorghe Sărac: „Miniaturi vocale pe versuri eminesciene”

Cunoscutul interpret și autor de romane, ajuns la venerabila vârstă de 80 de ani, ne propune la editura Magic Print o impresionantă culegere de romane și lieduri pe versurile lui Mihai Eminescu. Cuprinzătorul volum de 440 de pagini include în cazul fiecărei lucrări partitura respectivă și este prefațat de Viorel Cosma, fiind prezentat cu mare interes și la ediția a 51-a, 2018, a Festivalului național de romane „Crizantema de aur” de la Târgoviște, unde a fost oferit ca premiu fiecărui laureat. Avem aici 80 de romane și 50 de lieduri pe versuri eminesciene, dar și câte 6 romane și lieduri pe versuri de Veronica Micle. Este o lucrare monumentală, „opera unei vieți”, Gheorghe Sărac lansând încă din 1989, la casa de discuri Electrecord, antologia de romane eminesciene „Mai am un singur dor”, cuprinzând 38 de titluri. Cartea de față (redactor și consultant științific: lector univ. dr. Alexandru Petrovici) nu trebuie să lipsească din colecția niciunui iubitor de muzică și de poezie, nemaivorbind de interpreții de gen.

Teodor Vasiliu: „Istoria Crizantemei de aur”

Subintitulat „50 de ani de romanță la Târgoviște”, volumul, apărut în excepționale condiții grafice, ne oferă, în peste 850 de pagini, o adevărată istorie nu numai a longevivului festival târgoviștean omonim (51 de ediții în 2018), dar și a romanței în general. Noua ediție, a treia, este adusă la zi și include inclusiv o consistentă galerie foto color. Pe lângă o documentată cronică a fiecărei ediții (să nu uităm că autorul a fost prezentator al manifestării la nu mai puțin de 18 ediții!), ne sunt oferite portrete ale tuturor personalităților din domeniu, compozitori și interpreți, completând fericit, și sub semnul slovei tipărite, realizarea unică de la Casa Romanței din Târgoviște, unde exponatele muzeale ne vorbesc despre acest gen muzical vechi de 170 de ani. Să nu uităm că însuși actualul Imn de stat al țării noastre are ca punct de pornire romanța din 1836 a lui Anton Pann, „Din sânul maicei mele”. Volumul este prefațat de primarul municipiului Târgoviște, Daniel Cristian Stan („Un omagiu adus romanței”), dar primăria locală nu numai că a sprijinit reeditarea acestei adevărate enciclopedii, dar a oferit gratuit câte un exemplar tuturor spectatorilor la ediția a 51-a a festivalului! Reamintim cititorilor noștri că prima ediție a cărții a fost distinsă, la vremea respectivă, cu premiul revistei

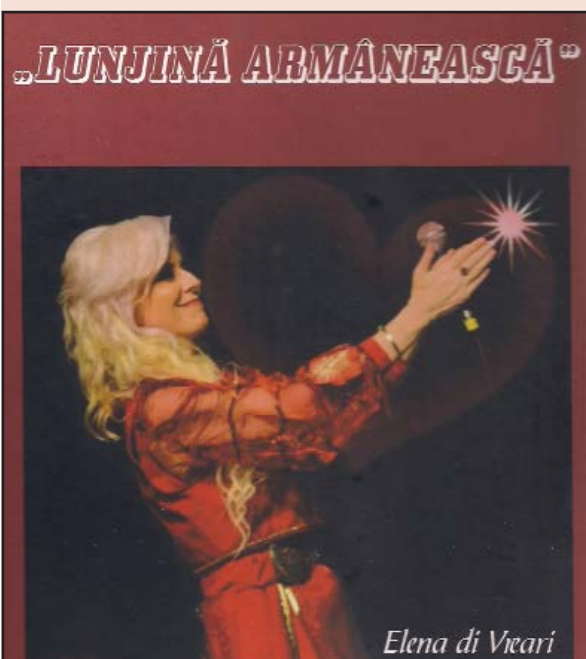

„Actualitatea Muzicală”. Director editorial: Alina Mavrodin Vasiliu (directoarea artistică a festivalului „Crizantema de aur”); secretariat de redacție: Mirela Ivan Novel, Andrei Vasiliu. Indiscutabil, scriitorul și jurnalistul Teodor Vasiliu este istoricul nr. 1 al îndrăgitei romanțe românești, ce aspiră la intrarea în patrimoniul mondial al UNESCO.

Corina Elena Badea: „Lunjină armânească”

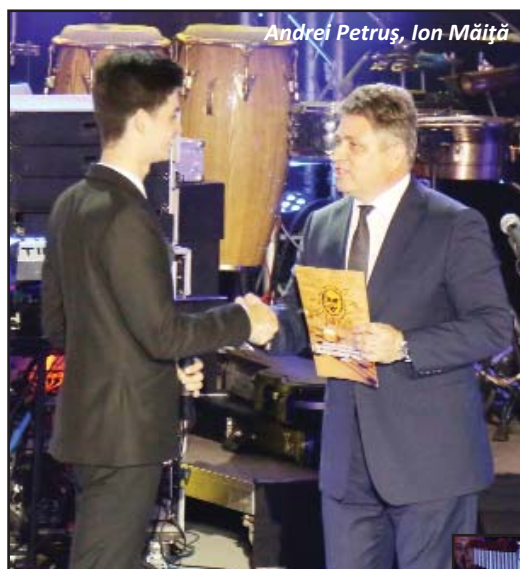
Cunoscută cantautoare (compozitoare, poetă, instrumentistă, interpretă) Corina Elena Badea reunește o parte din cele mai reușite lucrări ale sale între copertile acestui volum. Reamintim că încă de la debut ea a fost numită „Elena di Vreari” (Elena de iubire). În luna noiembrie, Corina Elena Badea va lansa un nou album de autoare la casa de discuri Eurostar.

Oana GEORGESCU

Amara 51, un nou început

De ce "un nou început"? Fiindcă, în mare, anul acesta a fost o altă echipă care a organizat direct (deși experimentații organizatori din anii trecuți, Victor Moraru și Larisa Mihai, au fost implicați și acum), dar și pentru că a fost întoarsă pagina pentru a doua jumătate de veac a competiției. Din

Andrei Petruș, Ion Măiță

vechea-noua echipă au fost mereu alături de participanți Alexandra Matei și Săndica Ion, de la Primăria Amara, nemaivorbind de primarul Ion Măiță. Și cum la ediția 100 doar cei tineri azi se vor putea bucura de urale și onoruri, chiar că este nimerit să vedem cum a fost această... primă ediție!

Organizatori au fost Primăria și Consiliul local Amara, Consiliul județean Ialomița, Centrul județean pentru promovarea și conservarea culturii tradiționale Ialomița (director: preot Cătălin Stanciu, component al unei corale renumite), Centrul cultural pentru UNESCO "Ionel Perlea" Ialomița (directoare: Clementina Tudor). Eșafodajul scenic a fost impresionant, de nivel internațional, sunetul și luminile fiind asigurate de Stage Expert. TVR2 a transmis în direct festivalul, jos pălăria, semn că muzica ușoară românească începe timid să-și reîntre în drepturi la postul public de televiziune (de altfel doamna Doina Gradea, PDG al TVR, a asistat personal la una din seri), producător delegat fiind Ștefan Stănescu, cu experiență de la emisiunea "Atenție, se cântă!" și de la Festivalul internațional "George

Grigoriu" de la Brăila. De asemenea manifestarea a putut fi urmărită și pe TVR Internațional, TVR Moldova, TVRhd. Între partenerii media: "Actualitatea Muzicală", Radio România, cotidienele "Ultima oră" și "Libertatea", deci o expunere amplă, la nivel național. Și mai ales cât se poate de binevenită, fiindcă festivalul a dat o lecție de profesionalism din toate punctele de vedere. În primul rând în ceea ce privește componența juriului, cu nu mai puțin de patru membri ai Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, plus un eminent specialist, om de radio, absolvent de Conservator.

Bouroșu, Marian Georgescu, Eugen Tegu, Dan Pirici, Laurențiu Zmău. Ce șansă pentru tinerii aspiranți la glorie să fie acompaniați la un asemenea nivel!

După război, se știe, mulți viteji se-arată, strugurii (sau pepenii, ca să ne menținem în zonă!) sunt acri, ehei, dacă am fi fost noi acolo făceam și dregeam, ș.a.m.d. Cărcotași vor fi întotdeauna și chiar dacă, inevitabil, au existat și mici neîmpliniri, ele au fost de departe depășite de izbânzi. Judecați drept, chiar dacă stați strâmb: vreme impecabilă, fără pic de nor sau ploaie; grădina Cinemascope luată cu asalt în ambele seri (neapărat festivalul trebuie să-și mai adauge o zi, cum se întâmpla pe vremuri), cu mulți spectatori în picioare (este indiscutabil festivalul de gen - și cu... bilete! - cu cea mai ridicată audiență din țară); proiecții pe ecranele de pe scenă; tineri concurenți foarte buni, selectați cu exigență; sponsori numeroși și, sperăm, generoși, conștienți toți că "Trofeul tinereții" este un brand județean și național ce trebuie susținut; vedete îndrăgite; cea mai valoroasă formație de acompaniament din țară, condusă de compozitorul Ionel Tudor; juriu puțin numeros, așa cum este normal (și fără reprezentanți locali, ceea ce ar fi putut induce ideea falsă de

Elena Cristina Petcu, Victor Moraru

Ce diferență față de juriul ciudat de la "Cerbul de aur"! Așa încât nimeni n-a putut contesta palmaresul final, stabilit de Horia Moculescu (președinte), Adrian Romcescu, Andreea Andrei, Viorel Gavrilă și Titus Andrei. Vorbind de profesionalism, dacă tot am amintit de "Cerbul de aur", Ionel și Andrei Tudor, eminenții dirijori de la Brașov, au făcut aici o ultimă repetiție publică alături de colegii lor din orchestra Ionel Tudor: Dan Marin Ioniță, Daniel

Andreea Dumitriu

favorizare a concurenților din județul gazdă), alcătuit din cinci personalități de calibrul. Alexandra Velniciuc a fost și de această dată o prezentatoare fermecătoare, cu umor și cunoștințe în domeniu, așa încât puteți să trageți concluziile, parcurgând articolul de față, invitându-vă să-i aplaudați cu onestitate pe cei de la Consiliul județean Ialomița și de la Consiliul local Amara. Pentru că, nota bene, Amara este un oraș mic și tânăr, în timp ce marile municipii ale României, cum ar fi Iași, Constanța, Timișoara (în curând Capitală culturală europeană!), Cluj-Napoca, Craiova, Ploiești nu au nici măcar un concurs propriu de muzică ușoară! Când este ceva de elogiat s-o facem fără ezitare, pentru că e un adevărat miracol să menții, darămite să și dezvolti un festival de o

asemenea anvergură, în condițiile în care cel de la Mamaia s-a desființat, iar "Cerbul de aur" se ține... din 9 în 9 ani. Așa încât sincere felicitări președintelui Consiliului județean Ialomița, Victor Moraru, care are exact vârsta manifestării (și care a povestit, spre amuzamentul general, cum sărea gardul Grădinii Cinemascope, când era copil, pentru a urmări festivalul!), și primarului orașului Amara, Ion Măiță, cărora le adresăm din acest colț de pagină un îndemn: știm că nu e deloc ușor, dar nu vă lăsați, vă rugăm, muzica ușoară românească are nevoie ca de aer de festivalul de la Amara, fără de care n-ar fi putut fi scrisă istoria zbuciumată a acestui gen! Iar o

Daniela Bazac, Andreea Andrei

Monica Anghel

Raluca Moldoveanu, Adrian Romcescu

parte consistentă din această istorie s-a scris la Amara. În acest sens, s-a modificat peretele cu fotografii de la intrarea în grădină, pe un culoar care însă ar trebui să fie bine luminat. Sigur, înțeleg că e provizoriu, că va fi altceva după ce grădina va fi modernizată și va căpăta o nouă înfățișare (sper că va crește și numărul de locuri), dar mă ofer cu drag, de pe acum, să coordonez acest spațiu (sunt omisiuni, mici erori, firesc dacă ne gândim că multora dintre cei de azi unele nume nu le spun nimic), care poate se va transforma cândva într-un muzeu al muzicii ușoare românești, așa cum există la Târgoviște "Casa romanței".

Cum spuneam, transmisiile în direct la TVR2 au asigurat audiență și vizibilitate sporită. Înafara plusurilor amintite – decor, scenografie, imagine, lumini, sunet, toate la înălțime, asemeni prezentatoarei Alexandra Velniciuc, cei de la postul public au comis și o gafă, tolerată din păcate de gazde, modificând numele evenimentului, care este "TROFEUL tinereții", fiindcă "FESTIVALUL tinereții" este o competiție minoră, care se desfășura, de fiecare dată cu probleme, pe litoral. Din păcate, așa a apărut în permanență pe ecran, iar organizatorii nu trebuiau să se sfiască și să ceară modificarea. Oricum, este evident că pentru postul TV din Calea Dorobanților această ultimă repetiție înainte cu 3 săptămâni de "Cerbul de aur" a fost una extrem de importantă. Poate cu această ocazie doamna Doina Gradea s-a convins câtă nevoie are TVR de muzică ușoară de calitate și va decide reluarea singurei emisiuni de profil a postului public, "Atenție, se cântă!", cu atât mai mult cu cât ambii moderatori se aflau în sală, Horia Moculescu în "loja prezidențială" din juriu, iar Alexandra Velniciuc pe scenă...

Din cei 12 finaliști, 7 au cântat în Gală. Daniela Teodora Bazac (com. Perieți, Ialomița), 17 ani, este elevă la Liceul de artă "Ionel Perlea" din Slobozia, unde studiază pianul, vioara și flautul. După ce a fost doar finalistă la "George Grigoriu", aici a fost distinsă cu o Mențiune, întrunind sufragii cu compoziția proprie "Singulară", interpretată alături de

colegii săi Oana și Valentin Vardianu. Aceeași distincție a fost acordată mezinei Catinca Popa, 16 ani, din București, elevă a Mirelei Fugaru. În aplauzele entuziastului public, Premiul de Popularitate a fost atribuit localnicei de 17 ani (elevă la Liceul de arte "Ionel Perlea", unde studiază pianul și canto clasic) Raluca Moldoveanu. La doar 21 de ani, studenta din Capitală Andreea Claudia Dumitriu este o adevărată veterană a competițiilor de gen, cu palmares bogat, căruia i-a adăugat la Amara 2018 premiul III; ea a dat viață cu multă sensibilitate melodiei "Iubirea noastră nu are apus" de Titel

Ion Măiță, Victor Moraru

Șomcutei) Andrei Petruș, cu antecedente doar la competiții pentru copii. El a interpretat cu sensibilitate piesele "Tu nu vezi cerul" de Andrei Tudor și "Dă-mi, viață, tot ce ai!" de Nicolae Caragia. Ceilalți finaliști (însăși calificarea este o performanță, să recunoaștem) au fost Sara Irem Andreea Güzel (com. Rediu, Iași), Maria Antonela Dima (Călărași, cu un respect salutar pentru creațiile "de aur" ale genului), Denisa Andreea Pârnu (Călărași), Cristina Simion (studentă la Universitatea de arte "G. Enescu" din Iași, dar originară din Bălți, Rep. Moldova), Marius Adelin Croitoru (Roșiorii de Vede, jud. Teleorman). Acesta din urmă este student în anul III la UNMB (compoziție jazz-muzică ușoară), muzician (pian, chitară), preocupat de producția muzicală, dar repertoriul său pop-rock (Holograf, Direcția 5) n-a convins. Pentru că se cam uită acest lucru (și de către organizatori...), "Trofeul tinereții" de la Amara este un festival DE MUZICĂ UȘOARĂ, așa a fost conceput la lansare și așa trebuie să rămână. Ne-am bucurat să reascultăm, în versiunile proaspete ale tinerilor concurenți, creații semnate Ion Vasilescu, Horia

Moculescu, Cornel Fugaru, Ion Cristinoiu, Aura Urziceanu, Șerban Georgescu, Nicolae Sulac, Edmond Deda, Cristian Faur, Aurel Giroveanu, Adrian Romcescu, Anton Pann, Nicu Damalan.

Titus Andrei, Catinca Popa

Recitalurile înafară de concurs, ținând seama și de cele scrise mai sus, au fost eterogene, detașându-se cel oferit, cu vocea-i impresionantă, de Monica Anghel. Impusă la festivalul de la Mamaia la o vârstă chiar mai mică decât a finaliștilor de la Amara, 15 ani (ne-a reamintit de altfel piesa cu care s-a lansat, "Vin la mama de măcere" de Laurențiu Profeta), îndrăgita interpretă a oferit o lecție de

Popovici, chiar în ziua când la TVR Iași regretatul compozitor era comemorat la 80 de ani de la naștere... Foarte muzicală, Bianca Mihai din Buzău, 17, a intrat în posesia premiului II. Cu multe trofee la activ, Elena Cristina Petcu din București, 20, studentă la "Pedagogie muzicală", la Universitatea "Spiru Haret", a urcat două trepte, fiindcă în 2016 cucerise premiul III. Noi o vedeam chiar pe cea mai înaltă treaptă, înzestrările sale vocale și muzicalitatea fiind incontestabile, dar publicul a primit cu entuziasm anunțarea victoriei favoritului său, simpaticul maramureșean de 17 ani (de la Vălenii

profesionalism alături de formația Ionel Tudor, ridicând sala în picioare, pe lângă evergreen-uri internaționale, cu "Spune-mi" de Cornel Fugaru sau "Dau viața mea pentru

Bere Gratis

o iubire" de Marius Țeicu, plus un colaj de șlagăre românești.. Dora Gaitanovici din Buzău, câștigătoarea ediției anterioare, a confirmat victoria de la "MuzicADA" și comportarea de la Eurovision, anticipând și buna evoluție de la "Cerbul de aur". Smiley a fost ca de obicei în mare formă, spre bucuria numeroșilor săi admiratori, valabil și pentru formația Bere Gratis, la două decenii de la înființare. Între atâția monștri sacri și având doar un mic suport instrumental, Nicoleta Nucă a fost puțin stingheră, dar este tânără și are viitorul în față.

Cum spuneam, în ce privește palmaresul decizia juriului a fost salutată cu entuziasm de spectatori, câștigătorul fiind un băiat tânăr și frumusețea venit tocmai din Maramureș (din Transilvania ajung foarte rar soliști la competițiile muzicale), ori mai bine de trei sferturi din locuri erau ocupate de... reprezentantele sexului frumos. Judecând în raport cu performanțele vocale, personal l-aș fi așezat ceva mai jos în ierarhia finală (adăugându-i însă și

premiul de popularitate), urcându-le cu câte o treaptă pe cele două soliste de pe pozițiile următoare, dar, repet, este o opinie strict personală. Iar în ce privește recitalurile, reiau sugestiile din anii trecuți. Priviți ce scrie pe frontispiciul manifestării: Festival Național de MUZICĂ UȘOARĂ. Deci nu rock, etno, jazz, hip-hop, folclor, house, dance, genuri care au, pe drept cuvânt, manifestările lor specifice, cu un public-țintă, avizat. La Amara, concursul respectă aproape întru totul această identitate păstrată de 51 de ediții, ceea ce ar trebui să se întâmple și în recitaluri, unde tinerii concurenți să-și întâlnească idoli din repertoriul cărora își aleg piesele. Pentru anul viitor aș propune organizatorilor câteva nume de mari vedete fie n-au fost niciodată, deși pare greu de crezut, la Amara (Paul Surugiu-Fuego, Stela Enache), fie n-au mai urcat aici pe scenă după 1990 sau de multă vreme, cum ar fi Marina Voica, Corina Chiriac, Mirabela Dauer, Marina Florea, Anastasia Lazariuc, Cătălin Crișan sau nume de rezonanță de la Chișinău, cum ar fi Ion Suruceanu. Paul Surugiu-Fuego, de pildă, are

Smiley

spectacole superbe alături de Stela Enache și Marina Florea, "Tu ești primăvara mea" și "Gramofonul cu amintiri", omagii aduse marilor noștri compozitori și interpreți, exact ceea ce face și festivalul de la Amara încă de la înființare. În acest sens, având antecedentul de anul trecut, când s-a lansat aici volumul "Amara 50, istorie și legendă", premiat ulterior de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, s-ar putea face și o lansare a cărții "Marina Voica, drum spre legendă" (Editura Pro Universitaria), cu sesiune de autografe, fotografii, așa cum se cuvine la festivalul care reprezintă el însuși o legendă care se scrie la fiecare început de august! (Foto: Mihai Nuțu)

**Octavian
URSULESCU**

Organizatori, juriu, instrumentiști

Triplu eveniment

Era cât pe-acți să scriem doar dublu, dar ne-am adus aminte la timp

Andrei și Jolt Kerestely, Venera Stîngă

că a fost vorba de nu mai puțin de trei CD-uri lansate la același eveniment! Toate trei au fost editate de casa de discuri Eurostar, producător Paul Stîngă, care ne demonstrează de fiecare dată că își merită din plin titlatura de "casa de discuri a muzicii ușoare românești". Evenimentul, găzduit de saloanele hotelului Marshal Garden (Ion Antonescu a rămas același om apropiat de muzică și de cultură în general), a reunit crema genului, deși ne-am fi așteptat ca mult mai mulți dintre zecile de interpreți de pe albume să onoreze această autentică gală. Mai ales că a fost și ocazia prin care Jolt Kerestely și-a sărbătorit 84 de ani de viață! A venit special de la Medgidia Daniel Gheorghe, directorul festivalului internațional "Dan Spătaru", și nu au traversat strada, cum se spune, soliști din Capitală... A fost un eveniment rar și prin specificul său, fiindcă pentru prima oară familia Kerestely s-a văzut reunită de podium, fiind vorba de două CD-uri tip "Best of" cu marile succese ale tatălui, Jolt, și un "Portret" muzical al fiului, Andrei, de asemenea cu cele mai cunoscute creații ale sale (după știința noastră este primul său album de autor). Cele două albume ale lui Jolt Kerestely

includ nu mai puțin de 41 de piese, "Copacul" fiind în două versiuni, cea originală, cu Aurelian Andreescu, și cea ulterioară, internațională să-i zicem, cu soprana Angela Gheorghiu (dar la lansare renumitul cântec a fost interpretat, magistral, de Paul Surugiu-Fuego!). Nu are rost să transcriem aici toate numele soliștilor, o vom face când ne vom ocupa strict de aceste discuri, la urma urmei importanți fiind cei care au fost la lansare. Eroul evenimentului a fost, indiscutabil, Paul Surugiu-Fuego, care a suplinit absența atâtor colegi. Înafară de "Copacul" tatălui, a cântat și piesa titulară a albumului său, "Nu sunt singur" de Andrei Kerestely, dar și, acompaniat la pian de compozitor (ce memorie fabuloasă are solistul!) câteva din șlagărele lui Jolt

lansate de alți colegi de breaslă. Se înțelege, și alți interpreți au ținut să marcheze festivitatea reamintindu-ne melodii de pe cele trei albume: Stela Enache a cântat "Samba", creație mai recentă, iar Marina Florea s-a oprit la "Un buchet de crizanteme" a aceluiași Jolt Kerestely, piesă care în urmă cu mai bine de trei decenii a obținut o performanță rară, cucerind premiile neuitatului concurs "Șlagăre în devenire". Și dacă Jolt ne-a încântat plimbându-și măiestru degetele pe claviatura pianului, în superba piesă instrumentală "Reverie" (de pe albumul lui Fuego), a venit la microfon și "prințul romantic", Cătălin Crișan, chiar dacă de această dată și-a propus să-și dezvăluie mai puțin mediatizata latură interpretativă modernă, prin cântecele "Coca" (Jolt Kerestely) și "Rabdă inimă și taci" de Andrei Kerestely. Chiar dacă una din solistele descoperite și lansate de Jolt Kerestely, Maria Florea (Miss Mary), n-a putut veni, având spectacol (a fost reprezentată totuși de mama ei), un alt nume ce-și datorează consacrarea venerabilului muzician, Alina Păun (acum o domnișoară elegantă, departe de copilă de altădată), a dat viață melodiei "Între DA și NU". Și cum să nu fi profitat ea, ca și colegii ei mai experimentați, de faptul că la pupitrul de sunet s-a aflat în permanență Andrei Kerestely, "supervizat" din sală de colega de la TVR, Liana Elekeș?

Subliniam, cu oarecare amărăciune (a noastră, dar mai ales, bănuim, a celor doi

Jolt Kerestely, Paul Surugiu-Fuego

protagoniști), absența multora dintre cei care apar pe discuri. În schimb - și aici se vede respectul față de părul...era să scriem alb, dar nu este cazul, sigur însă bogat, al decanului de vârstă al compozitorilor noștri de muzică

ușoară! - au ținut să nu lipsească artiști care nu figurează pe albume: Silvia Dumitrescu (a rostit la microfon cuvinte elogioase pentru cei doi, tată și fiu), Sergiu Cioiu (mesajul său: "Respectați artiștii valoroși!") - ambii artiști ai casei de discuri Eurostar, sau Cristina Manoliu. Aceasta conduce grupul de copii "Sunetul muzicii", cu care Jolt Kerestely colaborează frecvent și alături de care a obținut multe premii, inclusiv la festivalul "Mamaia copiilor". Dar cu adevărat o bucurie pentru sărbătoriți (fiindcă un asemenea eveniment este o sărbătoare) a constituit-o prezența colegilor iluștri din Uniunea compozitorilor și muzicologilor din România, fiecare cu speech-uri consistente. Prieten de-o viață cu Jolt, Horia Moculescu a istorisit, cu umor-i proverbial, întâmplări pe care poate într-o bună zi le va aduna într-o carte. Un alt prieten apropiat, George Natsis, însoțit de soția sa Marcela, și-a amintit de atâtea și atâtea colaborări, cea mai recentă fiind pentru albumul "Nu sunt singur" al lui Paul Surugiuc-Fuego, pentru care a realizat orchestrațiile. Andreea Andrei are câteva texte pe discuri, dar atât ea, cât și soțul ei Ionel Tudor s-au referit, în amuzamentul sălii, nu doar la

muzicianul de excepție Jolt Kerestely, ci și la... maestrul în arta culinară (ei au lăudat fasolea cu ciolan, prezentatorul a elogiat sarmalele și salatele! Specialista Livia Gauzin trebuie să dea verdictul!). Prezență rară la astfel de evenimente, Margareta Pâslaru a ținut să fie de față, în ciuda programului încărcat, neuitând că toate înregistrările sale discografice din ultimii ani s-au făcut în studioul Midi Sound al familiei Kerestely (se înțelege că au fost cu toții în păr: soția Roxana, colegă de facultate la Engleză cu... Pompilia Stoian, sora lui Andrei, Melinda, tot profesoară de engleză, soția lui Andrei și cele două fetițe, care s-au hârjonit fericite). Reputata realizatoare a TVR, Marina Almășan, a ținut să fie prezentă cu o parte din echipa sa și, inspirată de acest eveniment, i-a invitat pe Jolt și Andrei chiar în săptămâna următoare la vizionata sa emisiune "Femei de 10, bărbați de 10". N-au putut trece neobservate prezențele unor buni prieteni și colaboratori, pentru care ploaia torențială n-a fost un impediment: cuplul de promotori Livia și Ioan Gauzin, Elena Stoica (responsabilă cu vestimentațiile lui Fuego, dar și ale mereu elegantului Jolt), fosta balerină, vedetă a Teatrului de Operetă, Maria Mitrache, poetul și jurnalistul Narcis Avădănei (autor al

versurilor albumului "Nu sunt singur", de care am amintit), impresarul internațional Christian Raetscher. Iar la o masă... medicală s-au aflat doctorii care îl mențin în această formă de invidiat pe Jolt, în frunte cu chirurgul care i-a salvat efectiv piciorul, deși, paradoxal poate, Kerestely a fost întotdeauna un mare sportiv-atlet, înotător și biciclist.

Cel mai emoționant moment, la final, a fost acela când doamna Venera Stîngă de la Eurostar i-a înmănat lui Jolt Kerestely "Discul de aur" pentru performanțele discografice ale unei cariere exemplare, compozitorul fotografiindu-se fericit alături de toți invitații. Cu siguranță cele trei albume vor ajunge și peste hotare, la interpretele stabilite în străinătate (Eva Kiss, Cătălina Toma, Moni-K), dar și la cei care, din felurite motive, n-au fost de față (de pildă, Angela Similea se afla în Statele Unite). Important este faptul că am asistat la încă o victorie indiscutabilă a muzicii ușoare românești pentru toate generațiile!

Lelia PRUNDU

Sanremo - istoria unui festival (VI)

“La macedonia”

Carlo Conti, desemnat în 2015 să gireze și să prezinte următoarele 3 ediții, a definit ediția respectivă “la macedonia”. Transcriem încă o dată, pentru cei care sunt adepții globalismului păgubos și refuză promovarea valorilor naționale, titulatura exactă a manifestării: “Il festival della canzone italiana di Sanremo”. La această ediție, chiar dacă au câștigat cei trei de la Il Volo, cu “Grande amore” (ei au reprezentat apoi Italia la Eurovision), o impresie deosebită a lăsat sicilianul Giovanni Caccamo, căruia i s-au conferit două premii speciale: cel al criticii “Mia Martini” și cel al Sălii stampa, Radio și TV “Lucio Dalla” (distincție a mass-media acreditate, între care și colega noastră Ileana Popovici). Audiența a fost remarcabilă, în cea de-a 4-a seară festivalul fiind vizionat de 10 milioane de telespectatori (50% share). Publicația “Festival news” condamnă nedreapta eliminare timpurie a excepționalei cântărețe Lara Fabian: “Discutabilă decizia de a o elimina pe Fabian, unica solistă străină, indiscutabil ultragiu la strategia politică a apropierii artiștilor de peste

Reitano - “La vita e cosi... la storia continua”, pe care organizatorii vor să-l mute din Reggio Calabria, unde Mino are o stradă ce-i poartă numele, chiar la Sanremo. Promotor principal este Vincenzo “Gégé”, unul din cei 6 frați Reitano.

Eros Ramazzotti

Stadio

Festivalul are la bază cântecele neuitatului interpret, aduse la microfon atât de vedete, cât și de tineri premiați de public. În 2004 Mino Reitano a fost desemnat “Ambasador unic al Calabriei în lume”.

“Mosaico”

Pentru a doua ediție ce i-a fost încredințată, a 66-a, din 2016, Carlo Conti a ales titulatura “Mosaico”, referindu-se la diversitatea artiștilor protagoniști și a orientărilor lor. Până acum, România nu mai avusese decât o prezență la Sanremo (întotdeauna am regretat că organizatorii au ignorat-o pe Ramona Bădescu, alegând adesea starlete insignifiante), pe

hotare de festival. Deși a fost ovaționată în seara “cover” (versiuni ale unor piese vechi celebre - N.A.), Fabian a fost o victimă a echilibrelor obscure menite să protejeze acordurile grupurilor media. Eliminarea ei este un simbol al neputinței de a vedea premiata valoarea reală, consfințind supremația stupidității. Deși regulamentul prevede posibilitatea ca artiștii străini să participe, doar Lara Fabian a cutezat, iar eliminarea ei justifică scepticismul, chiar convingerea internațională, că în Italia câștigă doar cei bazați pe interese și oportunism”. Evident, semnatarul este un “internaționalist”, dovadă că introduce “strategia politică” acolo unde nu e cazul, în artă, dar cum n-am ascultat melodia italiană interpretată de Fabian („Voce”) nu ne pronunțăm, apreciind totuși că italienii au dovedit mereu că-și prețuiesc și-și protejează muzica, valorile, tradițiile, neținând seamă de nume sau de palmares. Legat tocmai de acest respect față de legendele cântecului a fost anunțată a 6-a ediție a Memorialului Mino

Carlo Conti, Elton John

cântăreața Paula Mitrache, care sub pseudonimul Haiducii cântase aici hit-ul internațional “Dragostea din tei”, al celor de la O-Zone. Iată însă că am avut bucuria s-o urmărim alături de Conti pe frumoasa Mădălina Ghenea, cu o consistentă carieră de manechin-fotomodel în Italia, încă de

când era adolescentă, dar și cu mici roluri în filme (de altfel Conti a anunțat-o drept "giovinazza", à propos de rolul din "Youth" al lui Paolo Sorrentino). Ceilalți doi asistenți ai lui Conti au fost formidabila imitatoare Virginia Raffaele ("valletta", ca și Ghenea) și tânărul actor Gabriel Garko (un "super valletto" nu foarte convingător).

Seara I. Orchestra deschide cu piesa "Starman", ca un omagiu adus lui David Bowie. Vedete invitate: Elton John, Laura Pausini, dar invitații nu sunt doar din

Carlo Conti, Maria De Filippi

domeniul muzicii, ci și eroi, un sportiv centenar, balerini, actori (ca de obicei la televiziunea italiană se vorbește mult, prea mult...). Programul "Dopo festival", copiat și la noi, se anunță a fi mutat de la Villa Ormond la mult mai încăpătorul Palafiori, care e și mai aproape de Teatrul Ariston. Într-un spațiu separat se decernează premiile "Numeri uno-Città di Sanremo", în cadrul "Gran Gala della Liguria". După Pippo Baudo, în 2014, și Al Bano, în 2015, laureatul principal a fost acum Tony Renis, la 44 de ani de când a lansat la festivalul de la Sanremo, care se ținea atunci la Cazino, cea mai cunoscută melodie italiană după "Nel blu dipinto di blu" (Volare), a lui Modugno. În 1962 au triumfat Modugno și Claudio Villa cu "Addio... addio" și,

Giovanni Caccamo, Deborah Iurato

neverosimil, "Quando quando quando" s-a clasat doar pe locul... 4, dar ulterior s-a vândut în peste 50 de milioane de exemplare!

Seara a II-a. Audiență 11 milioane de telespectatori (share 49%), practic un italian din doi urmărește festivalul! Vedete invitate: Eros Ramazzotti, Ellie Goulding, celebra actriță Nicole Kidman, dar cel mai aplaudat este muzicianul Ezio Bosso, venit în scaun cu rotile (după această apariție la Sanremo ofertele pentru concertele sale s-au triplat!). Înafara lui Ramazzotti, operațiunea "nostalgia canaglia" (cum nu reușim și noi să ne promovăm starurile longevive...) o aduce la microfon pe Patty Pravo la împlinirea a 50 de ani de carieră, ea anunțând noul album, "Eccomi", și un turneu național.

Seara a III-a. Share 50% audiență, fiind denumită "seara miracolelor". Formația Gli Stadio câștigă această seară "cover" cu un omagiu adus lui Lucio Dalla, în piesa "La sera dei miracoli", în duet cu vocea marelui cantautor. Invitați: I Pooh, la împlinirea a 50 de ani de carieră (anunță că în 2017 vor face ultimul turneu), din nou alături de Riccardo Fogli, care a plecat din formație în 1972; Hozier ("Take Me To Church"). Se bucură de succes, pe toată perioada, "Sanremo Open Theatre", în Piazza Eroi.

Seara a IV-a. Deși are loc la concurență cu derby-ul fotbalistic Juventus-Napoli și cu... Sf. Valentin, audiența nu

Francesca Michielin

scade. Stefano Gabbani este anunțat câștigător la "Nuove proposte", cucerind și Premiul criticii. Vedete invitate: Elisa revine la Sanremo la 15 ani după victoria sa cu piesa "Luce" (Tramonti a nord-est), J. Balvin, The Lost Frequencies. În festivități paralele sunt recompensați cu premii Franco Fasano (autor al zeci de șlagăre) și Dario Baldan Bembo.

Seara a V-a, ultima. Să reamintim câteva dintre numele cele mai cunoscute din secțiunea "Campioni": Enrico Ruggeri, Arisa, Giovanni Caccamo, Rocco Hunt, Irene Fornaciari, Dolcenera, Patty Pravo, Valerio Scanu, Elio e le storie tese. Trofeul revine, cu "Un giorno mi dirai", grupului veteran Stadio, condus de Gaetano Curreri, grup care pe vremuri l-a acompaniat pe Lucio Dalla. A doua se clasează Francesca Michielin ("Nessun grado di separazione"), pe poziția a treia este așezat duetul Deborah Iurato-Giovanni Caccamo ("Via da qui"), în timp ce Premiul criticii îi este înmânat veteranei Patty Pravo ("Cieli immensi").

Invitați: Renato Zero, Roberto Bolle.

Octavian URSULESCU

Alexandru Arșinel: „Melodii dragi mie...”

Nu mai este un secret pentru nimeni că marele actor Alexandru Arșinel este posesorul unei voci baritonale remarcabile și că, mai ales, adoră să cânte. O face cu imens succes în toate spectacolele instituției pe care o conduce impecabil, Teatrul de revistă “C. Tănase”, în concerte, pe micul ecran, dar și pe discuri. Acest foarte elegant album editat de casa de discuri Eurostar ne oferă 18 mostre ale înzestrărilor muzicale ale artistului, între care și 6 compoziții proprii, la două din ele semnând și versurile! Arșinel este un adevărat “crooner”, cum spun americanii, așa încât

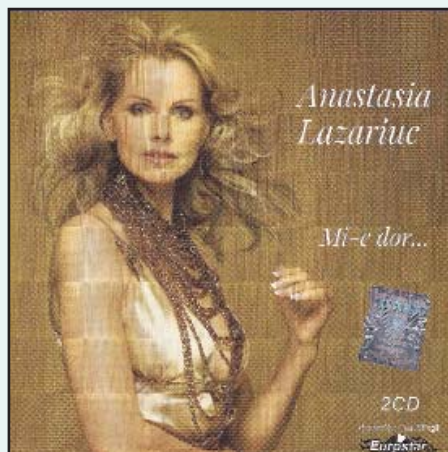

abordează, firească, piese nemuritoare, fără vârstă cum ar fi “My Way”, “Wonderful Life”, “Fascination”, “Over and Over”, “Solamente” și o face la nivelul marilor voci care le-au lansat. Alături de compozițiile sale se disting și alte piese originale, cum ar fi cele semnate de Marius Țicu (“Marilena”, dedicată de protagonist soției sale) și “Asta mi-e fericirea” de Nicu Alifantis. Așteptăm acum și lansarea oficială a acestui album, ocazie și pentru marele public să-l omagieze pe proaspătul, din 2018, Cetățean de onoare al Capitalei.

Anastasia Lazariuc: „Mi-e dor”

Un alt dublu album editat de Eurostar (producător Paul Stîngă), indiscutabil casa noastră de discuri nr. 1 - o nouă piatră pusă la temelia monumentului muzicii ușoare românești. Încet-încet, toți interpreții români de frunte s-au aliniat sub stindardul Eurostar, aducând pe albumele lor și numele compozitorilor de vază. Pe acest dublu album, de pildă,

unul de tip “Best of” (Cele mai mari succese sau... aproape, protagonista având sute de înregistrări de calitate), regăsim compozitori importanți din Basarabia sa natală (Eugen Doga, Ion

Aldea și Petre Teodorovici, Iurie Sadovnic, Anatol Grigoraș, Alexandru Lozanciu, Ian Raiburg, Maria Stoianov, Daria Radu, Anatol Chiriac, Mircea Guțu, Elena Răileanu, Ady Carp), dar și poeți, în frunte cu Grigore Vieru și Dumitru Matcovschi. Ceea ce nu înseamnă că au fost ocoliți creatorii de dincoace de Prut, chiar dacă, amuzându-ne, nu știm de ce parte a râului să-l așezăm pe Nicolae Caragial! Înafara pieselor acestuia putem reasculta creații de Adrian Romcescu și Gheorghe Gheorghiu. Mai frumoasă ca oricând, senzuală, răpitoare, Anastasia Lazariuc este darul cel mai dulce pe care ni-l putea face Basarabia muzicală...

Travka: „Okean”

Universal Music Romania continuă re-editarea albumelor formației din Focșani, un port-drapel al

rockului alternativ. După o despărțire și refacerea din 2010, în componența George Gâdei, Misha Gâlcă, Alexei Țurcan, Cristian Chirodea, Sorin Erhan, formația oferea, pe acest al treilea ei

disc, 10 cântece bine construite, cu versuri inteligente în română.

Golan: „Intro”

Trio-ul s-a conturat prin 2013 în București (prim hit - în 2014, “Promises”) cu Ernesto din Cuba, 25 de ani, percuții, Mihai, claviaturi, 26 de ani și Alex, 32 de ani, trompetă (ex-Mandinga), care au preluat titlatura în sensul de “om care provoacă”. Folosindu-se atât de instrumente live, cât și de sample-uri pentru partea de live DJ-ing, trio-ul s-a impus pe latura muzicii electronice autohtone. O combinație inedită de influențe muzicale, reliefată și de cele 14 cântece

ale primului album: muzică și versuri (limba engleză) - Mihai Ristea, Alexandru Burcea, producție - Golan. Puține informații pe mapa albumului, cu o grafică sumbră, întunecată, lansat de Universal Music Romania.

Ioana Sandu: „Iubire dulce, nu pleca!”

Cu siguranță, Ioana Sandu este una din emblemele casei de discuri Eurostar, unde a editat numeroase albume de succes. Cel de față este unul extrem de echilibrat, ca o punte peste timp între mari șlagăre de altădată și piese actuale. Din prima categorie fac parte, interpretate impecabil, titluri de referință, cum ar fi “De-ar fi să vii”

(Alexandru Vilmanyi), "Fericirea are chipul tău" (Marcel Dragomir), "Ploaia și noi" (Vasile V. Vasilache), iar din cea de-a doua creații aparținând lui Ionel Bratu-Voicescu, cu care protagonistul a intrat în palmaresul festivalului de românețe "Crizantema de aur" de la Târgoviște ("Inimă", "Mi-e dor"), sau lui Marcel Iancu ("Culori"). Dar mai ales cele patru compoziții ale remarcabilului compozitor și orchestrator Francisc Reiter, între care și piesa titulară. Alături de aceste piese românești figurează și două lucrări din repertoriul internațional, una din ele reprezentând o raritate, pentru că, după 1990, cântecele din țările estice, chiar cele valoroase, sunt ocolite la difuzare. Ne referim aici la un hit al vedetei din Ungaria, Koncz Zsuzsa, "Mamă, povestește-mi...". Profesoară de limbă română (are și câteva texte pe album), Ioana Sandu este o demnă reprezentantă a "școlii clasice" de interpretare, care a dat muzicii ușoare românești atâtea voci de calibrul. Pe drept cuvânt, discul este recomandat cu căldură de Titus Andrei.

Romanian Ethno Jazz

Albumul apărut la Soft Records (producător artistic: Alexandru Șipa) conține 11 piese interpretate de arădenii Mario & the Teachers, clujenii Nighlosers, Alex Calancea Band (Republica Moldova), Cobzality,

Ethnic Project (cu Irina Sârbu), Ionică Minune/Petrică Andrei. Avem mai mult decât jazz (world music, blues, pop-rock) într-o prezentare impecabilă: masterizare Gabi Isac, note - Mirela Stoenescu.

Loredana: „Imaginarium”

Odată cu spectacolul "Imaginarium" a fost lansat și albumul omonim la Media Pro Music. CD-ul conține 16 piese, din care 5 remixuri/radio edit și un bonus track, piese deja cunoscute, precum și lucrări noi. Adică

găsim "A ta mireasă", „Miroși a dragoste", „Venus și Marte", „Te iubesc" (cu Nadir), „Risipitor", „Vrei să mă iei" (cu Alama), „Lumea ta" (cu Carla's Dream), "Casablanca" (cu Nadir), "Obişnuiai să mă iubești odată", „Val după val", „Super ofertă la vise", „Nu știi cine ești" (cu Cornel Ilie) și „Ochii din vis" (Dragoș Chircu).

O constatare se impune - avem

în față un disc de super-autor: Loredana este menționată la categoriile voce, backing vocals, muzică, versuri, producător muzical. Cum s-ar zice, și-a luat destinul artistic în propriile mâini și își croiește singură succesul.

Stela Enache: „Cântecele mele”

Un dublu album excepțional pe care-l datorăm producătorului Paul Stîngă și casei de discuri Eurostar - o consistentă pagină de istorie a muzicii ușoare românești. Primul CD conține numai creații ale lui Florin Bogardo, 16 titluri de sine-stătătoare și două potpuriuri, din cele peste 70 pe care regretatul mare compozitor i le-a dedicat soției sale. Regăsim aici șlagăre

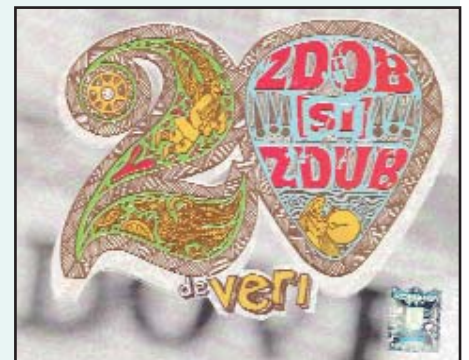

fără vârstă, cum ar fi "Ani de liceu", "Extemporal la dirigenție", "Vorbe

banale", "Dansul e ca o vrajă", "Diminețile mele", "Să nu uităm trandafirii", "Cum e oare?". Cel de-al doilea CD acoperă și el bună parte din cariera exemplară a acestei artiste cu glas minunat, prin melodii scrise pentru ea de compozitorii importanți ai genului. De această dată sunt nu mai puțin de 22 de cântece intrate de mult timp în memoria noastră afectivă, cum ar fi "Mi-e drag de tine" (Ion Vasilescu), "Tangoul de demult" (Gherase Dendrino) "Grea e dragostea" (Dan Stoian), "Luna cântă samba" (Jolt Kerestely), "Târziu, ca niște păsări argintii" (Paul Urmezescu), "Pentru un sărut" (George Grigoriu, cel care a "nășit" acest cuplu de vis al muzicii noastre), "Invitație la dans" (Vasile Veselovschi). Post-procesare și masterizare: Marian Stere. Prin această apariție remarcabilă casa de discuri Eurostar continuă să scrie legenda muzicii noastre ușoare.

Zdob și Zdub: „20 de veri”

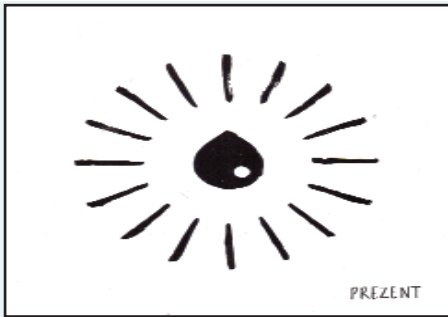
Formația din Strășeni (Republica Moldova) marchează 20 de ani de la înființare prin acest CD (apărut la Media ProMusic), care conține 16 dintre hit-urile lansate, incluzând, ca noutate, versiuni re-mixate sau simfonizate. Pe lângă română avem și engleză și rusă, dar mai important este

stilul eclectic și atractiv al sextetului, cu elemente de hardcore, etno-rock, punk. Dacă trebuia să invităm la Cerbul de Aur o formație moldovenească, atunci aceasta ar fi trebuit să fie.

Eyedrops: „Prezent”

Formația bucureșteană fondată în 2012 scoate al doilea album, în "regie proprie", cu componența: Paul Manolescu- voce, Andrei Marica- voce, chitară, Adrian Mărăloiu- baterie, Cătălin Constantin- bas. Cele 12 cântece cu texte în limba română au o ambianță calmă, apropiată de folk- pop-rock, care

nu se sprijină pe virtuozități instrumentale, ci pe calitatea textelor, cu însușiri poetice indiscutabile.

Sergiu Cioiu: „Pe cine numim eu”

Dublul album cu o grafică remarcabilă editat de casa de discuri Eurostar aduce în memoria melomanilor un nume glorios al deceniilor 7 și 8 ale secolului trecut (ce ciudat sună!). În anii 80 Sergiu Cioiu s-a stabilit în Canada și din păcate (inclusiv pentru cariera lui, întreruptă prea mult timp) n-a început să revină în țară decât în urmă cu câțiva ani, pentru spectacole și mai ales pentru lansarea unor discuri Eurostar. Cel de față are la bază poezia lui Marin Sorescu. Primul CD înglobează piese din perioada

„Nocturnelor” de la Teatrelor Foarte Mic și Țândărică compuse de Dan Stoian (conducerea muzicală, orchestrații), alte aranjamente muzicale fiind semnate de Alexandru Avramovici și Dan Dimitriu, notabilă fiind și participarea grupului vocal 3T; remasterizare - fiul artistului, Leonard Constant. Dacă la primul CD avem

poezii din volumul „O aripă și-n picior”, în al doilea protagonistul operează o selecție din volumul „Unghi”, fiind vorba de cântece mai noi, înregistrate în studiouri din Canada cu instrumentiști valoroși, între care, surpriză, Radu Aldulescu (violoncel).

Aici implicarea lui Leonard Constant este sporită - muzică, realizare, mixaj, masterizare. Și prin această apariție casa de discuri Eurostar consolidează legătura trainică dintre ziua de azi și cea de ieri în muzica românească, vedetele de altădată dovedindu-se adesea mult mai creative și mai originale.

Grimus: „Emergence”

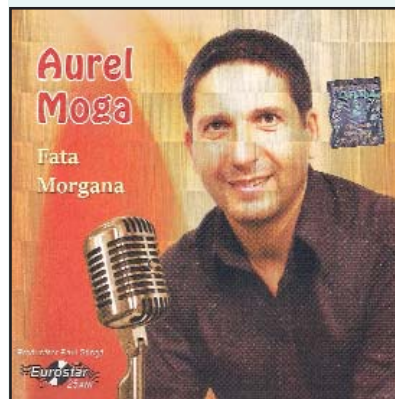
Al treilea album al sextetului clujean, unul dintre cele mai apreciate grupuri de rock alternativ autohtone, înființat în anul 2005 (*Grimus* este anagramarea aproximativă a cuvântului *simurgh*, ce reprezintă o pasăre gigantică din mitologia persană). CD-ul apărut la casa Music in Space conține 15 cântece în engleză și unul în

română, semnate Grimus, mixate de englezul Adam Whittaker și masterizate la Boston. Pe linia obișnuită a formației, solidă, fără surprize.

Aurel Moga: „Fata Morgana”

Chiar că Aurel Moga, solist cu voce, frumoasă, caldă, cu apariții numeroase și de succes pe scena festivalurilor de gen, n-a alergat după recunoașteri facile ca după o „fata morgana”! Piesa titulară a fost compusă chiar de Elefterie Voiculescu, regizorul filmului omonim, bine primit în epocă,

cu regretatul Dinu Manolache în rolul principal. În fiecare vară cântărețul întreprinde turnee pe litoral, iar iarna, de cele mai multe ori, îl găsim peste hotare, invitat în Canada, SUA sau țări europene. Acolo abordează cu siguranță și alte piese gustate din cuprinsul CD-ului de față, cum ar fi celebrul „Sunt vagabondul vieții

mele” (Temistocle Popa - Aurel Storin) sau șlagăre internațională, în frunte cu „Drumurile noastre”. Albumul ni-l dezvăluie pe Aurel Moga și în postură de talentat compozitor și textier și este încheiat de o melodie care a făcut senzație la vremea respectivă pe scena festivalului de la Mamaia, cântată în duet cu Corina Chiriac, idee inspirată a doi „monștri sacri” ai genului, compozitorul Vasile Veselovschi și poetul Mihai Maximilian. O apariție de calitate, ca de obicei, a casei de discuri Eurostar.

Cronici discografice de **Florin-Silviu URSULESCU**

Revistă lunară de informare, opinie și dezbateri editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
și finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor șef:
George BALINT

Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU

Editorialist: George BALINT

Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:

Mariana POPESCU, MIHAELA SILVIA ROȘCA,
Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ȘUTEU,
Petre-Marcel VĂRLAN

Semnează în acest număr:

Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Corina BURA,
Lavinia COMAN, Maria CHIFU, Oana GEORGESCU, Florjan LUNGU,
Carmen MANEA, Marilena NICULESCU, Alexandru PĂTRAȘCU,
Despina PETECEL-THEODORU, Mădălin Alexandru STĂNESCU,
Mircea ȘTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU,
Lena VIERU-CONTA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071,
România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x